

Euroopan unionin virallinen lehti

C 172

51. vuosikerta

Suomenkielinen laitos

Tiedonantoja ja ilmoituksia

5. heinäkuuta 2008

<u>Ilmoitusnumero</u>	<u>Sisältö</u>	<u>Sivu</u>
	III <i>Valmistelevat säädökset</i>	
	ALUEIDEN KOMITEA	
	9. ja 10. huhtikuuta 2008 pidetty 74. täysistunto	
2008/C 172/01	Alueiden komitean oma-aloitteinen lausunto aiheesta uudistettu talousarvio muuttuvassa Euroopassa	1
2008/C 172/02	Alueiden komitean lausunto aiheesta syrjäisimpiä alueita koskeva strategia: Saavutukset ja tulevaisuuden näkymät	7
2008/C 172/03	Alueiden komitean lausunto aiheesta Tietoyhteiskuntaan osallistaminen	12
2008/C 172/04	Alueiden komitean lausunto aiheesta vihreä kirja: Uutta ajattelua kaupunkiliikenteeseen	17
2008/C 172/05	Alueiden komitean lausunto aiheesta yhteisen Eurooppalaisen turvapaikkajärjestelmän tulevaisuus	24
2008/C 172/06	Alueiden komitean lausunto aiheesta Euroopan satamapolitiikka	29
2008/C 172/07	Alueiden komitean lausunto aiheesta Euroopan unionin yhdenmety meripolitiikka	34
2008/C 172/08	Alueiden komitean lausunto aiheesta Valkoinen kirja — Yhdessä terveyden hyväksi: EU:N Strateginen toimintamalli vuosiksi 2008–2013	41
2008/C 172/09	Alueiden komitean lausunto aiheesta Laajentumisstrategia sekä vuosien 2007 ja 2008 tärkeimmät haasteet ehdokasvaltiot	45
2008/C 172/10	Alueiden komitean lausunto aiheesta veden niukkuuden ja kuivuuden asettamiin haasteisiin vastaaminen Euroopan unionissa	49

FI

Hinta:
18 EUR

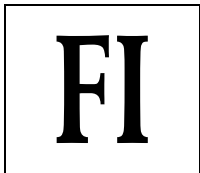
(jatkuu kääntöpuolella)

Ilmoitusnumero

Sisältö (jatkuu)

Sivu

2008/C 172/11	Alueiden komitean lausunto aiheesta Euroopan sähkö- ja kaasumarkkinat: Kolmas lainsäädäntöpaketti	55
2008/C 172/12	Alueiden komitean lausunto aiheesta Laajentumisstrategia sekä vuosien 2007 ja 2008 tärkeimmät haasteet ehdokkuutta valmistelevat maat	60
2008/C 172/13	Alueiden komitean lausunto aiheesta Nuorten täysipainoinen yhteiskunnallinen osallistuminen	65

III

(Valmistelevat säädökset)

ALUEIDEN KOMITEA

9. JA 10. HUHTIKUUTA 2008 PIDETTY 74. TÄYSISTUNTÖ

Alueiden komitean oma-aloitteinen lausunto aiheesta uudistettu talousarvio muuttuvassa Euroopassa

(2008/C 172/01)

ALUEIDEN KOMITEA

- katsoo, että poliittiset ja taloudelliset puitteet tulee pitää vahvoina ja että niitä varten tulee olla keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä riittävät varat, jotta yhteisten politiikkojen avulla voidaan ilmaista yhteiset pyrkimykset.
- katsoo, että unionin tulevan talousarvion on perustuttava Lissabonin sopimuksessa määriteltyihin EU:n toimivaltuuksiin sekä toissijaisuusperiaatteen ja että siinä tulee näkyä perustamissopimuksen oikeusperustan täydentäminen. Komitea ei hyväksy ajatusta kilpailusta nykyisten politiikkojen ja niiden yhteisön uusien toiminta-alojen tai politiikkojen välillä, jotka ovat seurausta maailmanlaajuisista haasteista.
- kehottaa tarkastelemaan unionin talousarvion kehitystä asteittain etenevän integraation kannalta ja toteuttamaan kokeellisia yhteisön toimia sekä sanoutumaan selkeästi irti nykyisestä suuntauksesta, joka koskee unionin talousarvion suuruutta.
- toivoo, että unionin talousarvion uudistusstrategian keskeisenä tekijänä olisi pyrkimys hyödyntää kaikki mahdollisuudet, jotka liittyvät monitasoiseen hallintoon, ja muistuttaa, että alue- ja paikallisviranomaisien panoksesta voi olla merkittävää hyötyä unionin politiikkojen suunnittelussa, ohjelmoinnissa, yhteisrahoituksessa ja toteuttamisessa.
- on erityisen huolestunut unionin rahoittamien politiikkojen mahdollisesta uudelleenkansallistamisesta, joka johtaa riittämättömään, tehottomaan ja epäjohdonmukaiseen toimintaan Euroopan unionin tasolla tai unionin rahoitustoiminnan vipuvaikutuksen menettämiseen.
- vahvistaa, että vakaa, monivuotinen, reilusti yli viiden vuoden jakson kattava rahoituskehys on perusehto Euroopan unionin toiminnan tehokkuuden varmistamiselle. Komitea ehdottaa näin ollen, että ohjelmointikautta pidennetään kymmeneen vuoteen siten, että varsinaiset määrärahat myönnetään vain viideksi ensimmäiseksi vuodeksi ja varaukseen otetut määrärahat — esimerkiksi 25 prosenttia — jaetaan uudelleen uusia tarpeita silmällä pitäen todellisen väliarvioinnin yhteydessä. Tämä vaihtoehto auttaisi myös varmistamaan yhdenmukaisuuden unionin demokraattisten elinten toimikausien kanssa.
- on sitä mieltä, että unionin talousarvion uuden rahoitusjärjestelmän tulee perustua avoimuuteen ja omiin varoihin sekä taata tasapuolisuus, solidaarisuus, vakaus, näkyvyys, selkeys, tarkkuus ja yksinkertaisuus. Lisäksi siinä tulee olla mahdollisimman vähän vapautuksia.

Esittelijät: Michel DELEBARRE, Dunkerquen kaupunginjohtaja (FR, PSE)
Luc VAN DEN BRANDE, Flaamilaisen parlamentin jäsen (BE, PPE)

Viiteasiakirja

SEC(2007) 1188 lopullinen — Komission tiedonanto — Uudistettu talousarvio muuttuvassa Euroopassa — Julkinen kuulemisasiakirja vuosina 2008–2009 suoritettavasta EU:n talousarvion tarkastelusta

POLIITTISET SUOSITUKSET

ALUEIDEN KOMITEA

Unionin talousarvion uudistaminen ja Euroopan vahvistaminen

1. katsoo, että unionin talousarvion uudistamisen yhteydessä tulee ennen kaikkea vahvistaa unionin kansalaisia yhdistävää luottamukseen perustuvaa demokraattista liittoa ja uudistaa näin politiikoista alueellisella ja paikallisella tasolla vastaavien instituutioiden kumppanuutta, jotta eurooppalaisten odotuksiin voidaan vastata kunnianhimoisella tavalla.

2. muistuttaa, että Euroopan unioni pyrkii luomaan hyvinvoinnin ja yhteenkuuluvuuden maailmanlaajuisen viitemallin, jossa unionin politiikan suunnittelu kulkee käsi kädessä identiteettien suojelemisen sekä osallistumisen ja alue- ja paikallistason demokratian edistämisen kanssa.

3. on vakuuttunut, että Euroopan unionin lisäarvona ovat rauha, sen kansalaisilleen tarjoama suojeleminen ja vakaus, eurooppalaisille sen myötä tarjoutuva mahdollisuus kehittää täysipainoisesti henkilökohtaista potentiaaliaan oman maansa rajojen ulkopuolella ja Euroopan laajuisella tasolla, eurooppalaisen tietoisuuden ja eri maista ja kulttuureista peräisin olevien kansalaisten välisen solidaarisuuden rakentaminen edistämällä taloudellista, sosiaalista ja alueellista yhteenkuuluvuutta, yhtenäismarkkinoilla tapahtuvan eurooppalaisen kauppavaihdon mahdollistavan alueen luominen sekä yhteiset lähestymistavat 2000-luvun haasteisiin.

4. toteaa, että talousarvion tarkistuksessa haasteena on nimenomaan tällaisen taloudellisen ja sosiaalisen mallin edistäminen siten, että vältetään sen perustusten purkamista ja käytetään yhteenkuuluvuuden lisäämiseksi entistä paremmin hyväksi Euroopan alueellista ja paikallista rikkautta sekä erityisesti kulttuurista monimuotoisuutta.

5. katsoo, että poliittiset ja taloudelliset puitteet tulee pitää vahvoina, ja niitä varten tulee olla keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä riittävät varat, jotta yhteisten politiikkojen avulla voidaan ilmaista yhteiset pyrkimykset asetettujen tavoitteiden toteuttamiseksi.

6. muistuttaa, että yhteisön talousarvio perustuu solidaarisuuden periaatteeseen, monivuotisen rahoituskehityksen vakautteen sekä siitä myönnettävien varojen ehdollisuuteen. Sen arvo muodostaakin keskeisen tekijän Euroopan unionin toiminnan tehokkuuden sekä ajallisen ja alueellisen jatkuvuuden varmistamiseksi.

7. on vakuuttunut, että Euroopan unionin talousarvion monivuotinen rahoituskehitys takaa unionin suurten poliittisten linjojen strategisen suuntauksen jatkuvuuden ja varmistaa hajautetut investoinnit.

8. ilmoittaa tässäkin yhteydessä tukevensa uutta perussopimusta, joka merkitsee edistysaskelta Euroopan yhdentymisprosessissa, sillä siinä vahvistetaan, ajantasaistetaan ja määritellään uudelleen unionin rakentamisessa keskeisessä asemassa jo olevia politiikkoja ja yhteisöllistetään muita merkittäviä politiikanaloja.

9. katsoo, että yhteisön tulevan talousarvion on perustuttava Lissabonin sopimuksessa määriteltyihin EU:n toimivaltuuksiin sekä toissijaisuusperiaatteeseen ja että siinä tulee tarpeen mukaan näkyä perustamissopimuksen oikeusperustan täydentäminen. Komitea ei hyväksy ajatusta kilpailusta tavoitteeltaan edelleenkin pätevien nykyisten politiikkojen ja niiden yhteisön uusien toiminta-alojen tai politiikkojen välillä, jotka ovat seurausta maailmanlaajuisista haasteista.

10. kehottaa tarkastelemaan talousarvion kehitystä myös asteittain etenevän integraation kannalta ja ottamaan perustaksi sosiaalista, taloudellista ja alueellista yhteenkuuluvuutta edistävien toimien toteuttamisen.

11. toivoo näin ollen, että unionin tuleva talousarvio mahdollistaa kokeellisten yhteisön toimien toteuttamisen.

12. uskoo vakaasti siihen, että julkisia toimia ja julkista rahoitusta on tarkasteltava kokonaisvaltaisesti unioni- ja jäsenvaltiotasolla sekä alue- ja paikallisyhteisöjen tasolla ottaen huomioon yleiset budjettirajoitukset. Tarkasteluun olisi siis sisällytettävä myös muut rahoitusmenettelyt kuin tuet, mukaan lukien verotus, ja siinä olisi otettava huomioon muiden rahoituskumppaneiden, mm. Euroopan investointipankin, toimet.

13. katsoo, että unionin talousarvion uudistuksen tavoite on selkeä: antaa unionille rahoitusvälineet, jotka ovat sille perussopimuksissa annettujen poliittisten, taloudellisten, sosiaalisten ja alueellisten tehtävien ja näkymien tasolla, sekä luoda yksinkertainen ja avoin järjestelmä, joka antaa kansalaisille selkeän kuvan unionin lisäarvosta.

14. on sitä mieltä, että unionin tulee tarttua tähän tilaisuuteen, jotta siitä voisi tulla entistä yhtenäisempi poliittinen kokonaisuus, johon kuulumisesta kansalaiset olisivat ylpeitä ja joka antaisi kansalaisille luottamusta tulevaisuuteen sekä varmuutta suhteisiin muun maailman kanssa.

ALUEIDEN KOMITEA

Alue- ja paikallisviranomaiset kumppaneina Euroopan muuttamiseksi

15. tähdentää, että uusi perustamissopimus vie merkittävällä tavalla eteenpäin monitasoista eurooppalaista hallintotapaa, sillä siinä laajennetaan toissijaisuusperiaatteen soveltamista alue- ja paikallistasolle ja liitetään mukaan yhteenkuuluvuuden alueellinen ulottuvuus. Tämä lujittaa unionin ja sen kansalaisten välisiä siteitä ja mahdollistaa edistymisen identiteetin ja monimuotoisuuden kunnioittamisessa.

16. korostaa, että unionin toimielinten, jäsenvaltioiden sekä alue- ja paikallisviranomaisten kumppanuus muodostaa itse asiassa hallintomallin, joka soveltuu paremmin aikakauteemme, kun mahdollisuudet ja haasteet ilmenevät usein alue- ja paikallistasolla niiden vaikutusten ulottuessa laajemmalle tasolle.

17. muistuttaa, että alue- ja paikallisviranomaisten panoksesta ja erityisesti niiden kansainvälisestä, eri toimielinten välisestä ja eri alojen välisestä kokemuksesta voi olla merkittävää hyötyä unionin politiikkojen suunnittelussa, ohjelmoinnissa, yhteisrahoituksessa ja toteuttamisessa.

18. katsoo näin ollen, että unionin talousarvion tulee olla uskottava ja että sen tulee mahdollistaa unionin keskeisten tavoitteiden toteuttaminen eri alueiden erityistarpeiden mukaisesti.

19. kiinnittää tässä yhteydessä huomiota siihen, että alue- ja paikallisviranomaiset ovat saaneet yhä enemmän toimivaltaa tai keskeisiä tehtäviä Euroopan suurimpien haasteiden piiriin kuuluvilla aloilla useissa jäsenvaltioissa tapahtuneen hallinnon hajauttamisen yleistyessä.

20. huomauttaa lisäksi, että alue- ja paikallisviranomaisista on tullut myös ensisijaisia julkistalouden toimijoita, joille unionin talousarvio voi tuoda huomattavaa vipuvaikutusta sekä määrällisesti että laadullisesti. Jo vuonna 2004 niiden hallinnassa oli laajentuneessa unionissa yli 60 prosenttia kaikista julkisista investoinneista.

21. on samaa mieltä Euroopan komission kanssa, joka totesi neljännessä kertomuksessa taloudellisesta ja sosiaalisesta yhteenkuuluvuudesta, että useissa jäsenvaltioissa vastuu julkisista investoinneista kuuluu laajalti sekä alue- ja paikallisviranomaisille että keskushallinnolle. Alue- ja paikallisviranomaisilla on myös toimivalta investoinneissa koulutuksen, asumisen, tutkimuksen ja kehittämisen, liikenteen, yhteisten perusrakenteiden ja ympäristönsuojelun alalla. Tämä suuntaus on vahvistunut kymmenen viime vuoden aikana.

22. toteaa, että kun otetaan huomioon vaatimus unionin politiikkojen yhdenmennyksestä ja joustavasta täytäntöönpanosta, alue- ja paikallisviranomaiset voivat yhteistyössä unionin ja jäsenvaltioiden toimielinten kanssa muuttaa unionin tasolla sovitut strategiset suuntaukset konkreettisiksi toimiksi.

23. huomauttaa, että alue- ja paikallisviranomaisten on usein sovitettava yhteen erilaiset kansallisen ja unionin tason politiikat

yhdistämällä erilaisia alakohtaisia politiikkoja alue- ja kuntatasolla.

24. korostaa, että on saavutettava sosiaalisen, taloudellisen ja alueellisen yhteenkuuluvuuden tavoite ja että sitä varten on varattava riittävät varat. Perustana tulee olla solidaarisuuden, integraation, monitasoisen hallinnon ja alueellisen yhteistyön periaatteet, joita on jo toteutettu Euroopassa. Samalla tulee hyödyntää laajennetun institutionaalisen kumppanuuden yhteydessä saatuja kokemuksia.

25. katsoo, että perustamissopimuksen uusi alueellisen yhteenkuuluvuuden tavoite antaa lisäsysäyksen sille, että kaikki Euroopan unionin politiikat suunnitellaan ja toteutetaan alueelliselta pohjalta. Se kannustaa meitä hyödyntämään alueidemme monimuotoisuutta ja toisaalta etsimään ratkaisuja Euroopan unionin eri hallintotasoilla olevien erojen supistamiseksi.

26. toivoo, että unionin talousarvion uudistusstrategian keskeisenä tekijänä olisi pyrkimys hyödyntää kaikki mahdollisuudet, jotka liittyvät monitasoiseen hallintoon sekä alue- ja paikallisviranomaisten panokseen.

ALUEIDEN KOMITEA

Yhteisön talousarvion vipuvaikutus

27. toteaa, että Euroopan unionissa tapahtuu parhaillaan syviä sosioekonomisia muutoksia. Tämä pätee unioniin sekä laajentuneena ja laajentuvana yhteisönä että keskeisenä maailmanlaajuisen tason toimijana. Unionin on myös vastattava merkittäviin haasteisiin ympäristön, energian, väestönkehityksen, teknologian ja turvallisuuden aloilla.

28. toteaa, että näiden muutosten ja haasteiden keskellä yksittäiset jäsenvaltiot eivät aina pysty löytämään asianmukaisia ratkaisuja.

29. huomauttaa, että suurimmalla osalla aloista avoimella koordinoitimenettelyllä ei ole vielä kyetty korjaamaan näitä puutteita edes täydentävällä tavalla.

30. muistuttaa, että yhteiset ja yhteisön politiikat sekä yhteisömenettely ovat tehokas keino toteuttaa yhteistä poliittista tahtoa.

31. on erityisen huolestunut unionin rahoittamien politiikkojen mahdollisesta — täydellisestä tai osittaisesta — uudelleenkansallistamisesta, joka johtaa riittämättömään, tehottomaan ja epäjohtonmukaiseen toimintaan Euroopan unionin tasolla tai viivästyksiin toiminnassa, joka tähtää maailmanlaajuisen muutosten ja jirstaloituneen alueellisen kehityksen yhteensovittamiseen.

32. kiinnittää lisäksi huomiota siihen, että yhteisön politiikkojen uudelleenkansallistamisen johdosta menetettäisiin vipuvaikutus, jota unionin rahoitustoiminta tuottaa moninkertaistamalla toteutettujen konkreettisten rahoitustoimien edulliset vaikutukset.

33. muistuttaa, että uudelleenkansallistaminen myös vaikeutaisi rajatylittävien toimien johdonmukaista ja kestävästä kehittämisestä.

34. vahvistaa, että unionin rahoitustoiminnan vipuvaikutus ulottuu pidemmälle kuin taloudellisten vaikutusten moninkertaistumiseen, johon ovat perinteisesti vaikuttaneet julkisen yhteisrahoituksen järjestelmät. Toiminnallista ja taloudellista vipuvaikutusta esiintyy myös julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksien edistämiseksi.

35. korostaa lisäksi, että yhteisön rahoituksen vipuvaikutus tukee alueilla toteutettujen julkisen investoinnin muiden politiikkajohdon strategista suuntausta. Se auttaa parantamaan huomattavalla tavalla julkisen hallinnon ja yksityisten toimijoiden ohjelmointi- ja hallinnointikapasiteettia ja on peruselementti yhteisön integraatioprosessissa ja sen näkyvyydessä kansalaisten kannalta.

36. vetoaa sen puolesta, että lisäarvosta tehtäisiin arviointi, jossa otettaisiin huomioon hallinnon eri tasot: unioni-, jäsenvaltio-, alue- ja paikallistaso.

37. ottaa huomioon, että unionin tarjoaman rahoituksen lisäarvo voi tuntua myös toimissa, jotka eivät välttämättä ole aiheellisia tai ensisijaisia kansallisella tai sitä alemmalla tasolla. Esimerkkinä voidaan mainita rajatylittävä yhteistyö.

38. katsoo, että lisäarvo on tiiviissä yhteydessä täydentävyyssperiaatteeseen, jonka mukaan yhteisön toiminnan ei tule olla tekosyy jättää jäsenvaltiotason toimet toteuttamatta. Esimerkkinä tästä on koheesiopolitiikka.

39. kehottaa lopuksi pitämään arvossa yhteisön talousarvioon perustuvan toiminnan yleistä kannustavaa vaikutusta. Se kannustaa eniten jälkeen jääneitä maita ja alueita ottamaan muuttua kiinni ja uusiutumaan, ja se tuo etua koko Euroopan sosioekonomiselle järjestelmälle.

ALUEIDEN KOMITEA

Talousarvio, joka heijastaa Euroopan arvoja, vastaa merkittävimpiin haasteisiin ja varmistaa alueellisen yhteenkuuluvuuden

40. myöntää, että Euroopalla on merkittäviä haasteita, joita voidaan mainita muun muassa yhteenkuuluvuus ja kilpailukyky innovaation yhteydessä, työntekijöiden ja työpaikkojen laadun ja tason parantaminen, ilmastonmuutos, energiamallin nykyaikaisaminen, väestörakenteen epätasapaino ja muuttoliikkeiden mukanaan tuomat paineet sekä turvallisuus maailmanlaajuisesti ja Euroopan sisällä.

41. korostaa kuitenkin, ettei unionin tehtävä voi rajoittua ainoastaan näihin uusiin haasteisiin, vaan unionin on edelleenkin pyrittävä saavuttamaan yhdentymistavoitteen.

42. pitää näin ollen ehdottoman tärkeänä sitä, että unioni pyrkii edelleenkin yhtenäismarkkinoiden toteuttamiseen siten, että kiinnitetään huomiota kestäväan kehitykseen, yhdenvertai-

suuteen ja osallistumismahdollisuuksiin ja hyödynnetään entistä enemmän Euroopan alueellista rikkautta ja kulttuurista monimuotoisuutta.

43. kehottaa unionia lisäämään poliittisen elämänsä demokraattisuutta edistämällä alueellisen ja paikallisen autonomian sekä kansalaisyhteiskunnan kehittämistä, jotta unioni voisi edistää arvojaan ja saavuttaa poliittiset tavoitteensa.

44. huomauttaa, että kokonaisuutena katsottuna uudet haasteet edellyttävät toisaalta globalisaation hallitsemista ja toisaalta alueellisen yhteenkuuluvuuden varmistamista sekä Euroopan unionin sisällä että sen rajoilla.

45. painottaa, että Euroopan alue- ja paikallisviranomaisten on sosioekonomisten erojen lisäksi ratkaistava myös samantapaisia haasteita ja otettava huomioon niiden eri alueilla saamat erityiset muodot.

46. toteaa, että tässä prosessissa, jonka tulisi perustua monitasoisen hallinnon järjestelmään, myös alue- ja paikallisviranomaisilla voi olla oma paikkansa niiden käyttämättä olevien mahdollisuuksien hyödyntämiseksi.

47. on sitä mieltä, että yhteisön seuraavan talousarviokehityksen tulee olla sellainen, että sen avulla voidaan varmistaa seuraavat tekijät:

a. Heikoimmin kehittyneet Euroopan alueet sekä pysyvistä maantieteellisistä haitoista kärsivät erityiset alueelliset kokonaisuudet voivat edistyä lähentymisessä erityisesti parantamalla kilpailukykyään ja varmistamalla siten entistä tasapainoisemman taloudellisen, sosiaalisen ja alueellisen kehityksen koko Euroopan unionissa.

b. Mikäli tietyt alueet jäävät EU:n tuen ulkopuolelle, tarvitaan kuitenkin asianmukaiset ja oikeudenmukaiset siirtymäsäännökset, jotta unionin koheesiopolitiikan avulla saavutettuja tuloksia ei vaarannettaisi. Tällöin on taattava asianomaisten maiden sekä alueiden yhdenvertaisuus koko EU:ssa riippumatta siitä, missä jäsenvaltiossa ne sijaitsevat.

c. On myös tuettava päättäväisesti valmiuksien lisäämistä varsinkin innovaatiotoiminnassa sellaisilla alueilla, jotka antavat jo nyt tärkeän panoksen Euroopan unionin kilpailukykyyn globalisoituneessa maailmassa.

d. Etusijalle on asetettava kestävästä alueellista kasvua ja kilpailukykyä tukeva unionin politiikka, johon kaikki EU:n alueet osallistuvat. Kyseisenlaisen politiikan avulla kaikki alueet ja paikallisviranomaiset voivat löytää strategiset suuntaukset ja taloudelliset varat tehdäkseen innovatiivisia investointeja, jotka ovat välttämättömiä talouden, yhteiskunnan ja tekniikan rakenteellisiin muutoksiin sopeutumiseksi sekä omien erityisten olosuhteidensa ja mahdollisuuksiensa hyödyntämiseksi globaalissa kontekstissa. Erityisesti tulee hyödyntää pk-yrityksiä, jotka ovat Euroopan talouden perusta.

- e. Toteutetaan solidaarista politiikkaa, jotta kaikille kansalaisille voidaan varmistaa yhdenvertaiset mahdollisuudet käyttää perusrakenteita, saada koulutuspalveluja ja hankkia ammattipätevyys ja jotta kaikille lahjakkaille yksilöille voidaan taata tilaisuus hyödyntää kehittyneimpiä tutkimusmahdollisuuksia. Alue-, paikallis-, jäsenvaltio- ja unionitason viranomaisten on voitava yhdistää voimansa, jotta voidaan helpottaa akateemisen maailman, tutkimuspiirien ja liike-elämän kohtaamista ja jotta voidaan edistää näiden tahojen verkostoitumista eurooppalaisella ja maailmanlaajuisella tasolla.
- f. Euroopan yhdentymishankkeen taustalla oleva liikkumisvapaus saa uuden sysäyksen, kun investoinnit Euroopan laajuisiin liikenneverkkoihin lisääntyvät. Poliitikoilla on tuettava kestäviä liikennemuotoja, eri liikennejärjestelmien yhteensovittamista sekä ennen kaikkea Euroopan laajuista yhteenliitettyä rautatieverkostoa, jonka avulla voidaan vähentää hiilidioksidipäästöjä sekä lyhentää henkilö- että tavaraliikenteen kuljetusaikoja ja alentaa niiden kuljetuskustannuksia. On myös edistettävä kestävästä meriliikennettä.
- g. Kaikilla Euroopan alueilla on käytössään yhtä hyvät välineet ilmastonmuutoksen torjumiseksi sekä varat ilmiön syiden ennaltaehkäisemiseksi ja erityisesti ilmiöstä eniten kärsiville Euroopan kansalaisille ja taloudellisille toimijoille aiheutuviin seurauksiin sopeutumiseksi. On investoitava kestävästä kehityksen malleihin, joissa otetaan huomioon sekä paikalliset mahdollisuudet että rajoitukset.
- h. Euroopan unionilla on yhteisötason energiapolitiikka, joka perustuu jäsenvaltioiden keskinäiseen solidaarisuuteen, toimitusvarmuuteen sekä tuotanto-, liikenne- ja kulutusmallien kestävyteen ja jossa kunnioitetaan jäsenvaltioiden vapautta valita energialähteensä. Alue- ja kuntatasolla on parhaat mahdollisuudet huolehtia innovaatiotoiminnasta ja kulutusikäytännön laaja-alaisista muutoksista.
- i. Muuttovirtojen hallinnointiin löydetään ratkaisu Euroopan tasolla hyödyntäen alue- ja paikallistasolla jo kokeiltuja parhaita ratkaisuja. Niiden, jotka joutuvat kohtaamaan päivittäin hätätilanteita, on voitava luottaa solidaarisuuteen ja eurooppalaiseen yhteistyöhön.
- j. Tunnustetaan alue- ja paikallisviranomaisten keskeinen asema sellaisten toimien toteuttamisessa, joiden avulla pyritään sopeutumaan väestörakenteen muutosten vaikutuksiin.
- k. Unionin tulee voida luottaa siihen, että sillä on ajanmukainen, kilpailukykyinen, monipuolinen ja kestävä maatalous, jolla varmistetaan eurooppalaisten elintarvikkeiden turvallisuus ja etusija ja pidetään unioni maailmanmarkkinoilla unohtamatta yhteisön etuuskohtelua. Maataloudelle on annettava tarvittava tuki, jotta se voisi parantaa elämänlaatuamme, säilyttää elämänlaadun seuraaville sukupolville, torjua osaltaan ilmaston lämpenemistä sekä auttaa suojelemaan ympäristöä, biologista monimuotoisuutta ja maisemaa.
- l. Unioni voi jatkaa naapuruuspolitiikkaansa sekä toteuttaa yhteisiä hankkeita kaukaisempien kumppaniensa kanssa. Unionin ulkosuhteissa on itse asiassa voitava hyödyntää yhä enemmän alue- ja paikallisviranomaisten tekemää rajatylittävää yhteistyötä ja hajautettua yhteistyötä. Rajatylittävää yhteistyötä on korostettava, koska se on tärkeä tekijä rauhan

vahvistamisessa, yhteisten tavoitteiden ja arvojen määrittämisessä ja vakiinnuttamisessa sekä alueellisen yhteenkuuluvuuden edistämiseksi.

ALUEIDEN KOMITEA

Reaktiivinen, tehokas ja avoin talousarvio

48. katsoo, että Euroopan unionilla on mahdollisuus saada Lissabonin sopimuksen myötä käyttöönsä entistä tehokkaampi päätöksentekomekanismi talousarvion rakenteen määrittämiseksi.

49. vahvistaa, että vakaa, monivuotinen, reilusti yli viiden vuoden jakson kattava rahoituskehys on perusehto Euroopan unionin toiminnan tehokkuuden varmistamiselle. Lisäksi se tarjoaa toimijoille mahdollisuuden suunnitella investointejaan pitkällä aikavälillä sekä saattaa loppuun alueellisen kehityksen hankkeet.

50. ehdottaa näin ollen, että monivuotisen rahoituskehityksen ohjelmointikautta pidennetään kymmeneen vuoteen mutta kuitenkin niin, ettei kaikkia määrärahoja jaeta välittömästi. Jotta voitaisiin varmistaa yhdenmukaisuus unionin demokraattisten elinten toimikausien kanssa, yhtenä vaihtoehtona olisi jakaa kausi kahteen osaan. Varsinaiset määrärahat myönnettäisiin viideksi ensimmäiseksi vuodeksi. Sen jälkeen tehtäisiin väliarviointi, jonka yhteydessä varaukseen otetut määrärahat — esimerkiksi 25 prosenttia — jaettaisiin uudelleen uusien aloitteiden käynnistämiseksi tai niiden poliittikkojen vahvistamiseksi, jotka olisivat eniten sen tarpeessa.

51. katsoo, että joustavuus tarjoaa itse asiassa mielenkiintoisia näkymiä yhteisön varainkäytön vaikutusten maksimoimiseksi ja on hyödyllistä siinä suhteessa, että näin voidaan mukautua tilanteiden mahdollisiin muutoksiin. Riskinä on tosin se, että jos joustavuutta ei hallinnoida hyvin, kehitys Euroopan eri osissa saattaa edetä eri tahdissa.

52. katsoo, että kohdentamismekanismit, esimerkiksi ne, joita on kokeiltu vuosien 2007–2013 koheesiopolitiikan yhteydessä, voivat edistää keskeisten poliittisten tavoitteiden nivoutumista eri budjettikohtiin.

53. toivoo, että yhteisön tulevassa talousarviossa kokeilujen tukemiseen varataan tietty prosenttiosuus, joka on erillinen toimien yleiseen tukemiseen varatuista resursseista.

54. vetoaa sen puolesta, että valvontamekanismeja selvennetään ja että tarvittaessa määrätään entistä suurempia ja tehokkaampia seuraamuksia.

55. korostaa uudelleen, että kumppanuusperiaatetta on sovellettava käytännössä sekä yhteisön talousarvion laadinta- että täytäntöönpanovaiheessa.

56. muistuttaa, että Euroopan komissio on esittänyt ajatuksen tavoitteita koskevista kolmikantasopimuksista ja yleisopimuksista ja kehittänyt sitä edelleen. Komitea toistaa ehdotuksensa näiden välineiden tarkistamisesta ja ehdottaa eurooppalaisten alueellisten sopimusten tekemistä Euroopan komission käynnistämästä, kolmikantasopimuksia koskevasta kokeiluvaiheesta saatujen kokemusten perusteella.

57. korostaa, että todellista kumppanuutta ei voi syntyä, ellei kukin sopimusosapuoli osallistu rahoitukseen. Komitea ehdottaa, että eurooppalaisten alueellisten sopimusten rahoitusta pohdittaessa tulisi keskittyä mahdollisiin synergioihin (ja niistä mahdollisesti syntyvään lisäarvoon) yhtäältä asiaankuuluvia aloja koskevien EU:n nykyisten budjettikohtien ja rakennerahastojen ja toisaalta paikallis-, alue- ja jäsenvaltiotasolla käytettävissä olevien määrärahojen välillä. Tarkoitusta varten ei tule luoda uutta yhteisön aluepolitiikan rahoitusvälinettä eikä pyytää lisävaroja.

58. katsoo, että unionin talousarvion yhteydessä voitaisiin pyrkiä lisäämään avoimuutta vahvistamalla kumppanuuksia ja lisäämällä tiedotustoimia paikallisella, alueellisella ja eurooppalaisella tasolla.

ALUEIDEN KOMITEA

Yhteisön talousarvion uusi rahoitusjärjestelmä

59. kannattaa näkemystä, jonka mukaan unionin tulee mukauttaa poliittisen toimintansa ja taloudellisten varojensa puitteita siten, että ne kattavat riittävän pitkän ajanjakson vuosiin 2020–2030 asti.

60. huomauttaa, että omien varojen yläraja on asetettu nykyisellään 1,24 prosenttiin unionin bruttokansantulosta.

61. toteaa, että unionin talousarvio

- a. on pienentynyt huomattavasti edellisellä ja nykyisellä ohjelmointikaudella.
- b. jää ohjelmointikauden 2007–2013 lopussa alle yhteen prosenttiin unionin bruttokansantulosta.

62. pahoittelee, että talousarvion todellisten määrärahojen ja omille varoille asetetun ylärajan välinen ero lisääntyy jatkuvasti.

63. kiinnittää huomiota siihen, että oikeudenmukaista palautumaa koskevat laskelmat ovat etäännyttäneet jäsenvaltiot liian kauas eurooppalaisesta ihanteesta ja kansalaisten eduista.

64. ei voi hyväksyä tämän ajatusmallin soveltamista ja ilmaisee kantansa alue- ja paikallisyhteisöjen edustajien nimissä, sillä ne ovat vaurauden luomisen keskeisiä moottoreita kansallisella tasolla, ja ne ovat myös useissa tapauksissa institutionaalisia toimijoita, jotka ovat suoraan mukana kansallisen tason verojärjestelmien määrittelyssä.

65. katsoo, että yhteisön talousarvion rahoitusjärjestelmää on kehitettävä laadullisesti, jotta asianomaisilla toimielimillä voi olla yhteinen, eteenpäin suuntaava näkemys samasta talousarviosta.

66. on sitä mieltä, että yhteisön talousarvion uuden rahoitusjärjestelmän tulee perustua avoimuuteen ja omiin varoihin sekä taata tasapuolisuus, solidaarisuus, vakaus, näkyvyys, selkeys, tarkkuus ja yksinkertaisuus.

67. kehottaa budjettivaltaa käyttäviä toimielimiä luomaan ja käyttämään uusia rahoitusmuotoja, joissa on mahdollisimman vähän vapautuksia ja joilla voidaan vastata haluun saavuttaa taloudellisen ja sosiaalisen mallin edistämistavoitteet.

68. ilmoittaa aikovansa osallistua edelleenkin aktiivisesti talousarviouudistusta koskeviin pohdintoihin ja keskusteluihin erityisesti Euroopan komission tarkistusehdotuksen käsittelyn yhteydessä.

69. katsoo, että yhteisön talousarvion ja sen rahoituslähteiden uudistamisen yhteydessä on toteutettava tehokasta ja avointa viestintäpolitiikkaa, jonka kohteena on suuri yleisö sekä institutionaaliset ja sosioekonomiset toimijat, joita asia koskee läheisemmin. Näin kansalaiset saisivat entistä paremmin tietoa siitä, miten heidän rahojaan käytetään, jolloin toimielimet, jotka vastaavat yhteisön ohjelmien ja hankkeiden hallinnoinnista, voitaisiin tuoda lähemmäs kansalaisia. Komitea on valmis sitoutumaan muiden toimielinten kanssa tähän demokraattiseen ponnistukseen.

Bryssel 9. huhtikuuta 2008

Alueiden komitean
puheenjohtaja
Luc VAN DEN BRANDE

Alueiden komitean lausunto aiheesta syrjäisimpiä alueita koskeva strategia: Saavutukset ja tulevaisuudennäkymät

(2008/C 172/02)

ALUEIDEN KOMITEA

- katsoo, että syrjäisimpiä alueita koskeva strategia on yhä täysin ajankohtainen ja että sitä on kehitettävä edelleen, syvennettävä ja ajantasaistettava, sillä päämääriä ei ole suinkaan vielä saavutettu.
- panee merkille, että komission mainitsemat, sekä EU:ta että syrjäisimpiä alueita koskevat tulevaisuuden haasteet — ilmastonmuutos, väestörakenteen muutokset ja muuttoliikkeen hallinta, meripolitiikka sekä maatalous — ovat EU:n kannalta ja maailmanlaajuisesti ensisijaisia ja hyvin merkittäviä aiheita, joilla on huomattava vaikutus EU:n eri alueisiin.
- muistuttaa kuitenkin, että syrjäisimpiä alueita koskeva yhteisön strategia, jonka komissio esitteli touku-kuussa 2004 julkaisemassaan tiedonannossa, perustui kattavaan ja johdonmukaiseen lähestymistapaan, ja sen tarkoituksena oli ottaa kaikissa yhteisön toimintalinjoissa huomioon strategian kolme tavoitetta eli syrjäisimpien alueiden sisäisten ja ulkoisten yhteyksien parantaminen, paikallisen elinkeinorakenteen kilpailukyvyyn vahvistaminen ja alueiden yhdentäminen niiden maantieteellisiin lähialueisiin.
- pyytää komissiota ottamaan huomioon syrjäisimpien alueiden erityispiirteet lähiaikoina toteutettavan YMP:n "terveystarkastuksen" ja tulevaisuudessa tehtävien tarkistusten yhteydessä säilyttämällä sekä niitä koskevat poikkeukset, kun on kyse tuotannosta irrotettujen tukien ja tuen mukauttamisen soveltamisesta, että niiden maatalouden tukemiseen osoitettujen talousarviomäärärahojen asianmukainen taso.
- pyytää komissiota ryhtymään pikaisesti toimenpiteisiin niiden kielteisten vaikutusten kompensoimiseksi, joita ilmailun sisällyttäminen päästökauppaan aiheuttaa, jotta voidaan ottaa huomioon syrjäisimpien alueiden erityistilanne.

Esittelijä: Paulino RIVERO BAUTE, Kanariansaarten autonomisen alueen hallituksen puheenjohtaja (ES, ALDE)

Viiteasiakirja

Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle — Syrjäisimpiä alueita koskeva strategia: saavutukset ja tulevaisuudennäkymät

KOM(2007) 507 lopullinen

POLIITTISET SUOSITUKSET

ALUEIDEN KOMITEA

1. Unionin kaikki seitsemän syrjäisintä aluetta — Azorit, Guadeloupe, Guyana, Kanariansaaret, Madeira, Martinique ja Réunion — kuuluvat täysivaltaisesti Euroopan unioniin, mutta niillä on muista yhteisön alueista poikkeavia ainutlaatuisia ja omaleimaisia ominaisuuksia.

2. Tällaisia ominaisuuksia ovat tietyt yhteisesti vaikuttavat pysyvät olosuhteet, etenkin erittäin kaukainen sijainti, pieni koko ja tuotantorakenteen yksipuolisuus. Ne ovat syynä kyseisten alueiden eristäytyneisyyteen ja herkkyyteen, kuten EY:n perustamissopimuksen 299 artiklan 2 kohdassa todetaan.

3. Edellä mainituista haitoista aiheutuu lisäkustannuksia, ja ne vaikeuttavat erityisesti kyseisten alueiden kasvuprosessia, lähentymistä ja talouden kestävyyttä, mikä estää niitä osallistumasta täysipainoisesti sisämarkkinoiden toimintaan, rajoittaa asukkaiden mahdollisuuksia ja heikentää alueilla toimivien yritysten kilpailukykyä.

4. Syrjäisimmistä alueista on Euroopan unionille myös etua, sillä maantieteellisen sijaintinsa vuoksi niistä saattaa tulla strategisia ponnahduslautoja pohjustettaessa Euroopan unionin tavoittelemaa maailmanpoliittista asemaa.

5. Edellä lueteltujen ominaispiirteiden vuoksi syrjäisimpien alueiden erityiskohtelu on täysin perusteltua pyrittäessä puuttumaan alueiden erityistarpeisiin ja vahvistamaan niiden omaa kehityskapasiteettia yhteisön politiikkojen avulla.

6. On siis syytä tukea syrjäisimpien alueiden ja niiden viranomaisten pyrkimyksiä vahvistaa, rikastuttaa, syventää ja ajantasaistaa alueisiin sovellettavaa kattavaa ja johdonmukaista strategiaa, jotta siitä kehitettäisiin todellinen syrjäisimpiä alueita tukeva yhteisön politiikka.

Alueiden komitean huomiot

Syrjäisimpien alueiden erityiskohtelu — kattava ja johdonmukainen strategia ulkoalueiden kehittämiseksi: myönteinen mutta keskeneräinen prosessi

7. suhtautuu myönteisesti siihen, että Euroopan komissio on vuonna 1986 luonut asianmukaiset puitteet yhteisön lainsäädännön ja yhteisön politiikkojen soveltamiseksi syrjäisimpiin alueisiin käynnistämällä syrjäisestä sijainnista ja saaristoasemasta

johtuvia valinnaisia toimenpiteitä koskevan erityisohjelman (Posei-ohjelma).

8. palauttaa mieliin, että unionin syrjäisimpien alueiden tilanteen huomioivan erityisartiklan (299 artiklan 2 kohta) sisällyttämisellä perustamissopimukseen pyritään vastaamaan konkreettisesti seuraaviin tavoitteisiin:

— Tunnustetaan syrjäisimpien alueiden ainutlaatuisuus ja tarve sisällyttää kyseinen käsite unionin kaikkiin politiikkoihin, etenkin säilyttämällä taloudelliseen ja sosiaaliseen yhteenkuuluvuuteen tähtäävässä rakennepolitiikassa syrjäisimmille alueille myönnettävä ensisijainen tuki.

— Mukautetaan yhteisön politiikat vastaamaan alueiden todellisuutta ryhtymällä erityistoimenpiteisiin ja määrätään tarvittaessa sovellettavista perustamissopimuksen täytäntöönpanon erityisehdoista kyseisten alueiden kehittämiseksi.

— Otetaan huomioon syrjäisimmille alueille tyypillinen maantieteellinen ympäristö Euroopan unionin suhteissa ulkoalueiden EU:n ulkopuolisiin naapurimaihin.

9. muistuttaa ilmaiseensa tyytyväisyytensä siihen, että Euroopan komissio julkaisi 14. maaliskuuta 2000 kertomuksen perustamissopimuksen 299 artiklan 2 kohdan toimeenpanoon tähtäävistä toimista. Kertomuksen oli määrä olla laadullinen harppaus yhteisön suhtautumisessa syrjäisimpiin alueisiin, ja sen piti käynnistää uusi ratkaiseva vaihe kattavan ja johdonmukaisen strategian määrittämiseksi, jotta syrjäisimpiä alueita voidaan kehittää kestävästi.

10. muistuttaa, että Sevillassa kesäkuussa 2002 pidetyn Eurooppa-neuvoston kokouksen päätelmissä todettiin olevan tarpeen tehostaa perustamissopimuksen 299 artiklan 2 kohdan täytäntöönpanoa ja tehdä asianmukaisia ehdotuksia syrjäisimpien alueiden erityistarpeiden huomioimiseksi yhteisissä politiikoissa, etenkin liikennepolitiikassa, sekä uudistettaessa näitä politiikkoja, etenkin aluepolitiikkaa. Komitea korostaa lisäksi komission aikomusta laatia uusi syrjäisimpiä alueita koskeva selvitys, jossa otetaan kattavasti ja johdonmukaisesti huomioon kyseisten alueiden erityistilanne ja keinot puuttua asiaan.

11. muistuttaa ilmaiseensa tyytyväisyytensä siihen, että komissio julkaisi 26. toukokuuta 2004 tiedonannon aiheesta ”Syrjäisimpien alueiden tiiviimpi kumppanuus” ja 6. elokuuta 2004 kertomuksen aiheesta ”Syrjäisimpien alueiden tiiviimpi kumppanuus: arviointi ja tulevaisuudennäkymät”. Komitea toteaa unionin tunnustavan syrjäisimpien alueiden ainutlaatuisen

tilanteen, jonka vuoksi niille on täysin perusteltua antaa erityiskohtelu yhteisön politiikoissa, vaikka komission ehdotuksessa vastataan vain osittain ja niin ollen puutteellisesti Sevillassa kokoontuneen Eurooppa-neuvoston toimeksiantoon sekä syrjäisimpien alueiden ja niiden sijaintivaltioiden esiin tuomiin tarpeisiin.

12. ilmaisee sen vuoksi tyytyväisyytensä siihen, että komissio on tiedonannossaan ”Syrjäisimpiä alueita koskeva strategia: saavutukset ja tulevaisuudennäkymät” (KOM(2007) 507 lopullinen) ja sen liitteenä olevassa valmisteluasiakirjassaan ”Syrjäisimpiä alueita koskevan strategian kehitys ja arviointi” (SEC (2007) 1112) arvioinut kyseistä strategiaa sekä esitellyt sen tulevaisuudennäkymiä.

13. katsoo, että edellä mainittu strategia on yhä täysin ajankohtainen ja että sitä on kehitettävä edelleen, syvennettävä ja ajantasaistettava, sillä päämääriä ei ole suinkaan vielä saavutettu. Tätä osoittaa myös EY:n perustamissopimuksen 299 artiklan vahvistaminen äskettäin hyväksytyssä Lissabonin sopimuksessa.

Syrjäisimpien alueiden kehittämiseen tähtävään kattavaan ja johdonmukaiseen strategian vahvistamiseen pitkällä aikavälillä: strategian syventäminen ja ajantasaistaminen

14. ilmaisee ensinnäkin tyytyväisyytensä siihen, että komissio vahvistaa uudessa tiedonannossaan tiedostavansa syrjäisimpien alueiden tilanteen sekä korostaa tarvetta tunnustaa näiden alueiden erityisluonne ja kiinnittää niihin erityishuomiota myös tulevaisuudessa.

15. pitää myönteisenä sitä, että samalla kun komissio tunnustaa tarpeen ottaa syrjäisimpien alueiden erityispiirteet huomioon yhteisön eri politiikanaloilla, se toteaa kyseisten alueiden tuovan EU:lle myös lisäarvoa ja tarjoavan tilaisuuksia maailmanlaajuisesti ajatellen.

16. toteaa, että vuoden 2004 strategian kehittämiseksi toteutettujen toimenpiteiden arvio on myönteinen ja että keskeiset politiikat syrjäisimpien alueiden kehittämiseksi on tarkistettu ja mukautettu kaiken kaikkiaan tyydyttävästi.

17. painottaa syrjäisimpien alueiden haittojen olevan pysyviä ja kaikille alueille yhteisiä alueiden tulotasosta riippumatta. Komitea muistuttaa, että syrjäisimpien alueiden ongelmat eivät rajoitu pelkästään tulotasoon, vaan kyseessä on monimutkainen rakenteellinen tila, joka vaikuttaa perinpohjaisesti alueiden asukkaisiin ja alueilla sijaitsevien yritysten kilpailukykyyn.

18. on tyytyväinen komission halukkuuteen syventää syrjäisimpiä alueita koskevan strategian kaikkia pääkohtia täydentävien toimenpiteiden avulla sekä komission halukkuuteen ajantasaistaa ja rikastuttaa kyseistä strategiaa ja mukauttaa se tulevaisuuden maailmanlaajuisiin haasteisiin. Komitea kehottaa komissiota tästä lähtien noudattamaan tarvittavaa johdonmukaisuutta sen laatiessa kyseisiä aihealueita koskevia ehdotuksiaan.

19. katsoo, että komission ehdottamat lyhyen aikavälin toimenpiteet syrjäisimpien alueiden huonojen yhteyksien parantamiseksi ja kyseisten alueiden kilpailukykyyn kohentamiseksi ovat yleisesti ottaen verrattain epämääräisiä tai sisältävät ainoastaan viitteitä syrjäisimpiä alueita varten jo varattujen resurssien käytön tehostamiseksi.

20. toteaa, että konkreettisempia ja kiinnostavampia, vaikkakin riittämättömiä, ovat toimenpiteet, joita komissio ehdottaa syrjäisimpien alueiden yhdentämiseksi entistä tiiviimmin niiden maantieteellisiin lähialueisiin. Kyseisiä toimenpiteitä tulisi voida täydentää muilla toimilla, joiden avulla kyseinen lähentäminen voidaan toteuttaa käytännössä.

21. muistuttaa, että syrjäisimmät alueet ovat kaksinkertaisen haasteen edessä, sillä niiden tulee pystyä integroitumaan sekä sisämarkkinoihin että omiin maantieteellisiin lähialueisiinsa. Syrjäisimpien alueiden strateginen maantieteellinen sijainti tarjoaa lisäksi EU:lle huomattavia mahdollisuuksia, minkä ansiosta alueet voivat toimia etuoikeutettuina ponnahduslautoina, joista käsin EU voi toteuttaa ulkopoliittista toimintaansa kyseisillä alueilla.

22. ilmaisee tyytyväisyytensä siihen, että komissio on ryhtynyt suunnittelemaan vuoden 2004 tiedonannossaan esitellyn lähialueita koskevan toimintasuunnitelman sisältöä. Komitea toteaa kuitenkin, että ponnistuksia on jatkettava erityisesti Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) ja Euroopan kehitysrahaston (EKR) koordinoinnin parantamiseksi, jotta tavoite syrjäisimpien alueiden yhdentämiseksi niiden maantieteellisiin lähialueisiin voidaan toteuttaa käytännössä.

23. on tyytyväinen tietoihin, joita komissio on antanut syrjäisimmille alueille EU:n ja AKT-maiden välillä tehtävien talouskumppanuussopimusten valmistelun yhteydessä. Komitea toteaa kuitenkin, että neuvottelujen tämänhetkisen tilanteen valossa kyseiset sopimukset merkitsevät välitöntä uhkaa syrjäisimmille alueille ja että sopimusten tarjoamat mahdollisuudet ovat hyödynnettävissä vain pitkällä aikavälillä ja ovat jopa epävarmoja.

24. pitää valitettavana, että vastoin komission aiempaa ilmoitusta tiedonantoon ei sisälly ehdotuksia käytännön toimista, joilla edistetään syrjäisimpien alueiden pk-yritysten investointeja ulkomaille. Kyseiset investoinnit helpottaisivat syrjäisimpien alueiden yhdentämistä niiden maantieteellisiin lähialueisiin.

25. panee merkille, että komission mainitsemat, sekä EU:ta että syrjäisimpiä alueita koskevat tulevaisuuden haasteet — ilmastonmuutos, väestörakenteen muutokset ja muuttoliikkeen hallinta, EU:n meripolitiikka sekä maatalous –, joista komissio avaa keskustelun tiedonannossaan, ovat EU:n kannalta ja maailmanlaajuisesti ensisijaisia ja hyvin merkittäviä aiheita, joilla on huomattava vaikutus EU:n eri alueisiin.

26. korostaa, että vaikutukset voivat olla vieläkin merkittävämpiä syrjäisimmillä alueilla, sillä ne ovat erityispiirteidensä vuoksi erityisen herkkiä ja haavoittuvia.

27. muistuttaa kuitenkin, että syrjäisimpiä alueita koskeva yhteisön strategia, jonka komissio esitteli toukokuussa 2004 julkaisemassaan tiedonannossa, perustui kattavaan ja johdonmukaiseen lähestymistapaan, ja sen tarkoituksena oli ottaa kaikissa yhteisön toimintalinjoissa huomioon strategian kolme tavoitetta eli syrjäisimpien alueiden sisäisten ja ulkoisten yhteyksien parantaminen, paikallisen elinkeinorakenteen kilpailukykyyn vahvistaminen ja alueiden yhdentäminen niiden maantieteellisiin lähialueisiin.

28. suhtautuu hyvin myönteisesti ja yhtyy komission toteamiseen siitä, että yhteisön toiminta syrjäisimpien alueiden hyväksi perustuu yhä laaja-alaisempaan strategiaan ja että alueiden kehittäminen ja niiden liittäminen sisämarkkinoihin edellyttää panosta yhteisön kaikista toimintalinjoista.

29. korostaa strategian edellä mainitun kolmen tavoitteen tarkoituksenmukaisuutta ja ajankohtaisuutta, sillä ne ovat edelleen syrjäisimpiä alueita koskevan yhteisön strategian pääkohtia. Komitea korostaa niin ikään, että yhteisön eri toimintalinjojen kehitys tulee yhdistää ja mukauttaa kulloisiinkin olosuhteisiin.

30. katsoo, että nämä unionin asialistalle nousseet uudet haasteet ja prioriteetit sekä keskeisten politiikkojen, kuten yhteisen maatalouspolitiikan, uudistaminen velvoittavat arvioimaan niiden mahdollisia vaikutuksia syrjäisimpiä alueita koskevan yhteisön strategian kolmeen päätavoitteeseen, jotta käytettävissä olisi yksityiskohtainen analyysi, jonka avulla syrjäisimpien alueiden erityistilanne voidaan ottaa huomioon pohdittaessa yleisesti sitä, miten EU:n tulee vastata kyseisiin haasteisiin.

31. painottaa, että komission on käytettävä edellä mainittua menetelmää arvioidessaan neljän esiin tuodun osa-alueen vaikutuksia strategian kolmeen päätavoitteeseen, ja pitää valitettavana esimerkiksi sitä, että komissio ei ole ottanut näitä vaikutuksia riittävästi huomioon syrjäisimmille alueille niin olennaisella ja välttämättömällä alalla kuin lentoliikenne ja että komissio ei ole esittänyt kyseisille alueille nykyistä spesifimpää kohtelua ehdotuksessaan direktiiviksi ilmailun sisällyttämisestä päästökaupan piiriin.

32. toteaa, että erityistilanteensa vuoksi syrjäisimmät alueet pitävät näitä neljää aihetta erityisen tärkeinä. Ne voivat siksi antaa merkittävän panoksen niiden käsittelyyn.

33. muistuttaa, että syrjäisimmät alueet voivat poikkeuksellisen mittavan merellisen ulottuvuutensa johdosta tarjota EU:lle verrattomia mahdollisuuksia innovaatioiden, tutkimuksen, ympäristön ja biologisen monimuotoisuuden alalla.

34. korostaa jälleen kerran, että muuttoliikkeen kasvua on käsiteltävä kokonaisvaltaisesti, sillä muuttoliikkeet vaikuttavat erityisesti syrjäisimpiin alueisiin, jotka ovat Euroopan unionin aktiivisia rajoja. Komitea muistuttaa Adejessa Teneriffalla 30. lokakuuta 2007 järjestetystä konferenssista "Alueiden ja kuntien rooli maahanmuuttovirtojen hallinnassa" ja sen päätelmistä sekä erityisesti tarpeesta lisätä jäsenvaltioiden ja EU:n viranomaisten toimintaa ilmiön hallinnassa, kustannusten jakamisessa sekä arvioitaessa ilmiön vaikutuksia syrjäisimpien alueiden taloudelliseen ja sosiaaliseen koheesioon.

35. on vakuuttunut siitä, että muuttovirtojen hallinnan osalta on ensiarvoisen tärkeää vahvistaa vuoropuhelua ja yhteistyötä lähtö- ja kauttakulkumaiden kanssa. Komitea muistuttaa lisäksi siitä, että syrjäisimpien alueiden paikallis- ja alueviranomaisilla on merkittävä rooli kyseisen yhteistyön edistämiseksi, sillä ne voivat toimia EU:n naapurimaiden kanssa tehtävän yhteistyön foorumeina. Tähän tarkoitukseen voidaan hyödyntää Euroopan komission ohjelmia. Komitea kannattaa erityisesti alueellisen

yhteistyön yhteistä suunnittelua koskevaa kokeiluhanketta syrjäisimpien alueiden ja EU:n naapurimaiden välillä.

36. katsoo, että on vaikutettava sääntöjen vastaisen maahanmuuton syihin laatimalla laillista maahanmuuttoa koskeva tehokas politiikka, torjumalla harmaata taloutta ja ratkaisemalla ilman huoltajaa olevien alaikäisten maahanmuuttajien virtaa koskeva ongelma lähtömaissa tukemalla koulutusta ja ammattiin sijoittumista.

37. on komission kanssa yhtä mieltä siitä, että on pohdittava, miten pienillä ja hajanaisilla alueilla voidaan vastata väestörakenteen luoman paineen aiheuttamiin valtaviin haasteisiin. Komitea korostaa tarvetta tehdä mahdollisimman pian tutkimuksia väestörakenteen kehityksen vaikutuksista kyseisten alueiden maankäytön suunnitteluun, työmarkkinoihin, koulutustarpeisiin ja julkisiin palveluihin sekä tarvittaessa ehdottaa asianmukaisia toimenpiteitä.

38. yhtyy komission näkemykseen siitä, että ilmastonmuutoksen torjuminen ja sen vaikutuksiin sopeutuminen on merkittävä haaste syrjäisimmillä alueilla maantieteellisen sijainnin ja haavoittuvuuden vuoksi. Komitea kehottaa huolehtimaan siitä, että erityistoimenpiteet, joita alalla mahdollisesti joudutaan toteuttamaan, jotta vältetään kielteiset vaikutukset syrjäisimpien alueiden yhteyksiin, talouteen ja kansalaisiin, ovat tuntuvia ja tehokkaita.

39. on komission kanssa yhtä mieltä siitä, että maataloudella on keskeinen rooli maantieteellisistä ja ilmastollisista haitoista kärsivien syrjäisimpien alueiden taloudessa. Komitea katsookin, että on ehdottoman tärkeää laatia tulevaisuudenstrategia maatalousalan kehittämiseksi kyseisillä alueilla ja pyrkiä näin vastamaan yhä kasvavasta globaalista kilpailusta aiheutuviin haasteisiin.

40. pitää erityisen tärkeänä arvioida, voiko keskustelulle avatuilla aiheilla olla vaikutuksia syrjäisimpien alueiden taloudelliseen ja sosiaaliseen koheesioon, kun otetaan huomioon, että taloudellinen ja sosiaalinen koheesipolitiikka on kyseisiä alueita koskevan yhteisön strategian tärkein väline.

41. katsoo, että kyseisen arvioinnin tuloksia voidaan hyödyntää uudistettaessa yhteisön koheesipolitiikkaa vuoden 2013 jälkeiselle ajalle. Niitä voidaan niin ikään hyödyntää laadittaessa alueellista yhteenkuuluvuutta käsittelevää vihreää kirjaa, jonka komissio aikoo julkaista vuoden 2008 aikana.

42. katsoo niin ollen, että syrjäisimpiä alueita koskevan yhteisön strategian kehittämisen uutta vaihetta, joka komission on määrä käynnistää kuulemisprosessin päätyttyä, ei pitäisi rajoittaa keskustelun kohteena oleviin aiheisiin, vaan aiheet tulisi sisällyttää strategiaan sen edelleen kehittämiseksi, täydentämiseksi ja ajantasaistamiseksi.

43. katsoo, että syrjäisimpien alueiden ja valtioiden, joille ne kuuluvat, sekä komission välisen kumppanuuden tulee jatkosakin olla keskeisellä sijalla syrjäisimpiä alueita koskevan yhteisön pitkän aikavälin strategian kehittämisessä.

44. ilmaisee uskovansa vakaasti, että syrjäisimmät alueet tarvitsevat edelleen tukea yhteisön kaikista politiikoista parantaakseen kilpailukykyään ja pitääkseen yllä lähentymisprosessiaan kehittämällä talouttaan ja tarjoamalla asukkaalleen yhtäläiset mahdollisuudet unionin muiden alueiden asukkaiden kanssa.

45. ilmaisee tukensa Eurooppa-neuvostolle, joka on vahvistanut ja uudistanut ylimmän tason poliittisen sitoumuksen syrjäisimpien alueiden tukemiseksi sekä korostanut tarvetta edetä nopeasti syrjäisimpiä alueita koskevan yhteisön strategian syventämisessä.

Päätelmät ja suositukset

46. kehottaa komissiota jatkamaan vuonna 2004 julkaistun syrjäisimpiä alueita koskevan strategian syventämistä ja toteuttamaan käytännössä tiedonannossaan julkistamansa toimenpiteet sekä parantamaan yhteisön eri toimintalinjojen johdonmukaisuutta ja koordinoitua, jotta strategia olisi uudessa vaiheessaan tosiasiallisesti kattava ja johdonmukainen.

47. pyytää komissiota toteuttamaan väliarvioinnin, jonka avulla voidaan mitata yhtäältä strategian vaikutuksia lähentymistavoitteesta irtautuneiden syrjäisimpien alueiden talouskehitykseen sekä toisaalta unionin rahastotoimien vaikutuksia todelliseen lähentymisprosessiin muilla syrjäisimmillä alueilla.

48. pyytää komissiota ehdottamaan vuonna 2009 toteutettavan Posei-järjestelmän uudistusten vaikutustenarvioinnin jälkeen asianmukaisia toimia riittävän tuen takaamiseksi syrjäisimpien alueiden perinteisille sektoreille, jotka ovat alueiden talouden elinkelpoisuuden kannalta olennaisen tärkeitä.

49. pyytää komissiota ottamaan huomioon syrjäisimpien alueiden erityispiirteet lähiaikoina toteutettavan YMP:n ”terveys-tarkastuksen” ja tulevaisuudessa tehtävien tarkistusten yhteydessä säilyttämällä sekä niitä koskevat poikkeukset, kun on kyse tuotannosta irrotettujen tukien ja tuen mukauttamisen soveltamisesta, että niiden maatalouden tukemiseen osoitettujen talusarviomäärärahojen asianmukainen taso.

50. kehottaa komissiota suojelemaan syrjäisimpien alueiden maataloustuotteita entistä paremmin vakavilta uhilta, joita Euroopan unionin tuonnin vähittäinen vapauttaminen aiheuttaa, ryhtymällä asianmukaisiin toimenpiteisiin, joilla estetään yhteisön markkinoiden entistä suuremmasta avautumisesta johtuva maatalouden epävakaisuus kyseisillä alueilla.

51. kehottaa komissiota laatimaan seuraavilla ohjelmakausilla syrjäisimpien alueiden maaseudun kehittämiseen tähtäviä

erityispolitiikkoja ja osoittamaan niihin asianmukaiset määrärahat.

52. kehottaa komissiota ottamaan käynnissä olevissa aloitteissa jo tässä vaiheessa huomioon syrjäisimpien alueiden erityispiirteet tiedonannossa ehdotettujen keskustelunaiheiden osalta.

53. muistuttaa, että syrjäisimmät alueet antavat Euroopan unionille selkeän maailmanlaajuisen merellisen ulottuvuuden ja ovat samalla todellisia luonnonlaboratorioita meritieteellistä tutkimusta varten. Tästä syystä komitea katsoo, että näillä alueilla on toteutettava viipymättä ensisijaisia toimia kyseisen potentiaalın suojelemiseksi ja hyödyntämiseksi.

54. pyytää komissiota ryhtymään pikaisesti toimenpiteisiin niiden kielteisten vaikutusten kompensoimiseksi, joita maailman sisällyttäminen päästökauppaan aiheuttaa, jotta voidaan ottaa huomioon syrjäisimpien alueiden erityistilanne.

55. korostaa, että syrjäisimmät alueet ovat vaihtoehtojen puuttuessa täysin riippuvaisia lentoliikenteestä sekä yhteyksissään alueiden ulkopuolelle että yhteyksissä eri saarien välillä ja että syrjäisimpiä alueita palvelevien reittien kokonaisuhiilidioksidipäästöt ovat marginaaliset suhteessa unionin kokonaispäästöihin.

56. pyytää komissiota käsittelemään väestörakenteen muutoksiin ja muuttovirtojen hallintaan liittyviä ongelmia erillään toisistaan. Komitea korostaa, että kyse on kahdesta erilaisesta, monimutkaisesta ongelmasta, jotka vaikuttavat erityisen voimakkaasti syrjäisimpiin alueisiin ja vaativat niin ollen molemmat täyden huomion.

57. toteaa, että traaginen tilanne, joka syntyy ilman huoltajaa olevien alaikäisten maahanmuuttajien saapumisesta, edellyttää kiireellisiä ja erityisiä toimia. Tästä syystä komitea kehottaa jäsenvaltioiden ja unionin viranomaisia kantamaan vastuunsa kyseisen ilmiön hallinnoinnista ja siihen liittyvän taloudellisen taakan jakamisesta.

58. pyytää komissiota laatimaan arvioinnin vaikutuksista, joita aiemmin mainituilla keskustelun kohteena olevilla neljällä aiheella on syrjäisimpiä alueita koskevan yhteisön strategian kolmeen pääkohtaan.

59. pyytää komissiota arvioimaan, voiko kyseisillä neljällä aiheella olla vaikutuksia syrjäisimpien alueiden taloudelliseen ja sosiaaliseen yhteenkuuluvuuteen, kun otetaan huomioon, että taloudellinen ja sosiaalinen koheesipolitiikka on näitä alueita koskevan yhteisön strategian tärkein väline.

Bryssel 9. huhtikuuta 2008

Alueiden komitean
puheenjohtaja
Luc VAN DEN BRANDE

Alueiden komitean lausunto aiheesta Tietoyhteiskuntaan osallistaminen

(2008/C 172/03)

ALUEIDEN KOMITEA

- toteaa olevansa vakuuttunut siitä, että jatkuva digitaalinen eriarvoisuus aiheuttaa sosiaalista ja taloudellista syrjäytymistä. Tietoyhteiskuntaan osallistamista koskevien yhdenvertaisten mahdollisuuksien luominen on sosiaaliselta kannalta välttämätöntä, eikä siihen liittyviä taloudellisia mahdollisuuksia ole tähän mennessä hyödynnetty. Tieto ja viestintäteknologioita (TVT) on tärkeää käyttää uutena ”sosiaalisena instrumenttina”, ja TVT-strategiat on yhdistettävä yhteisön sosiaalipolitiikkaan.
- kehottaa jäsenvaltioita tehostamaan toimintaansa tietoyhteiskuntaan osallistamisen alalla ja laatimaan konkreettisia ohjelmia, jotka on rajattu ajallisesti ja joita voidaan arvioida. AK korostaa alue- ja paikallistason osallistumista tietoyhteiskuntaan osallistamista edistäviin kansallisiin ja EU-tason aloitteisiin ja pitää tärkeänä tähdentää, että paikallis- ja alueviranomaiset laativat erityissuunnitelmia tietoyhteiskunnan edistämiseksi paikallistasolla.
- kannattaa suurelle yleisölle tiedottamista, tiedonvaihdon lisäämistä asianomaisten tahojen välillä sekä alue- ja paikallistasolla tehtävää TVT-alan, viranomaisten, palveluntuottajien sekä loppukäyttäjää edustavien ja sosiaalisten organisaatioiden välistä aktiivista yhteistyötä tehokkuuden maksimoimiseksi.
- painottaa paikallis- ja alueviranomaisten avainasemaa ja vastuuta pyrittäessä varmistamaan mahdollisuus laajakaistapalveluiden kohtuuhintaiseen käyttöön niillä alueilla, joilla markkinat eivät siihen kykene. Niiden olisi myös toteutettava pilottihankkeita tietoyhteiskunnan esteettömyyden puutteiden korjaamiseksi sekä autettava omaksumaan uusi lähestymistapa, jonka ansiosta julkisissa verkkopalveleissa voidaan keskittyä kansalaisiin.
- korostaa erityisesti muita heikommassa asemassa olevien ryhmien tarpeisiin mukautetun koulutuksen merkitystä. Tarpeet perustuvat koko yhteiskunnan jatkuvaan digitaaliseen kehitykseen. Riskiryhmään kuuluvat ikääntyneet, heikosti koulutetut ja ne, jotka eivät harjoita taloudellista toimintaa, sekä ne, jotka eivät ole saavuttaneet tarvittavia digitaalisia taitoja kehittääkseen täysipainoisesti digitaalista osaamistaan työelämässä.
- kehottaa komissiota soveltamaan TVT:n alueellista levinneisyyttä ja käyttöä koskevia indikaattoreita. Siten voidaan saada riittävästi käyttökelpoista ja välttämätöntä tietoa sen määrittelemiseksi, minkälaisiin toimenpiteisiin olisi ryhdyttävä alueiden taloudellisen, sosiaalisen ja teknologisen konvergenssin tukemiseksi.

Esittelijä: András SZALAY, Veszprémin kunnanvaltuutettu, (HU, ALDE)

Viiteasiakirja

Komission tiedonanto ”Tietoyhteiskuntaan osallistamista koskeva eurooppalainen i2010-aloite: osallisuus tietoyhteiskuntaan”,

KOM(2007) 694 lopullinen

POLIITTISET SUOSITUKSET

ALUEIDEN KOMITEA

1. pyrkii edistämään ja toteuttamaan alueiden kestävää sosiaalista ja taloudellista yhteenkuuluvuutta ja suhtautuu siksi myönteisesti komission tiedonantoon ”Tietoyhteiskuntaan osallistamista koskeva eurooppalainen i2010-aloite: osallisuus tietoyhteiskuntaan”, joka uudistaa ja elvyttää osallisuutta tietoyhteiskuntaan. Tieto- ja viestintäteknologioiden (TVT) sekä niiden soveltamisen, käytön ja kehittämisen puutteella on sivuvaikutuksia: se lisää ja syventää entisestään digitaalista eriarvoisuutta.

2. pitää tervetulleena komission tiedonannossa tehdyn analyysin johdonmukaisuutta ja selkeyttä sekä sen myötä syntyneitä strategista toimintakehystä. AK suhtautuu myönteisesti haluun pyrkiä omaksumaan asiassa unioninlaajuinen lähestymistapa⁽¹⁾.

3. yhtyy toteamukseen siitä, että tietoyhteiskuntaan osallistaminen on ensiarvoisen tärkeää aloitteen ”i2010 — Kasvua ja työllisyyttä edistävä eurooppalainen tietoyhteiskunta”⁽²⁾ tavoitteiden ja siten myös Lissabonin strategian taloudellista ja sosiaalista kehitystä koskevien tavoitteiden saavuttamisen kannalta.

4. jakaa näkemyksen, jonka mukaan tieto- ja viestintäteknologiaan tehtävät investoinnit ovat olennainen väline alue- ja paikallistason toimijoille sekä kunnille niiden pyrkiessä osaltaan ratkaisemaan yhdenvertaisiin mahdollisuuksiin liittyviä ongelmia, joita ne kohtaavat eri aloilla. AK kiinnittää huomiota myös tarpeeseen saada alueet sekä alue- ja paikallisyhteisöt osallistumaan aktiivisesti yhteisön varojen myöntämistä ja käyttöä koskevien strategioiden ja ohjelmien laatimiseen. Koska ne ovat kansalaisia lähinnä oleva hallintotaso, ne ovat suoraan kosketuksessa paikallisiin tarpeisiin ja havaitsevat myös kehittymässä olevat tarpeet.

5. kannattaa sitä, että tarkasteltavana olevassa asiakirjassa kaikki eri toimijat, joita tietoyhteiskuntaan osallistaminen koskee — yksittäiset käyttäjät, TVT-teollisuus, palveluntuottajat, viranomaiset ja valtiovallasta riippumattomat organisaatiot –, veloitetaan ryhtymään päättäväisiin toimiin tietyillä aloilla, ja niille annetaan myös konkreettisia kyseiseen alaan liittyviä tehtäviä.

6. toteaa, että aloite tukee suosituksia, joita AK on antanut lausunnoissaan konkreettisista toimenpiteistä tasa-arvoisen tietoyhteiskunnan kehittämiseksi. Esimerkkinä voidaan mainita

lausunnot tietoyhteiskunnassa ikääntymisestä⁽³⁾, sähköisestä hallinnosta ja laajakaistan levinneisyserojen umpeen kuromisesta⁽⁴⁾, Euroopan väestökehityksestä⁽⁵⁾, tieto- ja viestintäteknologian tutkimuksesta⁽⁶⁾ sekä vammaisten tilanteesta⁽⁷⁾.

7. toteaa nykyisten indikaattorien perusteella, että Riian tavoitteita ei saavuteta vuoteen 2010 mennessä. Jäsenvaltioiden toteuttamat toimet ovat hajanaisia ja yhteistyö puutteellista. Tästä syystä AK kiinnittää jäsenvaltioiden huomion siihen, että niiden on tarpeen tehostaa toimintaansa ja laatia tulevana vuosina konkreettisia ohjelmia, jotka on rajattu ajallisesti ja joita voidaan arvioida.

8. pitää tarpeellisenä korostaa alue- ja paikallistason osallistumista tietoyhteiskuntaan osallistamista edistäviin kansallisiin ja EU-tason aloitteisiin. Kaikille avoin digitaaliyhteiskunta voi nimittäin kehittyä juuri näillä tasoilla uudistushenkisten ja hyvin kohdistettujen toimien ansiosta.

9. pitää tärkeänä tähdentää, että paikallis- ja alueviranomaiset laativat erityissuunnitelmia tietoyhteiskunnan edistämiseksi sekä tietoyhteiskuntaan osallistamisen kehittämiseksi paikallisella tasolla panemalla täytäntöön paikallisia tietoyhteiskuntaohjelmia.

10. pyytää Euroopan komissiota liittämään komitean täysipainoisesti mukaan niihin aloitteisiin, joiden tavoitteena on tarkistaa hyväksytyt ja täytäntöön pantua strategiat.

11. toivoo, että sille tiedotetaan hyvissä ajoin i2010-strategian täytäntöönpanon keskipitkän aikavälin arviointikertomuksen tuloksista ja päätelmistä, ja toivoo voivansa ottaa asiaan kantaa.

12. pitää tervetulleena Euroopan komission kampanjaa ”Tule mukaan tietoyhteiskuntaan!”, joka toteutetaan vuonna 2008 ja johon Lahdessa joulukuussa 2007 järjestetty AK:n seminaari ”Tietoyhteiskuntaan osallistumisen edistäminen EU:ssa paikallisia aluetasolla” antoi tärkeän lähtösäyksen. AK haluaa osallistua vuoden 2008 kampanjan toteuttamiseen ja edistää mahdollisimman laajaa osallistumista julkiseen kuulemiseen. Tässä yhteydessä komitea korostaa omaa edistäjän rooliaan alueellisten ja paikallisten kampanjoiden, strategioiden ja ohjelmien laadinnassa.

⁽³⁾ CdR 84/2007 fin.

⁽⁴⁾ CdR 272/2006 fin.

⁽⁵⁾ CdR 341/2006 fin.

⁽⁶⁾ CdR 155/2005 fin ja CdR 150/2005 fin.

⁽⁷⁾ CdR 312/2003 fin.

⁽¹⁾ CdR 252/2005 fin.

⁽²⁾ KOM(2005) 229 lopullinen.

13. suhtautuu myönteisesti tietoyhteiskuntaan osallistamista käsittelevän ministerikonferenssin järjestämiseen vuoden 2008 lopulla sekä siihen, että samassa yhteydessä jaetaan eurooppalainen tietoyhteiskuntaan osallistamisrahoitus. Komitea ilmaisee haluavansa osallistua aktiivisesti konferenssin järjestämiseen ja erityisesti voittajaehdokkaiden valintaan.

14. toteaa olevansa vakuuttunut siitä, että jatkuva digitaalinen eriarvoisuus haittaa sosiaalisen yhteenkuuluvuuden ja hyvinvoinnin kehittämistä ja säilyttämistä ja aiheuttaa sosiaalista ja taloudellista syrjäytymistä. i2010-aloite auttaa parantamaan kansalaisten, ja laajemmassa mittakaavassa koko yhteiskunnan elämänlaatua.

15. on yhtä mieltä siitä, että tietoyhteiskuntaan osallistamista koskevien yhdenvertaisten mahdollisuuksien luominen on sosiaaliselta kannalta välttämätöntä. Komitea katsoo kuitenkin, että siihen liittyy valtavia taloudellisia mahdollisuuksia, joita ei tähän mennessä ole hyödynnetty.

Laajakaistayhteyksien käyttömahdollisuuksien laajentaminen

16. ehdottaa, että komissio kiinnittäisi erityistä huomiota alueisiin, joilla talouskasvu on vähäisintä, jotta ne voisivat hyödyntää TVT:n tarjoamia mahdollisuuksia lähentää alueita todella toisiinsa ja välttää syrjäytymisen vaaran.

17. vahvistaa aikomuksensa ja toistaa sitoumuksensa sisällyttää aktiivisesti alueellisiin kehityssuunnitelmiin osallistavaa tietoyhteiskuntaa koskevat tavoitteet ja osallistua tehokkaasti "Alueet talouden muutosten edistäjinä" -aloitteen (*) puitteissa toimiviin verkostoihin.

18. on Euroopan komission kanssa yhtä mieltä siitä, että EU:n rakennerahastot ja maaseudun kehittämisrahasto auttavat kehittämään laajakaistainfrastruktuureja sekä sähköisiä palveluja ja sovelluksia erityisesti syrjäisillä ja maaseutualueilla ja pienentävät siten kaupunkien ja maaseudun välisiä kehityseroja.

19. katsoo, että kohtuuhintaisten laajakaistapalvelujen saavuus koko unionin alueella on merkittävä tekijä, kun pyritään varmistamaan kansalaisille tarjottavien palvelujen laatu ja edistämään alueiden kilpailukykyä ja tuottavuutta sekä tieto- ja osaamisyhteiskunnan laaja-alaista kehitystä.

20. painottaa paikallis- ja alueviranomaisten avainasemaa ja vastuuta erilaisten palveluiden ja opetusmahdollisuuksien tarjoajina sekä kansalaisia lähellä olevana tahona. Ne voivat nimittäin osaltaan varmistaa mahdollisuuden laajakaistapalveluiden kohtuuhintaiseen käyttöön niillä alueilla, joilla markkinamekanismit yksinään eivät siihen pysty. Viranomaisten toimet auttavat kehittämään digitaalista ilmaisutaitoa sekä TVT-alan yritysten ja tutkimuksen kannalta suotuisaa ympäristöä ja voivat siten olla esimerkkinä käyttäjään keskittyvistä sähköisen hallinnon ratkaisuista.

21. korostaa, että yksi unionin vuosia 2007–2013 koskevan koheesipolitiikan taloudellisen uudistamisen keskeisistä teemoista on keskittyminen parantamaan jäsenvaltioiden, alueiden ja kaupunkien houkuttelevuutta varmistamalla niiden

(*) KOM(2006) 675 lopullinen.

esteettömyys sekä laadukkaat ja asianmukaista tasoa olevat palvelut. Komitea arvioi, että kyseinen lähestymistapa tukee julkisten verkkopalveluiden kehittämistä ja tietoon perustuvan talouden kasvua lisäämällä tutkimus- ja innovaatiokapasiteettia.

22. muistuttaa, että tieto- ja viestintäteknologioilla on keskeinen asema parannettaessa eri alojen koordinaatiota ja yhteistyötä paikallisen, alueellisen, valtakunnallisen ja unionin tason viranomaisten sekä EU:n toimielinten ja kansalaisten välillä.

Tietoyhteiskunnan esteettömyyden puutteiden korjaaminen

23. viittaa Amsterdamin sopimukseen, jossa kielletään vammaisuuteen perustuva syrjintä, painottaa julkisten verkkosivujen esteettömyyden merkitystä ja korostaa, että asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi on nykyisten tietojen mukaan vielä paljon tehtävää. AK kiinnittää huomion siihen, että alueet ja kunnat voivat osaltaan parantaa tilannetta paitsi hankkimalla tuotteita ja kehittämällä tarvittavia palveluita sekä tarjoamalla niitä myös edistämällä sellaisen suotuisan taloudellisen toimintaympäristön kehittämistä, jossa yritysten mahdollisuudet markkinoillepääsyyn paranevat. Tällöin myös taajama-alueiden alue- ja paikallisviranomaisten saattaa olla tarpeen investoida tieto- ja viestintäteknikan sekä infrastruktuurin kehittämiseen.

24. arvioi komission tavoin, että myös alue- ja paikallisviranomaisten olisi toteutettava pilottihankkeita.

25. jakaa näkemyksen, jonka mukaan toimintasuunnitelman toimien täytäntöönpano edellyttää sitä, että myös julkisten palveluiden kehittämisestä ja hallinnoinnista vastaaville henkilöille suunnitellaan käytännön taitojen kehittämiseen tähtäviä uusia ohjelmia.

Digitaalisia taitoja koskevien erojen umpeen kurominen

26. katsoo, että digitaalisissa taidoissa on edelleen merkittäviä eroja. Riskiryhmään kuuluvat ikääntyneet, heikosti koulutetut ja ne, jotka eivät harjoita taloudellista toimintaa, sekä ne, jotka eivät ole saavuttaneet tarvittavia digitaalisia taitoja kehittääkseen täysipainoisesti digitaalista osaamistaan työelämässä.

27. pitää tervetulleena vuotta 2008 koskevaa komission hanketta toteuttaa EU:n laajuinen selvitys digitaalisista taidoista sekä antaa vuoden loppuun mennessä suuntaviivat heikoimmassa asemassa olevien ryhmien digitaalisiin taitoihin sovellettavista toimintatavoista.

28. korostaa erityisesti muita heikommassa asemassa olevien ryhmien tarpeisiin mukautetun koulutuksen merkitystä. Tarpeet perustuvat koko yhteiskunnan jatkuvaan digitaaliseen kehitykseen.

29. jakaa komission käsityksen siitä, että kaikkia hallinnontasoja edustavien viranomaisten tärkeänä tehtävänä ja vastuuna on taata digitaalisten taitojen kehittyminen. Komitea tukee myös elinkeino- ja yhteiskuntaelämän järjestöjen osallistumista ja aktiivista yhteistyötä tavoitteen saavuttamisessa.

Nykyaikaiset sähköiset viranomaispalvelut

30. Tieto- ja viestintäteknologiat tarjoavat erityisen merkittäviä mahdollisuuksia julkisten palveluiden laadun parantamiseen. Komiteakin arvioi, että TVT:n kehittämisen ja levittämisen myötä Euroopan kaupungeilla on mahdollisuus vahvistaa rooliaan kehityksen moottoreina, osaamiskeskuksina ja todellisia innovatiivisten palveluiden ja niihin liittyvien taitojen tuottamisen hautomoina.

31. katsoo, että tieto- ja viestintäteknologioiden kehityksen ja eurooppalaisten kaupunkien roolin vahvistamisen nivomiseksi yhteen olisi ennen kaikkea lujitettava alue- ja paikallisviranomaismaisten asemaa, jotta ne voivat toteuttaa kilpailukyvyyn säilyttämisen ja parantamiseen tähtääviä strategioitaan.

32. korostaa, että on tärkeää pyrkiä omaksumaan uusi lähestymistapa, jonka ansiosta julkisissa verkkopalveluissa voidaan keskittyä kansalaisiin, ja painottaa lähestymistavan valmistelusta vastaavien alue- ja paikallisyhteisöjen roolia. Erityisen tärkeää tämä on syrjäseuduilla, syrjäisimmillä alueilla, maaseutualueilla ja saariyhteisöissä. Tieto- ja viestintäteknologioiden kehittämisen sosiaaliset ja taloudelliset hyödyt ovat välttämättömiä koheesion kannalta ja voivat tuottaa merkittävää lisäarvoa.

33. toteaa, että tietoyhteiskuntaan osallistamisen edistäminen alue- ja paikallistasolla voi parantaa kansalaisten elämänlaatua, lisätä osallistumista paikallisyhteisön elämään sekä lisätä kilpailukykyä, uusien yritysten perustamista ja entistä parempien, tehokkaampien ja yksilöidympien julkisten ja yksityisten palveluiden kehittämistä.

34. kehottaa tukemaan ja vahvistamaan verkko- ja tietoturvaongelmien oikea-aikaista ennaltaehkäisyä, käsittelyä ja ratkaisemista. Euroopan verkko- ja tietoturva- ja viraston (ENISA) toiminta helpottaa tätä tehtävää.

TVT-ratkaisut sosiaalisesti epäsuotuisassa asemassa oleville kansalaisille sekä syrjäytymisvaarassa oleville ryhmille

35. ennakoii väestörakenteessa tapahtuvia muutoksia ja pitää suotavana ja tarpeellisenä, että luodaan ja kehitetään edellytykset etälääketieteen palveluille⁽⁹⁾, joka auttaa parantamaan terveyspalveluiden laatua, lisää vanhusten mahdollisuuksia itsenäiseen elämään, parantaa heidän elämänlaatuaan ja vahvistaa heidän sosiaalista osallisuuttaan. Näin he voivat tarjota kokemuksensa ja tietonsa yhteiskunnan kehittämiseksi. Tieto- ja viestintäteknologioiden käytön tehostaminen voisi lisäksi osaltaan parantaa jo käytössä olevia tietotekniikkaan perustuvia terveydenhoitojärjestelmiä. Näin voitaisiin kehittää uusia kyseisiin teknologioihin perustuvia tuotteita ja palveluita ja siten parantaa väestön terveyden tasoa, helpottaa julkisten terveyspalveluiden käyttöä ja vähentää sosiaalipalveluiden kustannuksia pitkällä aikavälillä.

⁽⁹⁾ CdR 256/2004 fin.

36. korostaa, että kun otetaan huomioon markkinoiden edut, on tärkeää luoda käyttäjien tarpeisiin sopeutettuja tuotteita ja palveluita ja tuoda ne heidän ulottuvilleen. AK painottaakin, että on tarpeen lähentää erilaisia sääntelyjärjestelmiä toisiinsa ja pyrkiä tässä yhteydessä löytämään tärkeimpien suuntauksien mukaisia tietoteknisiä ratkaisuja.

37. suosittaa, että ikääntyneille suunnatuille tieto- ja viestintäteknikkaa hyödyntäville palveluille annetaan merkittävämpi asema "Alueet talouden muutosten edistäjinä" -aloitteessa.

38. pitää tervetulleena sitä, että tutkimusohjelmissa (seitsemäs tutkimuksen puiteohjelma, tieto- ja viestintäteknikkapolitiikan tukiohjelma) annetaan keskeinen sija tietoyhteiskuntaan osallistamiselle keinona käsitellä vanhuuteen ja vammaisuuteen liittyviä kysymyksiä.

39. toteaa painokkaasti, että on syytä varmistaa kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden kunnioittaminen.

40. korostaa tarvetta digitalisoida Euroopan kirjallinen kulttuuriperintö, jotta se voidaan säilyttää tulevien sukupolvien käyttöön. Digitalisointi on tehtävä kaikilla kielillä, kaikilla alueilla ja kaikissa Euroopan maissa⁽¹⁰⁾.

Tietoyhteiskuntaan osallistamista edistävien toimien integrointi kestävän vaikutuksen maksimoimiseksi

41. korostaa erityisesti tiivistä ammatillista yhteistyötä ja kumppanuutta asianomaisten tahojen välillä.

42. painottaa, että on tarpeen pyrkiä yhtenäisesti ja johdonmukaisesti poistamaan sääntelylliset, tekniset ja muut tietoyhteiskuntaan osallistamisen esteet, jotta voidaan taata sen kestävyys ja mahdollisimman kokonaisvaltainen tehokkuus.

43. korostaa, että on syytä liittää alueyhteisöt täytäntöönpanovaiheen lisäksi mukaan myös strategian suunnitteluun. Näin voidaan vahvistaa asianomaisten tahojen suhteita ja vuorovaikutusta sekä lisätä ohjelmien tehokkuutta.

44. tukee voimakkaasti komission suositamaa lähestymistapaa, jolla pyritään lisäämään TVT-tutkimuksen määrää ja laatua Euroopassa. Tutkimuksen kehittämisen lisäksi on syytä painottaa mekanismeja, jotka edesauttavat tutkimustulosten välittämistä Euroopan koko elinkeinoelämälle.

45. on tyytyväinen siihen, kuinka tärkeä asema digitaalisen sisällön monipuolisuudelle, yhteentoimivuudelle sekä maksu- ja asiointitapahtumien turvallisuudelle on tutkimusohjelmissa annettu.

46. jakaa komission näkemyksen TVT:n käytön merkityksestä uutena "sosiaalisena instrumenttina". Siksi TVT-strategiat on yhdistettävä yhteisön sosiaalipolitiikkaan.

⁽¹⁰⁾ CdR 32/2006 fin.

47. korostaa, että on tarpeen kehittää olennaisia, monialaisten painopisteiden mukaisia toimia, jotka edistävät yhdenvertaisia mahdollisuuksia (esimerkiksi julkisten verkkosivujen esteettömän käytön mahdollistaminen kaikille ja laajakaistainfrastruktuurien rakentaminen). Tämän toteuttamiseen tarvitaan viranomaisten toimia.

48. katsoo, että eurooppalainen tietoyhteiskuntaan osallistamispolitiikka tuottaisi lisäarvoa (koordinointi, yhteistyö, forumit, kumppanuus, rahoitusmahdollisuudet). AK yhtyy näkemykseen siitä, että on tärkeää lisätä tämän alan avoimuutta sekä tietoisuutta sosiaalisesta vastuusta.

49. kannattaa laajaa ja jatkuvaa tietojen, parhaiden käytänteiden ja kokemusten vaihtoa asianomaisten tahojen välillä sekä suurelle yleisölle tiedottamista. Lisäksi komitea kannattaa alue- ja paikallistasolla tehtävää TVT-alan, viranomaisten, julkisten ja yksityisten palveluntuottajien ja loppukäyttäjää edustavien järjestöjen välistä aktiivista yhteistyötä tehokkuuden maksimoimiseksi.

50. arvioi lisäksi, että olisi olennaista luoda unioninlaajuinen alueverkosto, jonka ansiosta voitaisiin lisätä ja parantaa alueille tarjottavia mahdollisuuksia osallistua yhteistyöhankkeisiin. Osallistava tietoyhteiskunta tarjoaa TVT-alalla huomattavia liiketoimintamahdollisuuksia.

51. kiinnittää huomiota siihen, että tietoyhteiskuntaan osallistaminen olisi onnistuessaan kolminkertaisesti hyödyllistä. Siitä nimittäin hyötyisivät niin TVT-ala kuin käyttäjät ja yhteiskunta kokonaisuudessaankin.

52. kehottaa komissiota edistämään sellaisten indikaattoreiden luomista ja soveltamista, joiden avulla voidaan vertailla ja arvioida TVT:n alueellista levinneisyyttä ja käyttöä. Siten voidaan saada riittävästi käyttökelpoista ja välttämätöntä tietoa sen määrittelemiseksi, minkälaisiin toimenpiteisiin olisi ryhdyttävä alueiden taloudellisen, sosiaalisen ja teknologisen konvergenssin tukemiseksi.

Bryssel 9. huhtikuuta 2008

Alueiden komitean
puheenjohtaja
Luc VAN DEN BRANDE

Alueiden komitean lausunto aiheesta vihreä kirja: Uutta ajattelua kaupunkiliikenteeseen

(2008/C 172/04)

ALUEIDEN KOMITEA

- kehottaa toteuttamaan koordinoitusti toimia kaikkia Euroopan kaupunkeja vaivaavien ruuhka- ja saasteongelmien ratkaisemiseksi. Toimien tulee perustua ongelmia tarkastelemaan integroituun lähestymistapaan, jossa EU:lla on tärkeä rooli, mutta jossa paikallisyhteisöt kuitenkin vastaavat konkreettisista ratkaisuista.
- pyytää EU:ta rohkaisemaan alueyhteisöjä kehittämään pitkäjänteisiä liikkuvuusohjelmia, jotka perustuvat kaupunkien ja niitä ympäröivien yhteisöjen kumppanuuteen. Tavoitteena on löytää paikallisiin oloihin soveltuvia ratkaisuja (kaupunkien tuloväylien varrella sijaitsevat pysäköintialueet, entistä puhtaammat liikennevälineet, julkisen liikenteen mahdollisimman tehokas käyttö jne.). Näihin suunnitelmiin voitaisiin yhdistää myös (ruuhkattomat ja saasteettomat) ”puhtaat vyöhykkeet” ja asettaa etusijalle niihin liittyvät investoinnit.
- tiedostaa, että esitetyt liikkuvuussuunnitelmat edellyttävät huomattavaa rahoitusta. Komitea ehdottaakin, että suunnitelmat nojautuisivat laajoihin kumppanuuksiin, joihin osallistuisi myös yksityissektori. Lisäksi se kohottaa EU:ta kehittämään yhdessä Euroopan investointipankin kanssa uudenlaisia rahoitusvälineitä, tarvittavien perusrakenteiden ja aiempaa saastuttamattomampien teknologioiden kehittämiseksi.
- kehottaa luomaan unionin tasolle raportointijärjestelmän, jotta edistymisestä kaupunkiliikenteen alalla saataisiin palautetta. Prosessi tulisi käynnistää unionin rahoittamalla vertailututkimuksella, jossa tarkasteltaisiin eri puolilla unionia olevia kaupunkeja ja miten niissä pyritään vastaamaan edessä oleviin haasteisiin.

Esittelijä: Albert BORE, Birminghamin kaupunginvaltuuston jäsen (UK, PSE)

Viiteasiakirja

Vihreä kirja: uutta ajattelua kaupunkiliikenteeseen

KOM(2007) 551 lopullinen

TOIMINTALINJOJA KOSKEVAT SUOSITUKSET

ALUEIDEN KOMITEA

Keskeiset viestit

1. pitää tervetulleena, että EU on sitoutunut edelleen parantamaan Euroopan talouden kilpailukykyä sekä vastaamaan kestävä kehityksen ja ilmastonmuutoksen haasteisiin. Nämä virallisesti Lissabonin toimintasuunnitelmassa, Göteborgin sopimuksessa ja ilmastonmuutosta koskevassa toimintasuunnitelmassa ilmaistut keskeiset kysymykset ovat ratkaisevan tärkeitä unionin tulevaisuudelle. Lissabonin tavoitteisiin kirjattu kilpailukykyyn ratkaiseva merkitys eritoten talouskasvulle erityisesti kaupungeissa todetaan AK:n tärkeimmistä poliittisista tavoitteista. Se edistää myös alueellista yhteenkuuluvuutta.

2. toteaa, että paikallis-, alue- ja valtionviranomaisten vastuunjako on erilainen eri jäsenvaltioissa. On tärkeää, että komission toimintasuunnitelmassa määritettävät toimet eivät edellytä tiettyjä organisatorisia ratkaisuja.

3. korostaa, että kaupungeissa kasvuun ja ympäristöön liittyviä kysymyksiä joudutaan pohtimaan päivittäin. Lisääntyvät ympäristöongelmat voivat kuitenkin pitkällä aikavälillä haitata kasvua. Kaupungit ja taajama-alueet tarjoavat mahdollisuuden parantaa kilpailukykyä ja torjua ilmastonmuutosta. Tämä edellyttää, että kaupungeissa ja kaupunkialueilla ryhdytään toimenpiteisiin liikkumisen helpottamiseksi sekä ympäristöongelmien ratkaisemiseksi. Kasvun ja kielteisten ilmastovaikutusten kytköksen huomattava väljentäminen onnistuu parhaiten kaupunkialueilla, sillä tarjolla olevista matkustusvaihtoehdoista tulee ennen kaikkea tiheästi asutuilla kaupunkialueilla nopeasti toteuttamiskelpoisia.

4. kehottaa koordinoitua toimintaan, jotta ruuhkautumisen aiheuttamiin huomattaviin liikenneongelmiin ja kaupunkien vaivaaviin ympäristökysymyksiin voidaan puuttua tehokkaasti ja maantiliikenteen hiilidioksidipäästöt saadaan karsittua vuoteen 2050 mennessä. Yksittäisissä kaupungeissa on toteutettu onnistuneita toimia. On tarpeen laatia nykyistä kattavampi toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden mukainen strategia.

5. tunnustaa paikallis- ja alueviranomaisten aseman kaupunkiliikennepolitiikan suunnittelussa ja toteuttamisessa. Komitea on komission kanssa samaa mieltä siitä, että kaupunkiliikenteen uudelleenahmottamiseen kuuluu komodaalisuus siten, että siirrytään ympäristöystävällisten julkisten ja yksityisten liikenne-
muotojen yhdistämiseen.

6. EU:n on harjoitettava integroitua politiikkaa, joka kattaa sekä ympäristön, maankäytön että liikkuvuuden. Seuraavat EU-tason toimet ovat tässä keskeisellä sijalla:

1. Ilman laadun parantamiseksi ja melusaasteen vähentämiseksi EU:n on tiukennettava politiikkaansa liikenteen aiheuttamien ongelmien kitkemiseksi niiden lähteillä. Teknologisten parannusten ja puhtaampien polttoaineiden kautta saadaan vähäpäästöisempiä, hiljaisempia ja polttoainekulutukseltaan säästäväisempiä ajoneuvoja.

2. Tieliikenneturvallisuuden parantamiseksi EU:n tulisi kannustaa kehittämään ajoneuvoteknologiaa.

3. Alueellisen ja paikallisen hintapolitiikan tukemiseksi EU:n tulisi tukea tähän tarvittavan tekniikan kehittämistä.

4. EU:n on tuettava taajama-alueiden liittämistä nopealiikenteisiin rautatie- ja raitiovaunureitteihin ja -verkostoihin.

5. EU:n tulee pyrkiä harmonisoimaan ympäristövyöhykkeitä osoittavia liikennemerkkejä mutta jättää kaupungeille laaja toimintavapaus ympäristövyöhykkeiden käyttöönotossa.

6. EU:n on tuettava kevyen liikenteen väylien rakentamista, sillä ne tarjoavat mahdollisuuden liikkua turvallisesti jalan ja pyörällä ja ovat edellytys myös muiden vaihtoehtoisten ympäristöystävällisten liikennevälineiden käytölle.

7. toivoo, että EU rohkaisee alueita ja erityisesti kaupunkia puuttamaan ongelmiin kattavin ja pitkäjänteisin liikennesuunnitelmin. Niissä tulisi puuttua ruuhkautumiseen ja lievittää ilmastonmuutosta kehittämällä vaihtoehtoisia liikennemuotoja. Lisäksi käyttäjille tulisi tarjota vaihtoehtoja sekä painottaa tässä yhteydessä muita kestävämpiä liikkumisen muotoja. Suunnitelmissa tulisi myös rohkaista perustamaan uusia, mahdollisimman saasteettomia ja ruuhkattomia "puhtaita vyöhykkeitä" (*Clear Zones*, jotka eroavat pelkästään mahdollisimman saasteettomista nk. "vihreistä alueista") myöntämällä niille "puhtaan vyöhykkeen tunnus". Lisäksi tulisi rohkaista asettamaan niiden edellyttämät investoinnit etusijalle.

8. myöntää, että mainittujen puhtaiden vyöhykkeiden rahoittamiseen tarvittavien investointien kokoaminen voi olla haasteellista joillekin jäsenvaltioille. EU voisi olla yhdessä Euroopan investointipankin kanssa mukana kehittämässä innovatiivisia rahoitusvälineitä, joilla kyetään rahoittamaan kestävä liikkuvuuden edellyttämät infrastruktuurit ja investoinnit hiilidioksidipäästöiltään alhaisiin ajoneuvoihin. Asiaa voitaisiin viedä eteenpäin Civitas-aloitteen laajenuksena tai sisällyttämällä tavoite aloitteen päätyttyä vuonna 2009 unionin rahoittamaan seuraajaan.

9. kehottaa luomaan unionin tasolle järjestelmän, jotta edistymisestä kaupunkiliikenteen alalla saataisiin palautetta, sekä julkaistamaan parhaat kokemukset malliksi muille. Prosessi tulisi käynnistää unionin rahoittamalla vertailututkimuksella, jossa tarkasteltaisiin eri puolilla unionia olevia kaupunkeja ja miten niissä pyritään vähentämään ruuhkia, parantamaan ympäristöasioita ja tarjoamaan entistä kestävämpiä liikennemuotoja. Palauteraportoinnin määrärajan pitää olla sama kuin Lissabonin tavoitteiden saavuttamisesta vuosittain Eurooppa-neuvoston kevätkokoukselle annettavalla edistymisraportilla.

10. suosittelee, että komissio antaa suuntaviivoja perustaksi usean liikennemuodon yhteiskäytön eli komodaalisuuden edistämiseksi. Tämä voitaisiin toteuttaa yhteisinä liikennemuotojen kulu- ja hyötysuhteen laskentastandardeina (joissa otettaisiin huomioon myös ulkoiset seikat kuten ruuhkautuminen, ympäristövahingot, sosiaalinen osallisuus, työllisyysvaikutukset ja kaupunkien keskustojen sosiaalinen elinkelpoisuus). Myös ajoneuvoille tulisi luoda kuluttajia palvelevat ekostandardit, jotka kuvastaisivat koko elinkaaren mittaisia ympäristökustannuksia.

11. kehottaa komissiota (yhdessä AK:n kanssa) tukemaan ja palkitsemaan parhaiden käytänteiden verkostoja, jotta ne ulottuisivat kattamaan esim. omalle autolle ja sen aktiiviselle käytölle vaihtoehdon tarjoavat useista elementeistä koostuvat ratkaisut. Tässä mielessä voitaisiin myös laajentaa esim. innovatiivisia hinnoittelumekanismia ja em. ”puhtaita vyöhykkeitä” esitteleviä mallikelpoisia aloitteita (esim. *Demonstration Cities*).

12. kannustaa komissiota hyödyntämään kaupunkien esimerkillisiä parhaita käytänteitä esittelevien palkitsemishankkeiden saavutuksia hyödyntämällä kyseisiä palkintoja asianomaisten kaupunkialueiden markkinointikeinona sekä tavoitteena, johon muut kaupunkialueet pyrkivät. Tässä yhteydessä myönnetään, että hankitun erityisosaamisen esittely edellyttää rahoitusta.

13. toivoo, että EU esittelee esimerkki- ja mallikaupunkien avulla sekä Euroopassa että muualla maailmassa sitä, miten se pyrkii löytämään ja toteuttamaan innovatiivisia ja haastavia ratkaisuja puuttuakseen nykyisiin ongelmiimme ja tarttuakseen mahdollisuuksiimme, sekä ehdottaa, että kaupunkialueet laatisivat vapaaehtoisia liikkuvuus suunnitelmia vähintään 20 vuoden tähtäimellä. Suunnitelmien piiriin tulisi kuulua rahoitustarpeet, tutkittava ja testattava uusi teknologia, perusrakennetarpeet, innovaatiota edistävä uudenlainen hankintapolitiikka jne. Kaikki EU-kaupungit kattavalla suunnitelmalla ja esimerkki- ja mallikaupunkien avulla unioni voisi huomattavasti nykyisestä laajennetun Civitas-aloitteen tai kokonaan uuden ohjelman kautta esitellä sekä Euroopassa että muualla maailmassa sitä, miten se pyrkii löytämään ja toteuttamaan innovatiivisia ja haastavia ratkaisuja puuttuakseen nykyisiin ongelmiimme ja tarttuakseen mahdollisuuksiimme.

14. kehottaa viranomaisia hallinnon kaikilla tasoilla rohkaisemaan toimiin, joilla helpotetaan (julkisten tahojen tai julkisten ja yksityisten tahojen) yhteisiä hankintoja ja edistetään puhtaisten vyöhykkeiden perustamista, ellei tämä ole julkisen kokonaisedun vastaista. Yhteisillä hankinnoilla voidaan luoda markkinat uuden teknologian valmistajille ja edistää innovointia. EU voisi tukea

näitä toimia edistämällä ympäristömyönteisiin hankintoihin sekä kuljetustekniikan innovaatioiden edistämiseen liittyvien parhaiden käytänteiden verkon luomista. Tässä tulee hyödyntää niitä alueita ja paikallisyhteisöjä, jotka osallistuvat aktiivisesti kuljetusteknologian tuotantoon, siihen liittyvään tutkimukseen ja jotka tukevat sen kehittämistä. Nämä toimet yhdessä edistävät sekä uuden teknologian kysyntää että sen tarjontaa kaupunkien hyödyttävällä tavalla.

15. korostaa, että yksityissektorin rooli vaihtoehtoisten kuljetusmuotojen tarjonnassa ja entistä paremman liikkuvuuden ja ajoneuvokilometrien lisääntymisen välisen yhteyden purkamisessa on ymmärrettävä nykyistä täydellisemmin. Tämän vuoksi em. unionin laajuudessa vertailututkimuksessa tulisi tarkastella mm. yksityisen rahoituksen ja yksityisten yritysten roolia nykyisissä innovatiivisissa ratkaisussa sekä sitä, millaisin kannusteilla ne voisivat toimia roolissaan mahdollisimman tehokkaasti.

16. huomauttaa, että vihreä kirja on ajankohtainen, sillä kaikilla tasoilla tarvitaan lisäresursseja ongelmiin tarttumiseksi. EU käyttää jo merkittävästi resursseja liikkuvuuteen ja liikenteeseen liittyviin ongelmiin Euroopan laajuisen liikenneverkon puitteissa sekä rakennerahastoista, kun on kyse lähentymisalueisiin luettavista kaupunkialueista. Kaupungit ovat oleellinen ja erottamaton osa liikenneverkkoja, sillä ne ovat eri liikennemuotojen yhteyspisteitä ja yleisesti ottaen liikenteen sekä lähtö- että saapumispisteitä. Sen vuoksi kaupunkiliikenteeseen on kiinnitettävä yhtä paljon huomiota kuin liikenneverkkoihin. Pitkän aikavälin suunnittelu edellyttää kaukokatseisuutta ja pitkäaikaisten suunnitelmien noudattamista. Kaupungit ja alueet eivät saa odottaa ongelmien kärjistymistä, vaan ongelmat on pyrittävä ennakoimaan. Tästä syystä on kaikilla tasoilla määrärahoja jaettava otettava huomioon paitsi jo syntyneiden ongelmien ratkaiseminen, myös osoitettava lisärahoitusta niille kaupungeille ja alueille, jotka puuttuvat tuleviin ongelmiin varhaisessa vaiheessa.

17. korostaa, että lähentymisalueille suunnatuissa uusien toimenpideohjelmien yhteydessä on tärkeää edistää liikkuvuutta kaupungeissa ja taajama-alueilla. Siellä, missä näin toimitaan, asianomaisten kaupunkien ja alueiden on tarpeen osoittaa, että ne keskittyvät EU:n rahoittamissa toimissaan ratkaisemaan keskeisiä kysymyksiä.

Tavoitteena sujuvaliikenteiset kaupungit

Kysymys 1 — Olisiko perustettava laatuleimajärjestelmä, jolla annettaisiin tunnustusta ruuhkien ehkäisemisen ja elinolojen parantamisen edelläkävijäkaupungeille?

18. Unionin laajuisen ”sinilippujärjestelmän” mukaisesti EU voisi yhdistää parhaiden käytänteiden edistämisen laatuleimaan, joka myönnettäisiin erityisten indikaattoreiden perusteella mahdollisimman saasteettomien ja ruuhkattomien alueiden perustamiseen tähtäävän ”puhtaat vyöhykkeet” -hankkeen yhteydessä. Hankkeita voitaisiin rahoittaa erikokoisissa ja historialliselta taustaltaan erilaisissa *Demonstration Cities* -kaupungeissa. Samoin voitaisiin pyrkiä ottamaan myös laajahkoja hankkeita Civitas-aloitteen piiriin (ks. kysymys 21).

19. Vuotuinen raportti hyvien käytäntöjen noudattamisesta voitaisiin kytkeä joka vuosi Eurooppa-neuvoston kevätkokoukselle toimitettavaan raporttiin edistymisestä kaupunkia koskevan strategian tavoitteiden toteuttamisessa.

Kysymys 2 — Millä toimenpiteillä voitaisiin edistää kävelemistä ja pyöräilyä todellisina vaihtoehtoina autoilulle?

20. Ainoa mahdollisuus edistää jalankulkua ja pyöräilyä todellisina yksityisautoilun vaihtoehtoina on järjestelmällisesti kehittää tai laajentaa kattavia, laadukkaita ja esteettömiä kävely- ja pyörätieverkkoja, joista kunnat huolehtivat. Näin voitaisiin vaikuttaa myös siihen, että polkupyöriä ryhdyttäisiin käyttämään kulkuvälineenä huomattavasti enemmän kuin EU:ssa nykyisin. Tähän päästään parhaiten toteuttamalla ”tiivistä kaupunkia” koskevat hankkeet. Toiminnallinen ajattelu uusien rakennushankkeiden suunnittelun yhteydessä voi auttaa lyhentämään jalankulku- ja pyöräilymatkojen pituutta. Kävelyä ja pyöräilyä voitaisiin edistää merkittävästi luomalla kaupunkeihin ”puhtaita vyöhykkeitä”, joilla sovellettaisiin tiukkoja ruuhkien ja ilmansaasteiden torjuntakeinoja. Oppilaitoksissa ja eri yhteisöissä toteutetuista jalkaisin ja pyörällä kulkemista edistävästä kampanjoista on jo useita hyviä esimerkkejä. Tähän liittyen unionilla on roolinsa asiantuntijaverkkojen tukemisessa, esimerkkien tarjoamisessa sekä onnistuneiden hankkeiden myönteisessä esilletuomisessa. Euroopan tulisi rakentaa Tapestry-ohjelman (*) menestykselle.

Kysymys 3 — Miten kaupungeissa voitaisiin edistää siirtymistä kestäviin liikennemuotoihin?

21. Kestäviin liikennemuotoihin siirtyminen edellyttää, että sovelletaan integroitua lähestymistapaa, jolla pyritään parantamaan kestävien liikennemuotojen käyttämiskokemusta ja houkuttelevuutta samalla kun muiden liikennemuotojen houkuttelevuutta pyritään vähentämään. Tällaista integroitua lähestymistapaa on noudatettava myös suunniteltaessa toimia, joilla pyritään vähentämään ilman saastumista ja melua sekä kehittämään liikennettä. Asianomaisten EU:n direktiivien tulevien tarkistusten yhteydessä tulisi ottaa huomioon toissijaisuusperiaate ja suunnittelun integroitu lähestymistapa. Näin luodaan kyseistä integroitua lähestymistapaa noudattaville kunnille suunnitteluvarmuutta. Koska yhteisöoikeutta ei etenkin valtiontukien ja julkisten hankintojen yhteydessä sovelleta eriytetysti, se vaikuttaa tässä yhteydessä usein epätoivotusti ja ennakoimattomalla tavalla. Liikennepalvelujen tarjontatavasta — ulkoistaminen tai kunnan tai alueen tuottama palvelu — on myös vasteredes voitava päättää alue- ja paikallistasolla.

Kysymys 4 — Miten voitaisiin lisätä puhtaan ja energiatehokkaan teknologian käyttöä kaupunkiliikenteessä?

22. Komitea kannattaa vihreässä kirjassa tehtyjä ehdotuksia asettaa edelleen yhä vaativampia tavoitteita asteittain tiukentuvien

päästönormein sekä kannustaa yhteisten normien mukaisten laajojen vähäsaasteisten kaupunkivyöhykkeiden perustamiseen. Lisäksi voidaan asettaa eurooppalaisia tavoitteita ja mahdollisesti nivoa ne verohelpotuksiin, jotka riippuvat sovittuja ”ekokriteerejä” noudattavien julkisten hankintojen osuudesta. EU:n erilaisia yritysverkkoja hyödyntämällä voidaan suuria yksityisyrittäjiä myös kannustaa sitoutumaan ympäristönormien mukaisiin hankintoihin.

Kysymys 6 — Olisiko laadittava kriteerit vihreiden vyöhykkeiden perustamista ja niitä koskevia rajoitustoimenpiteitä varten ja järjestettävä asiaan liittyvää neuvontaa? Miten voidaan parhaiten taata niiden yhteensopivuus vapaan liikkuvuuden periaatteen kanssa? Onko vihreitä vyöhykkeitä koskevien paikallisten sääntöjen noudattamisen valvonta yli rajojen ongelma?

23. Selvyyden ja johdonmukaisuuden kannalta olisi hyödyllistä, mikäli EU antaisi suuntaviivoja, mutta ei ohjaisi ”vihreiden vyöhykkeiden” määrittelyä. Erityisesti tämä auttaisi yleisesti tunnustettujen ajoneuvoluokkien energiankulutukseen ja päästöihin perustuvassa määrittelyssä. Voi myös olla tarpeen perustaa eurooppalainen Internet-sivusto, jonne kootaan vakioidussa muodossa tietoja EU-kaupungeista ja asetetaan saataville kyseistä kaupunkialuetta palvelevaa erityistietoa. Ympäristövyöhykkeille ajavien ajoneuvojen yhtenäinen merkintä ajoneuvon päästöjen perusteella olisi sekä kuljettajien että kaupunkien ympäristövyöhykkeiden toteuttamisen kannalta hyödyllistä edellyttäen, että kaikkialla Euroopassa käytettäisiin samanlaista ajoneuvojen merkintää.

24. Tieliikennelainsäädännössä tarvitaan Euroopan laajuisia suuntaviivoja, kun on kyse ympäristönsuojelusta ja liikenteen heikoista osapuolista. Jäsenvaltioita tulisi rohkaista sisällyttämään unionin suuntaviivat omaan tieliikennelainsäädäntöönsä ja siten parantamaan selkeyttä ja yhdenmukaisuutta koko unionissa.

25. Monet kaupungit ja alueet ottavat parhaillaan käyttöön omaa ympäristövyöhykejärjestelmää, jossa ne käyttävät omia liikennemerkkejään. Jotta kansainvälistä liikennettä harjoittaville kuljettajille ja matkailijoille ei aiheutettaisi hämminkiä, EU:n tulisi kehittää yhdenmukaisia liikennemerkkejä. Ympäristövyöhykkeiden käyttöönotossa alue- ja paikallisviranomaisille on jätettävä mahdollisimman paljon toimintavapautta.

26. Rajatylittävä sääntöjen noudattamisen valvonta on jo nyt mahdollista (neuvoston puitepäätos 2005/214/YOS, tehty 24. helmikuuta 2005, vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta taloudellisiin seuraamuksiin).

27. AK on huolissaan siitä, että Euroopan komissio esitti joulukuussa — kuulemisen tulosta odottamatta — täysin muutetun ehdotuksen ”puhtaiden ja energiatehokkaiden maantiejajoneuvojen edistämisestä” (KOM(2007) 817 lopullinen).

(*) Tapestry (*Travel Awareness, Publicity and Education Supporting a Sustainable Transport Strategy in Europe*) oli Euroopan komission (energian ja liikenteen pääosasto) rahoittama kolmivuotinen tutkimus- ja esittelyhanke, joka kuului Euroopan yhteisön tutkimusta, teknologista kehittämistä ja esittelyä (TTK) tarkoittavia toimia koskevaan viidenteen puiteohjelmaan.

Kysymys 5 — Miten voitaisiin edistää ympäristöystävällisiä yhteishankintoja?

28. Lisäetuja voitaisiin saada Steer-ohjelmalla (?) nivomalla se vihreässä kirjassa mainittuun koko elinkaaren yhteiskunnallisten kustannusten periaatteeseen pohjautuviin uusiin eurooppalaisiin ympäristönormeihin. EU-tasolla voitaisiin edistää kumppanuus-toimintaa toimittajatahojen kanssa, levittää elinkaarikustannusten käsitettä toimittajaverkkojen kautta sekä edistää yhteisiä standardeja ja hyväksymisedellytyksiä ja asiaankuuluvan akateemisen tutkimuksen muuttamista innovatiiviseksi kaupallisesti hyödynnettäviksi tuotteiksi.

Kysymys 7 — Miten voitaisiin edistää taloudellista ajotapaa?

29. Taloudellisen ajotavan sosiaalista ja taloudellista arvoa voitaisiin tehdä tunnetuksi, ja se voitaisiin sisällyttää ajo-opetukseen. Oleellista on ajokäyttötymisen ja -tavan muutos. Näiden valmiuksien testaaminen tulisi sisällyttää jäsenvaltioissa suoritettaviin ajokokeisiin laatimalla parhaita ajokäytänteitä ja varovaista ajoa koskevat säännöt. EU voisi osaltaan levittää parhaita käytänteitä kampanjaviestinnässä ja onnistuneen Tapestry-aloitteensa tapaan myös ”markkinoinnissa”. Ympäristöä säästävää ajotapaa voitaisiin edistää myös autoihin sijoitettavilla laitteilla, jotka tarkkailevat polttoaineen kulutusta.

Tavoitteena älykkäämpi kaupunkiliikenne

Kysymys 8 — Olisiko tarpeen kehittää ja edistää parempia matkustajille tarkoitettuja tietojärjestelmiä?

30. Nykyistä paremmat matkustajille tarkoitettu viestijärjestelmät voivat edistää huomattavasti kestävyystavoitteita. EU-kaupungeissa on monia esimerkkejä hyvistä käytänteistä. EU-tasolla voitaisiin edistää nykyisten järjestelmien yhteentoimivuutta luomalla yhteisen järjestelmän ja yhdenmukaistamalla käytettävät symbolit. Lisäksi voitaisiin edistää esimerkillisiä järjestelmiä. Satelliittijärjestelmä Galileolla on tässä asiassa keskeinen merkitys.

31. Julkisen liikenteen matkustajille tarkoitettuja tiedotuspalveluita on kehitettävä ja parannettava. Yksittäisten matkustajien tiedonsaantitarpeeseen sopeutettu reaaliaikainen tiedotus muun muassa liikennehäiriöistä lisäksi merkittävästi joukkoliikenteen houkuttelevuutta ja kilpailukykyä muihin, kestävän kehityksen näkökulmasta haitallisempiin liikennemuotoihin verrattuna. Galileo-järjestelmällä tulee olemaan tärkeä rooli uusien tiedotuspalveluiden kehittämisessä. Sen vuoksi EU:n on tärkeää ottaa vastuu Galileo-järjestelmän mahdollisimman nopeasta laajentamisesta.

(?) Steer-ohjelma on ”Älykäs energiahuolto” -ohjelmaan kuuluva vertikaalinen toimi, jossa keskitytään vaihtoehtoisin ajoneuvoihin ja polttoaineisiin, energiankäytön tehostamistoiimiin liikennealalla sekä paikallisten energiasektorin toimijoiden tietämyksen parantamiseen liikennealalla.

32. On tuettava ennen kaikkea hankkeita, joilla pyritään luomaan julkisen liikenneverkon tehokasta toimintaa vahvistavia tietopalveluita. Tällaiset tietojärjestelmät tarjoavat kokonaisvaltaista tietoa yhteyksistä ja tilanteesta koko integroidussa verkossa, joka muodostaa kaupunkikeskuksen ja sen laajemman ympäristön (paikallis-, alue- tai valtakunnallisen tason) liikennejärjestelmän.

Kysymys 9 — Tarvitaanko lisätoimia käyttöliittymien standardoinnin ja älykkäiden liikennejärjestelmien yhteentoimivuuden varmistamiseksi kaupungeissa? Jos toimiin ryhdytään, mitkä sovellukset ovat etusijalla?

33. Yhteentoimivuuden varmistamiseksi tähän mennessä toteutetut toimet ovat auttaneet luomaan tekniset standardit, ja EU:lla on edelleen oma tehtävänsä tällä alalla. Lisäksi voitaisiin kannustaa useampia kaupunkia ja jäsenvaltioita etsimään yhteisiä lähestymistapoja, esim. reaaliaikaisia liikenteen seuranta- ja tiedotusjärjestelmiä vaikeiden ruuhkien estämiseksi.

34. Käyttäjätiedotuksen kehittämisen lisäksi olisi erityisesti luotava unionitasolla mahdollisimman pitkälle yhtenäistettyjä järjestelmiä, esim. parhaaseen saatavilla olevaan teknologiaan perustuvat *in bact* (?) -valvontajärjestelmät tilastotutkimus- ja tilastosuunnittelutarkoituksiin.

Tavoitteena vaivattomat kaupunkiliikennejärjestelyt

Kysymys 11 — Miten voidaan parantaa joukkoliikenteen laatua Euroopan kaupungeissa?

35. Unionin tulisi kannustaa yhteisen standardin mukaisen kaluston ja infrastruktuurin kehittämistä tutkimus- ja kehitystoiminnan pohjalta. Tavoitteena tulisi olla tarjottavien palvelujen laadun jatkuva parantaminen. Lisäksi kysyntään vastaamista voitaisiin edistää yhdistämällä julkinen rahoitus asiakastyytyvyyden kasvuun.

36. Toimet, jotka heijastavat välittömiä ja välillisiä kuluja, auttavat tasapainottamaan tekijät, jotka vaikuttavat liikenne-muodon valintaan.

Kysymys 12 — Olisiko pelkästään joukkoliikenteelle tarkoitettujen ajokaistojen järjestämistä kannustettava?

37. Komitea katsoo, että pelkästään joukkoliikenteelle tarkoitettujen kaistojen järjestämistä tulisi edistää älykkäiden liikennejärjestelmien keralla. Tässä yhteydessä EU voisi tukea hankkeita suojattujen liikennekäytävien rakentamiseksi linja- ja johdinauto-liikenteen reittejä tai myös raitiovaunureittejä varten. Linja- ja johdinautot voisivat liikennöidä pelkästään niille varatuille erillisillä väylillä tai niiden käyttämät väylät voitaisiin yhdistää jalan-kulku- tai pyöräteihin. Lisäksi EU voisi osallistua yhteisten merkintöjen ja määritelmien kehittämiseen. Kaistojen varaa-minen joukkoliikenteen käyttöön voi olla hyvä tapa lisätä joukkoliikenteen sujuvuutta. Jos se toteutetaan vähentämällä henkilöautojen käytössä olevien kaistojen määrää, voi tuloksena olla autoliikenteen vähentyminen samalla kun jäljelle jääneen autoliikenteen ruuhkaisuus lisääntyy. Tällaisia toimenpiteitä on toisinaan vaikea toteuttaa ja ymmärtämys niitä kohtaan hankala

(?) BACT — Best Available Control Technology.

saavuttaa. Tässä yhteydessä EU ja jäsenvaltiot voivat helpottaa paikallistason päätöksentekijöiden tilannetta tiedottamalla asiasta ja vaikuttamalla asenteisiin. Lisäksi voidaan kehittää internet-pohjaisia yhteismatkustuspalveluita sekä malleja siitä, miten autoille, joissa vähintään kolme henkilöä matkustaa yhdessä, voitaisiin antaa mahdollisuus käyttää joukkoliikennekaistoja tiettyinä vuorokaudenaikoina.

Kysymys 13 — Onko joukkoliikenteen matkustajien oikeuksia ja velvollisuuksia koskeva eurooppalainen peruskirja tarpeen?

38. Komitea kannattaa EU:n peruskirjan laatimista julkisen liikenteen matkustajien oikeuksista ja velvollisuuksista ja siten liikennepalvelujen saatavuuden parantamista erityisesti liikuntarajoitteisia henkilöitä ajatellen.

Kysymys 14 — Millaisilla toimenpiteillä henkilö- ja tavaraliikenne saataisiin otetuksi paremmin huomioon tutkimuksessa ja kaupunkiliikennesuunnittelussa?

39. Integrointia voitaisiin edistää erityisesti energiatehokkaisuun ja ympäristöä säästäviin sekä kaupunkiympäristöön soveltuviin ajoneuvoihin liittyvien tutkimus- ja demonstrointi-hankkeiden rahoitusperustein. Voitaisiin harkita erityisten perusteiden laatimista kaupunkipäästöjen vähentämiseksi. Tämä voisi liittyä kohdassa 18 (kysymys 1) mainittuun laatuleimajärjestelmään.

Kysymys 15 — Miten voidaan parantaa kaupunki- ja kaukoliikenteen ja maankäytön suunnittelun koordinoitua? Minkä tyyppinen organisaatorakenne olisi sopiva?

40. Komitea kannattaa vapaaehtoisia liikkuvuussuunnitelmia, joissa integroidaan suurkaupunkeja ympäröivät laajat taajama-alueet. On tärkeää, että raskas liikenne ohjataan asianmukaisesti pois kaupunkien keskustoista. Yhtä optimaalista ratkaisua ei ole, mutta taajama-alueiden tulisi kehittää paikallisia ratkaisuja, joilla tähdätään EU:n kuvaamiin ja tukemiin tavoitteisiin. Suunnitelmat voisivat muodostaa perustan keskeisimpien sidosryhmäkumppaneiden mobiliteettisopimuksille.

41. AK katsoo, että suurkaupunkien sisään- ja ulostuloväylien ruuhkien purkamiseksi kaupunkien tuloväylille on rakennettava yhteistyössä kaupunkien laitamien kunnallishallinnon ja tarvittaessa suurkaupunkien liikenneviranomaisten kanssa mittavia liikenteen solmukohtia, joissa on riittävästi paikoitustilaa syöttöliikenteen tarpeisiin, jotta kaupunkiin autolla matkustavat kansalaiset voivat pysäköidä sinne ajoneuvonsa ja jatkaa matkaa julkisin liikennevälinein ilman merkittävää ajanhukkaa. Komitean mielestä on järkevää edistää sellaisten integroitujen liikennejärjestelmien perustamista, joiden yhteydessä otetaan huomioon taajamien luonnolliset rajat sekä asukkaiden liikkumistarpeet. Lisäksi järjestelmien hallintaa varten olisi perustettava konsortiomuotoisia tai niiden kaltaisia hallintojenvälisiä yhteistyömekanismeja.

42. Koska kaupunki- ja liikennesuunnittelu ovat tiiviissä yhteydessä ja vuorovaikutuksessa keskenään, liikennesuunnittelu on sovittava ja liitettävä kaupunkisuunnitteluun sen kaikilla tasoilla eli niin kuntatasolla kuin sitä yleisellä hallinnon tasoilla, jotta molempien alojen ekologiset toimet, energiankäyttö ja muu toiminta voidaan optimoida.

Tavoitteena turvallinen kaupunkiliikenne

Kysymys 16 — Millaisin lisätoimin kaupunkeja voitaisiin auttaa vastaamaan kaupunkiliikenteen tieturvallisuuteen ja henkilökohdalliseen turvallisuuteen liittyviin haasteisiin?

43. Jalankulkijat ja pyöräilijät ovat erityisen heikossa asemassa kaupunkialueilla. Mikäli näitä liikkumismuotoja halutaan edistää, tarvitaan jatkuvia toimia liikenneturvallisuuden parantamiseksi. Lisäksi voitaisiin kannustaa esittelyhankkeita, joissa tehdään tunnetuksi innovatiivisia tapoja asettaa jalankulkijat ja pyöräilijät moottoriliikenteen edelle. Myös turvallisuutta parantavan teknologian varhaista omaksumista voitaisiin edistää. Kuntia tulisi kannustaa vapaaehtoiseen yhteistyöhön yksityissektorin kanssa mainittujen ongelmien ratkaisemiseksi. Tästä on jo olemassa useita hyviä käytänteitä ilmentäviä esimerkkejä.

Kysymys 17 — Miten liikennöitsijöille ja kansalaisille saataisiin paremmin tietoa mahdollisuuksista parantaa turvallisuutta kehittyneen infrastruktuurihallinnan ja ajoneuvoteknologian avulla?

44. Komitea katsoo, että hyvin esillä pidetyt esittelyhankkeet ovat paras keino välittää viestiä mainitun kehityksen tarjoamista mahdollisuuksista. Euroopan tieliikenneturvallisuuden seuranta-keskuksen työ alan uusimman kehityksen esilletuojana sekä Euroopan alueiden esimerkit parhaista käytänteistä ansaitsevat tulla huomioituiksi.

Kysymys 18 — Onko syytä kehittää automaattitutkia kaupunkiympäristöä varten ja edistää niiden käyttöä?

45. EU:n tulisi edistää uuden tekniikan kehittämistä. Tähän liittyvien kulujen ja hyödyn suhteen ymmärtämisen lisäämiseksi eri puolilla Eurooppaa tehtävien lisäkokeiden edistäminen voisi olla unionille sopiva rooli.

Uudenlaisen kaupunkiliikennekulttuurin luominen

Kysymys 20 — Olisiko kaikkien sidosryhmien tehtävä yhteistyötä uuden kaupunkiliikennekulttuurin luomiseksi Eurooppaan? Olisiko tällaisen yhteistyön tukemiseksi saatavissa hyötyä Euroopan tieliikenneturvallisuuden seurantakeskuksen mallin mukaisesti Euroopan kaupunkiliikenteen seurantakeskuksesta?

46. Komitea katsoo, että seurantakeskuksen mallia olisi hyödyllistä seurata, sillä se on osoittautunut Euroopassa tehokkaaksi onnettomuuksien vähentämisessä. Kaupunkiliikenteen eurooppalaisen seurantakeskuksen perustaminen on kannatettavaa vain, jos se luo todellista lisäarvoa. AK:n mielestä myös rahoitukseen liittyvien tavoitteiden ketjuttaminen on osaltaan edistänyt merkittävästi onnettomuuksien määrän vähentämistä. Kaupunkiliikenteen eurooppalainen seurantakeskus voisi osaltaan edistää hyviä käytänteitä, ”puhtaan vyöhykkeen” tunnuksen myöntämistä ja vuosittaista Eurooppa-neuvoston kevätkokoukseen liittyvää raportointia.

Taloudelliset resurssit

Kysymys 21 — Miten nykyisiä rahoitusvälineitä, kuten rakenne- ja koheesiorahastoja, voitaisiin käyttää paremmin ja johdonmukaisesti integroidun ja kestäväen kaupunkiliikenteen tukemiseen?

47. Jo nyt liikkuvuutta edistäviin toimiin kohdennetaan merkittäviä varoja eri ohjelmista, joista mainittakoon etenkin Euroopan laajuiset liikenneverkot, lähentymisalueilla toteutettavat rakennerahastojen ohjelmat sekä Civitas-ohjelma. On selvää, että lähentymisalueilla, joilla EU:n varat suunnataan kaupunkiympäristöön, varainkäytön odotetaan olevan vihreän kirjan tavoitteiden mukaista. Lähentymisohjelmista rahoitetut toimet tulisi niiden saasteita vähentävän ja ilmastonsuojelua edistävän panoksen mukaisesti pyrkiä kohdentamaan tasapuolisesti erilaisiin liikennemuotoihin. Lähentymiseen tarkoitetut sekä muissa ohjelmissa käytettävissä olevat varat eivät riitä aikaansaamaan Euroopassa tarvittavaa perusteellista muutosta. Kyseisiä varoja ei myöskään ole yleisesti ottaen kohdennettu alueille, joilla niitä eniten tarvittaisiin, eli suurkaupunkeihin, jotka kärsivät kasvupaineesta ja joissa ympäristöongelmat haittaavat kilpailukykyä. Vihreässä kirjassa tuodaan esiin toiminnan tarve. EU:lla on tässä yhteydessä rooli — joko huomattavasti laajennetussa Civitas-ohjelmassa tai kokonaan uudessa ohjelmassa. Kummassakin tapauksessa tulisi keskittyä kannustamaan kyseisen perinpohjaisen muutoksen toteuttamista. Kyseisillä varoilla tulisi tukea vähäsaasteisten kaupunkialueiden (*Clear Zones*) luomista sekä siirtymistä liikennemuotojen tasapainoon tähtäävään lähestymistapaan, kuten käsillä olevassa lausunnossa todetaan. Näin voitaisiin myös helpottaa varojen saantia yksityissektorilta ja kansallisista ohjelmista.

Kysymys 23 — Miten kohdennettu tutkimustoiminta voisi paremmin tukea kaupunkien kohdistuvien paineiden integroimista kaupunkiliikenteen kehittämiseen?

48. Keskeisiä kysymyksiä ovat liikenteen hallinta- ja valvontajärjestelmät sekä asuntotiheyden kehittämien julkisen liikenteen strategisten väylien varrella. Kaupunkien kehittämiseen on erityisesti luotava konsepti, joka sopii yhteen liikenne- ja muun infra-

struktuurin kanssa ja integroituu siihen. Siten voidaan välttyä siltä, että yhteensovittamisesta olisi huolehdittava jälkepäin. Tärkein tulos on, että kriittinen kysyntäkynnys saavutetaan joukkoliikenteen järjestämiseksi ja hallinnoimiseksi.

Kysymys 24 — Olisiko kaupunkia kannustettava kaupunkimaksujen perimiseen? Tarvitaanko kaupunkimaksuja varten yleiset puitteet ja/tai neuvontaa? Olisiko osa tuloista korvamerkittävä kaupunkien joukkoliikenteen parantamiseen? Olisiko ulkoiset kustannukset sisällytettävä hinnoitteluun?

49. Kaupunkimaksut voisivat olla yksi kaupunkiviranomaisten käytössä olevista välineistä. EU voisi auttaa rohkaisemalla kehittämään parhaisiin käytänteisiin perustuvia malleja ja oppimaan jo vakiintuneista malleista. Myös yleiset puitteet ja/tai ohjaus voisi olla hyödyllistä. Standardointi olisi toivottavaa, mutta sitä on vaikea toteuttaa. Jotta alue- ja paikallisviranomaiset voisivat ratkaista ruuhka- ja ympäristöongelmia, niillä on oltava käytettävissään tehokkaita ohjausvälineitä. Ruuhkamaksut voivat olla hyvin tehokas ohjausväline. Sen vuoksi on tärkeää, että alue- ja paikallisviranomaiset voivat itse päättää ruuhkamaksujen käyttöönotosta ja siitä, miten tulot käytetään. Useissa jäsenvaltioissa alue- ja paikallisviranomaisilla ei kuitenkaan ole tällaista välinettä käytettävissään, koska siihen liittyvistä kysymyksistä päätetään valtionhallinnon tasolla. Olisi hyödyllistä, jos EU voisi kannustaa kehittämään parhaisiin käytänteisiin perustuvia malleja ja oppimaan jo vakiintuneista malleista. AK katsoo, että komissiolla on keskeinen rooli tiedottamisessa ja mielipiteisiin vaikuttamisessa, jotta alueellisten ja paikallisten päätöksentekijöiden olisi helpompi ottaa ruuhkamaksut käyttöön.

Kysymys 25 — Mitä lisäarvoa voitaisiin saada pitkällä aikavälillä, jos yhteisön tukea kohdistettaisiin ympäristöä säästävän ja energiatehokkaan kaupunkiliikenteen rahoittamiseen?

50. Kohdennettu tuki voisi auttaa saavuttamaan hiilidioksidipäästöille asetetut tavoitteet, tuomaan uusia teknisiä sovelluksia nykyistä nopeammin saataville ja edistää parhaiden käytänteiden omaksumista ja leviämistä entistä laajemmalle. Tämä puolestaan voisi vähentää EU:lle ruuhkautumisesta aiheutuvaa taloudellista menetystä ja tarjota unionille johtoaseman kestäväen kehitykseen liittyvän teknologian ja metodologian maailmanlaajuisilla markkinoilla sekä talouskasvun ja kestäväen kaupunkiliikenteen yhdistämisessä.

51. EU voisi luoda lisäarvoa myös helpottamalla vahvojen mobiilitteettisopimuksiin pohjautuvien sidosryhmäallianssien luomista. Niiden tulisi pystyä vastaamaan riskistä, joka liittyy laajamittaisten kestävien liikenneinfrastruktuurien edistämiseen tarvittavan huomattavan lainapääoman hankkimiseen vapailta markkinoilta. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää tiivistä yhteistyötä Euroopan investointipankin kanssa.

Bryssel 9. huhtikuuta 2008

Alueiden komitean
puheenjohtaja
Luc VAN DEN BRANDE

Alueiden komitean lausunto aiheesta yhteisen Eurooppalaisen turvapaikkajärjestelmän tulevaisuus

(2008/C 172/05)

ALUEIDEN KOMITEA

- korostaa, että paikallis- ja alueviranomaiset soveltavat ensimmäisinä yhteisestä eurooppalaisesta turvapaikkajärjestelmästä annettua unionin lainsäädäntöä, ja katsoo, että yhteinen turvapaikkamenettely, jossa jokainen jäsenvaltio kantaa solidaarisesti osansa vastuusta, helpottaa alue- ja paikallisviranomaisten työtä.
- suosittelee, että jäsenvaltioissa perustetaan tarvittaessa keskus-, alue- ja paikallistason elinten yhteistointimekanismi integroidun ja monitasoisen ohjausjärjestelmän luomiseksi.
- suosittelee, että annetaan unionin asetus, jossa säädetään seuraavista jäsenvaltioiden välisistä näkökohdista: myönnetyn suojelun vastavuoroinen tunnustaminen; menetelmät, jotka liittyvät pakolaisen ja toissijaista suojelua saavan henkilön aseman siirtämiseen ja yhdenmukaiseen oikeudelliseen asemaan.
- katsoo, että direktiivin 2003/109/EY sisällön laajentaminen koskemaan henkilöitä, jotka saavat jossakin muodossa kansainvälistä suojelua, on keskeinen toimenpide mahdollisen syrjäytäriskin poistamiseksi sekä keino edistää integrointia turvapaikka-asioita koskevassa yhteisön yhtenäistämisyhteisissä.
- suosittelee, että laaditaan yhteiset suuntaviivat sellaisten toimien toteuttamiseksi, joihin paikallisviranomaiset osallistuvat laajalti ja joilla helpotetaan turvapaikanhakijoiden ja pakolaisten mahdollisuuksia käyttää sosiaali- ja terveyspalveluja sekä saada asunto. Tässä yhteydessä on laadittava toimia paikallistasolla tapahtuvaa osallistumista edistävien ohjelmien kehittämiseksi. Lisäksi komitea suosittelee, että määritellään luotettavat ja tarkat säännöt tutkintojen tunnustamisesta, ammattipätevyden hankkimisesta ja pätevyiden vahvistamisesta sekä myönnetään varoja pakolaisten työllistymismahdollisuuksien ja/tai johtotehtävissä toimimisen tukemiseksi.
- toteaa pakolaisten onnistuneen kotoutumisen edellyttävän, että he tuntevat voivansa osallistua asuinpaikkanaan olevan korttelin, kaupungin, valtion ja Euroopan unionin elämään. Osallistumisella alueiden poliittiseen elämään alkaen aktiivisesta ja passiivisesta äänioikeudesta paikallisvaaleissa on hyvin vahva konkreettinen ja symbolinen arvo.
- suosittelee, että suunnitellaan rahoitusjärjestelyjä ja tarjouskilpailuja jäsenvaltio- ja paikallistason toimijoiden kompetenssin vahvistamiseksi. Tässä yhteydessä on kiinnitettävä erityishuomiota psykososiaalisiin seikkoihin sekä erityisen suojelun tarpeen tunnistamiseen ja käsittelemiseen.

Esittelijä: Savino Antonio SANTARELLA Candelan kaupunginjohtaja (IT, UEN-AE)

Viiteasiakirjat

Vihreä kirja — Yhteisen eurooppalaisen turvapaikkajärjestelmän tulevaisuus

KOM(2007) 301 lopullinen

Ehdotus: neuvoston direktiivi direktiivin 2003/109/EY muuttamisesta sen soveltamisalan laajentamiseksi koskemaan kansainvälistä suojelua saavia henkilöitä

KOM(2007) 298 lopullinen

POLIITTISET SUOSITUKSET

ALUEIDEN KOMITEA

Paikallis- ja alueviranomaisten rooli

1. korostaa, että paikallis- ja alueviranomaiset soveltavat ensimmäisinä yhteisestä eurooppalaisesta turvapaikkajärjestelmästä annettua unionin lainsäädäntöä. Alueille saapuu päivittäin monenlaisia maahanmuuttajia, joista eräät hakevat turvapaikkaa. Alueiden on usein tarjottava terveydenhoito- ja psykologisia palveluja henkilöille, jotka ovat kärsineet fyysisistä ja henkistä väkivaltaa ja joita on kidutettu. Kyseiset palvelut eivät aina ole paikallis- ja alueviranomaisten eivätkä niiden yksiköiden tarjoamia tavanomaisia palveluja, joten niitä on tuettava erityisesti, jotta viranomaiset voivat hankkia asianmukaisen pätevyyden ja luoda tarvittavat rakenteet.

2. katsoo, että yhteinen turvapaikkamenettely, jossa jokainen jäsenvaltio kantaa solidaarisesti osansa vastuusta, helpottaa alue- ja paikallisviranomaisten työtä. Tällä hetkellä alue- ja paikallisviranomaisten vastuu on tietyissä maissa suhteettoman suuri muun muassa sen vuoksi, ettei ole olemassa yhteistä turvapaikkajärjestelmää.

3. muistuttaa siitä, että myös turvapaikanhakijat voivat vastaanotto- ja kotouttamishankkeiden sekä vakituisten työn puuttuessa päätyä hyväksikäyttö- ja rikollisverkostoihin ja mahdollisesti vaarantaa näin turvallisuuden ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden. Vaara on alttius joutua hyväksikäytön ja rikollisuuden uhriksi voi vähentyä, jos paikallinen työskentely turvapaikkahakemuksen käsittelyaikana sallitaan.

4. suosittelee, että jokaiseen jäsenvaltioon luotaisiin paikallisviranomaisten verkko, jonka avulla varmistetaan sosiaaliseen yhteenkuuluvuuteen tähtäävät toimet, jotta pakolaiset integroitaisiin kohdennetusti paikallisviranomaisten edistämien paikallisiin hankkeisiin. Jäsenvaltioissa, joissa kyseistä palveluverkkoa on jo kokeiltu, on alueellisten komissioiden työn avulla voitu lyhentää turvapaikkahakemusten käsittelyaikoja ja parantaa turvapaikanhakijoiden elinoloja edistämällä heidän kotouttamistaan vastuunottavissa paikallisyhteisöissä. Tämä on edistänyt huomattavasti turvallisuutta ja elämänlaatua.

5. suosittelee näin ollen, että erilaiset unioni-, jäsenvaltio-, alue- ja paikallistason resurssit täydentävät toisiaan ja että ne kohdennetaan asianmukaisesti jokaisessa jäsenvaltiossa olevaan kyseiseen palveluverkkoon turvapaikanhakijoiden ja pakolaisten integraatio-ongelmien ratkaisemiseksi.

6. suosittelee, että jäsenvaltioissa perustetaan tarvittaessa keskus-, alue- ja paikallistason elinten yhteistoimintamekanismi integroidun ja monitasoisen ohjausjärjestelmän luomiseksi.

7. suosittelee, että verkkoon osallistuminen on vapaaehtoista ja että perustetaan kumppanuuksia, jotta institutionaaliset, julkiset ja yksityiset paikallistason toimijat voivat osallistua päätöksentekoon ja kantaa vastuunsa. Näin voidaan suunnitella vastaanotto- ja kotouttamistoimia sekä kehittää alueilla olevia mahdollisuuksia. Kyseisten kumppanuuksien avulla voidaan parantaa tietoja ja näin sitouttaa tietoisesti sellaiset toimijat, jotka eivät aiemmin ole toimineet turvapaikka-asioissa tai jotka ovat vältäneet vastuun kantamista asiassa.

8. korostaa, että kyseisen verkon avulla instituutiot, yritykset, ammattijärjestöt, osuus- ja yhteisötalous, ammattioppilaitokset, korkeakoulut ja tietenkin paikallis- ja alueyhteisöt voivat löytää roolinsa yhteisessä turvapaikkajärjestelmässä. Näin yhteiskunta kokonaisuudessaan tiedostaa ilmiön ja jokainen toimija voi huolehtia omasta roolistaan, mikä luonnollisesti heikentää tai poistaa mahdollisia jännitteitä.

Oikeudelliset välineet

Turvapaikkahakemusten käsittely

9. katsoo, että soveltaessaan kansainvälisen suojelun tunnustamismenettelyä Euroopan unionin on otettava huomioon kaksi erilaista vaatimusta, joita on tarkasteltava yhdessä:

— turvapaikanhakijoiden tehokas suojelu

— ulkorajojen valvonta.

10. ehdottaa, että tunnistus- ja maahantulomenettelyt sekä toimet turvapaikkamenettelyn piiriin pääsemiseksi yhdenmukaisesti EU-tasolla.

11. kehottaa suunnittelemaan ja kokeilemaan maahanmuuttajien tunnistamiseksi yhteisiä menettelyjä, joita voidaan soveltaa tietyn ajan kuluttua, joihin sisältyy tarkkoja toimia ja joiden yhteydessä kunnioitetaan ihmisoikeuksia ja ihmisarvoa.

12. pitää keskeisenä, että kansainvälisten suojeluhakemusten tarkastusmenettelyä varten laaditaan yhteiset välineet, joiden avulla voidaan varmistaa yhdenmukainen arviointi yksittäisissä jäsenvaltioissa ja mahdollistaa unionin direktiivien (etenkin direktiivin 2005/85/EY) säännösten käytännön soveltaminen.

13. ehdottaa lisäksi, että kansainvälistä suojelua koskevia hakemuksia tarkastaville viranomaisille järjestetään säännöllisesti koulutus-, täydennyskoulutus- ja seurantalaisuuksia sekä muita tapahtumia vaihtoa ja vuorovaikutusta varten.

14. suosittelee, että EU:n tasolla laaditaan rajavartiostolle ja rajapoliisille suunnattu koulutus- ja täydennyskoulutusohjelma.

15. suosittelee, että rajanylityspaikoilla (lentoasemilla sekä meri- ja maarajoilla) ja maahantuloalueilla sovelletaan ja tuetaan kansainvälistä suojelua hakeville ulkomaalaisille suunnattuja avustus- ja tukipalveluja.

Turvapaikanhakijoiden vastaanotto-olosuhteet

16. katsoo turvapaikanhakijoiden säilöönottoa ajatellen, että on paikallaan vahvistaa, ettei turvapaikanhakijoita voida ottaa säilöön vain heidän hakemuksensa käsittelyä varten. Liikkumisvapautta on rajoitettava korkeintaan tunnistamismenettelyjen ajaksi, ja niitä on edelleen yhdenmukaistettava.

17. kehottaa Euroopan unionia laatimaan asiakirjan, jossa määritellään sellaisen kansainvälistä suojelua hakevan henkilön asema, jonka liikkumisvapautta on rajoitettu.

18. katsoo, että turvapaikanhakijoiden liikkuminen EU:n jäsenvaltioiden välillä johtuu pääasiassa yksittäisten jäsenvaltioiden erilaisista taloudellisista tilanteista ja kunkinhetkisestä suhtautumisesta turvapaikanhakijoihin.

19. on näin ollen sitä mieltä, että on laadittava tutkimus, johon kootaan kaikkein jäsenvaltioiden viime vuosina saamat kokemukset etenkin työn- ja asunonsaantimahdollisuuksien sekä kotouttamisen osalta.

20. ehdottaa, että käsillä olevaan lausuntoon lisätään liite, johon kootaan Euroopan paikallis- ja alueyhteisöjen kanssa yhteistyössä toteutetut parhaat käytänteet kyseisillä aloilla.

21. suosittelee, että paikallis- ja alueyhteisöjen perustamien palvelujen yhteydessä luovutaan ”materiaalisen avun” antamisesta ja siirrytään ”integroituun vastaanottoon” (johon sisältyvät henkilökohtaiset avustus- ja tukipalvelut sekä sosiaalis-taloudellisen kotouttamisen edistäminen).

Suojelun myöntäminen

22. muistuttaa, että kansainvälisen suojelun käsite on vielä hyvin sidottu Geneven yleissopimuksen 1 artiklan mukaiseen pakolaisen tiukkaan määritelmään, vaikka kansainvälinen toimintaympäristö ja sen myötä myös suojelua hakevien henkilöiden tilanteiden ominaispiirteet ovat vuoden 1951 jälkeen muuttuneet perusteellisesti. Yhä useammin paon syynä ei ole henkilökohtainen vaino, vaan yleinen väkivalta ja aseelliset konfliktit. Myös ympäristö- ja elinoloilla on yhä suurempi merkitys.

23. toteaa edellä esitetyn valossa, että direktiivin 2004/83/EY säännökset ovat ehdottomasti kannatettavia. Säännöksissä kuvataan ja yhtenäistetään toissijainen suojelu, jota on sovellettava niihin, jotka eivät ole Geneven yleissopimuksessa määriteltyjä pakolaisia. Tällaista suojelua on pidettävä pakolaisen asemaa täydentävänä, ei sen ala- tai yläkäsitteenä tai sitä alempiarvoisena.

24. on näin ollen tyytyväinen Euroopan komission ponnisteluihin määritellä toissijaisen suojelun edellytykset sekä täydentää ja laajentaa näin Geneven yleissopimuksen määräyksiä.

25. korostaa, että yhteisön säädösten tarkastelu mahdollistaa kaksi kansainvälisen suojelun muotoa (pakolainen ja toissijaista suojelua saava henkilö). Näin voidaan laajentaa suojeltavien ryhmää.

26. vaatii, että kaikki Euroopan unionin jäsenvaltiot tunnustavat vastavuoroisesti yhden jäsenvaltion myöntämät molemmat kansainvälisen suojelun muodot.

27. suosittelee, että luodaan mahdollisuus siirtää velvollisuudet jäsenvaltioiden välillä silloin, kun kansainvälistä suojelua saava henkilö muuttaa asumaan yhdestä jäsenvaltiosta toiseen. Näin varmistetaan (myös suoraan valvottu ja seurattu) liikkumisvapaus Euroopan unionissa.

28. pitää tarpeellisena, että Euroopan unioni laatii (lainsäädäntö- ja toiminta)välineitä, joita se voi soveltaa tapauksissa, joissa ei ole mahdollista poistaa henkilöä unionin alueelta.

Monialaiset kysymykset

Haavoittuvan aseman asianmukainen huomioon ottaminen

29. katsoo, että erityisen suojelun tarve on määriteltävä henkilön ja hänen kokemustensa erityispiirteiden perusteella lukuun ottamatta eräitä ryhmiä, joihin on sovellettava erityisiä vastaanotto- ja suojelutoimia (yksin tulevat alaikäiset, turvapaikanhakijan mukana tai perässä saapuvat taikka yksin pakenevat naiset ja fyysisesti tai henkisesti vammaiset) ja joiden erityistilanne on otettava turvapaikkamenettelyssä ja päätöksenteossa asianmukaisesti huomioon (esimerkiksi kunnioittamalla oikeutta yksityis- ja perhe-elämään tai perheen yhdistämiseen).

30. kiinnittää huomiota siihen, että etenkin kidutuksen uhrien osalta tuki- ja kuntoutustoimet voivat osoittautua riittäväksi, jos

— niitä ei ole täydennetty erityistoimin, joilla varmistetaan vastaanotto, suojelu ja sosiaalis-taloudellinen kotouttaminen

— niitä toteuttavat ainoastaan erityisorganisaatiot, joilla ei ole yhteyksiä kansallisiin ja paikallisiin sosiaalipalveluihin eikä muihin turvapaikanhakijoille ja pakolaisille suunnattuihin ohjelmiin ja palveluihin.

31. suosittelee tämän vuoksi, että yhteistä turvapaikkajärjestelmää valmisteltaessa käydään laajaa ja yksityiskohtaista keskustelua siitä, miten määritellään yhteiset standardit erityisen suojelun tarpeessa olevien yksittäisten tapausten tunnistamiseksi.

32. ehdottaa, että Euroopan unionin laatimia välineitä, joilla tuetaan turvapaikkajärjestelmän eri toimijoiden työtä (esimerkiksi suuntaviivat, käsikirjat ja koulutusohjelmat), täydennetään erityisohjeilla ja -indikaattoreilla, jotta helpotetaan erityisen suojelun tarpeen tunnistamista ja siten sen käsittelyä.

33. katsoo, että on tärkeää vahvistaa paikallisten sosiaalipalvelujen toimivaltuuksia silloin, kun on tunnistettava erityisen suojelun tarpeessa oleva henkilö ja huolehdittava hänestä. Komitea kehottaaakin Euroopan unionia ryhtymään toimiin ja sekä myöntämään varoja valmiuksien kehittämistä koskevien erityisohjelmien tukemiseksi että edistämään jäsenvaltioissa järjestettäviä koulutus- ja täydennyskoulutusohjelmia.

Kotoutuminen

34. korostaa, että kotoutuminen on prosessi, jonka päätavoitteena on pakolaisen riittävä itsenäisyys. Kotoutumisprosessissa on erilaisia rinnakkaisia kotouttamistasoja (työelämä, asunto, yhteiskunnallinen elämä) ja eri etappeja (alueen tuntemus, mahdollisuus palveluihin, osallistuminen).

35. pitää välttämättömänä, että kun kerätään maahanmuuttajien toisen sukupolven eri puolilla Eurooppaa kotouttamispolitiikkojen yhteydessä mahdollisesti saamia huonoja kokemuksia, pakolaisia ei (tässä tapauksessa) tule pitää "ulkomaalaisina" tai "vieraina". Lähtökohdana on oltava vastaanottavan maan arvojen ja voimassa olevan lainsäädännön tunnustaminen ja kunnioittaminen, mutta pakolaisia ei pidä erottaa kulttuuristaan.

36. toteaa pakolaisten onnistuneen kotoutumisen edellyttävän, että he tuntevat voivansa osallistua asuinpaikkanaan olevan korttelin, kaupungin, valtion ja Euroopan unionin elämään. Osallistumisella alueiden poliittiseen elämään alkaen aktiivisesta ja passiivisesta äänioikeudesta paikallisvaaleissa on hyvin vahva konkreettinen ja symbolinen arvo.

37. katsoo, että osallisuudentunteen kehittyminen alkaa kouluissa ja että pakolaisen asemassa oleville oppilaille ja opiskelijoille suunnattuja vastaanotto- ja kotouttamisohjelmia voidaan luoda kaikissa jäsenvaltioiden koulutus- ja yliopistojärjestelmissä.

38. suosittelee, että

— laaditaan yhteiset suuntaviivat sellaisten toimien toteuttamiseksi, joihin paikallisviranomaiset osallistuvat laajalti ja joilla helpotetaan turvapaikanhakijoiden ja pakolaisten mahdollisuuksia käyttää sosiaali- ja terveyspalveluja sekä saada asunto; tässä yhteydessä on laadittava toimia paikallistasolla tapahtuvaa osallistumista edistävien ohjelmien kehittämiseksi

— määritellään luotettavat ja tarkat säännöt tutkintojen tunnistamisesta, ammattipätevyyden hankkimisesta sekä pätevyyden vahvistamisesta

— myönnetään varoja pakolaisten työllistymismahdollisuuksien ja/tai johtotehtävissä toimimisen tukemiseksi sekä edistetään

alueella jo olemassa olevan elinkeinoelämän kanssa tehtävää yhteistyötä.

Täytäntöönpano — liitännäistoimenpiteet

39. ehdottaa, että säädetään yhteisistä menettelyistä kansainvälistä suojelua hakevien, unionin ulkopuolisten maiden kansalaisten tunnistamiseksi.

40. ehdottaa, että laaditaan asianmukaisia koulutus- ja täydennyskoulutusohjelmia, jotka on suunnattu rajavartiostolle ja poliisivoimille, valtiosta riippumattomille järjestöille, turvapaikkahakemuksia käsitteleville toimivaltaisille viranomaisille, paikallisille terveys- ja sosiaalipalveluille, paikallishallinnoille ja jäsenvaltioiden elinten johtajille.

41. ehdottaa kohtaamis- ja vaihtotoiminnan järjestämistä. Esimerkiksi voitaisiin järjestää turvapaikka-asioita käsittelevä eurooppalainen konferenssi ja alueellisia konferensseja sekä käynnistää henkilökunnan vaihto-ohjelma, eräänlainen Erasmus-ohjelma turvapaikka-asoiden parissa työskenteleville.

42. rohkaisee jäsenvaltioita lisäämään keskinäistä koordinointia tietyissä turvapaikka-asioissa.

43. suosittelee, että annetaan unionin asetus, jossa säädetään seuraavista jäsenvaltioiden välisistä näkökohdista: myönnetyn suojelun vastavuoroinen tunnustaminen; menetelmät, jotka liittyvät pakolaisen ja toissijaista suojelua saavan henkilön aseman siirtämiseen ja yhdenmukaiseen oikeudelliseen asemaan.

44. pitää tärkeänä, että eri toimijoiden ja avainkumppanien — kansallisista elimistä paikallishallintoihin ja poliisivoimista valtiosta riippumattomiin järjestöihin — kuulemisvälineitä laajennetaan ja kehitetään yhteisen turvapaikkajärjestelmän toteuttamiseksi.

45. suosittelee, että suunnitellaan rahoitusjärjestelyjä ja tarjouskilpailuja jäsenvaltio- ja paikallistasoon toimijoiden kompetenssin vahvistamiseksi. Tässä yhteydessä on kiinnitettävä erityishuomiota psykososiaalisiin seikkoihin sekä erityisen suojelun tarpeen tunnistamiseen ja käsittelemiseen.

Yhteisvastuu ja rasituksen jakaminen

Yhteisvastuuseen perustuva rahoitus

46. suhtautuu myönteisesti Euroopan komission esittämään yhteisvastuuta ja maahanmuuttovirtojen hallintaa koskevaan puiteohjelmaan vuosille 2007–2013. Tähän monivuotiseen ohjelmaan sisältyy neljä pilaria sekä niitä vastaavat varat, ja siinä tarkastellaan yksityiskohtaisesti erilaisia muuttoilmiöön liittyviä kysymyksiä. Komitea on erityisen tyytyväinen uuden sukupolven Euroopan pakolaisrahastoon ajalle 2008–2013 sekä pakolaisten paluurahastoon, sillä niiden avulla vastataan nimenomaan turvapaikanhakijoihin ja pakolaisiin liittyviin paikallisviranomaisten tarpeisiin.

47. katsoo, että menettelysääntöjen, vastaanoton, kotouttamisen ja paikallisyhteisöissä osallistumisen yhtenäistäminen on ensisijainen keino estää Euroopan unionista kansainvälistä suojaa hakevien tai saavien liikkuminen jäsenvaltiosta toiseen.

48. korostaa, että kyseisen yhtenäistämisen edellyttämien suurten ponnistusten tavoitteena on tehokkaan eurooppalaisen turvapaikkajärjestelmän luominen ja että se on keskeinen väline pyrittäessä jakamaan täysin vastuut ja toimivaltuudet kaikkien Euroopan unionin jäsenvaltioiden kesken.

49. muistuttaa, että kyseisen tavoitteen saavuttaminen edellyttää rahoitusta, henkilöresursseja ja aikaa. Se on kuitenkin tarpeellinen sellaisen toimintamallin laatimiseksi, jonka avulla voidaan ratkaista muuttoliikkeen ohjaukseen koko Euroopan unionissa liittyviä ongelmia.

50. korostaa, että edellä mainittujen toimien toteuttamiseksi ja niiden vaikutusten varmistamiseksi jäsenvaltioissa on tärkeää, että eurooppalaiseen turvapaikkapolitiikkaan kohdennetuista varoista tietty osuus varattaisiin käytettäväksi unionitasolla ja tietyt osuudet suunnattaisiin jäsenvaltioiden käyttöön.

51. suosittelee näin ollen, että sekä jäsenvaltioille, joissa turvapaikkahakemusten määrä on nousussa tai joissa turvapaikkahakemuksia tehdään jatkuvasti, että unionin ulkorajoilla sijaitseville valtioille myönnetään varat suhteessa toteutettaviin toimiin. Yhteisen turvapaikkajärjestelmän toteuttaminen edellyttää huomattavia varoja, ja etenkin ensimmäisenä viisivuotiskautena on poikettava säännöstä, jonka mukaan unionin rahoitus ainoastaan täydentää jäsenvaltioiden rahoitusta.

52. kehottaa tätä silmällä pitäen suunnittelemaan unionin rahoituksen järkevästi ja asianmukaisesti siten, että luodaan käytännön toimien rahoitusmahdollisuuksia etenkin koulutuksessa, henkilöstövaihdossa ja paikallistason kumppanien osallistumisessa unionitason kuulemisprosessiin.

53. suosittelee myös, että tuetaan asianmukaisin varoin uusia jäsenvaltioita sekä niitä vanhoja jäsenvaltioita, joilla ei ole pitkää kokemusta siirtolaisuuden ohjauksesta, sekä kohdennetaan lisärahoitusta jäsenvaltioiden mahdollisten rakenteellisten puutteiden korjaamiseksi. Tätä taustaa vasten ei ole tarpeen suunnitella uudelleensijoitusohjelmia Euroopan unionissa.

Direktiivin 2003/109/EY soveltamisalan laajentaminen koskemaan kansainvälistä suojelua saavia henkilöitä

54. suhtautuu erittäin myönteisesti ehdotukseen neuvoston direktiiviksi direktiivin 2003/109/EY muuttamisesta sen soveltamisalan laajentamiseksi koskemaan kansainvälistä suojelua saavia henkilöitä (pakolaisia tai toissijaista suojelua saavia henkilöitä).

55. katsoo, että direktiivin 2003/109/EY sisällön laajentaminen koskemaan henkilöitä, jotka saavat jossakin muodossa kansainvälistä suojelua, on keskeinen toimenpide mahdollisen

syrijntärisikin poistamiseksi sekä keino edistää integrointia turvapaikka-asioita koskevassa yhteisön yhtenäistämiprosessissa.

56. pitää tärkeänä, että kansainvälistä suojelua saava henkilö voi saada pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen aseman jäsenvaltiossa, joka on myöntänyt hänelle suojelun, sekä käyttää oleskeluoikeuttaan toisessa jäsenvaltiossa.

57. korostaa, että jossakin muodossa myönnetty kansainvälinen suojelu on ehdottomasti otettava huomioon arvioitaessa seurauksia, jotka aiheutuvat pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen aseman mahdollisesta menettämisestä.

58. suhtautuu näin ollen myönteisesti toimenpiteisiin, joilla ehdotetussa direktiivissä korostetaan palauttamiskiellon periaatteen noudattamista (periaate kieltää henkilön pakkopalauttamisen maahan, jossa hänen henkensä tai vapautensa olisivat vaarassa) sekä sen täysimittaista ja konkreettista toteuttamista unionin ja kansainvälisten määräysten mukaisesti. Komitea vastustaa kuitenkin mahdollisia pidemmälle meneviä rajoituksia, jotka koskevat karkottamista ja maasta poistamista.

59. katsoo, että palauttamiskiellon periaatteen mukaisesti on tärkeää varmistaa, että toisen jäsenvaltion viranomaiset ovat täysin tietoisia siitä, että kyseisen jäsenvaltion alueelle oleskelulupaa hakeva pitkään oleskellut kolmannen maan kansalainen kuuluu jo kansainvälisen suojelun piiriin jossakin muussa jäsenvaltiossa. Tällainen säännös on välttämätön, jotta varmistetaan suojelun jatkuvuus tapauksissa, joissa kansainvälisen suojelun tarve jatkuu.

60. pitää välttämättömänä, että kolmannen maan kansalaisen oleskelun "taustalla oleva suojelun tarve" on otettava ehdottomasti huomioon, jos kansainvälistä suojelua saavan henkilön aseman myöntävät tai peruuttavat toimivaltaiset kansalliset viranomaiset eivät ole samat kuin ne viranomaiset, jotka ovat toimivaltaisia myöntämään tai peruuttamaan pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen aseman.

61. suhtautuu myönteisesti säännöksiin, joilla varmistetaan oleskeluoikeutta toisessa jäsenvaltiossa koskevien edellytysten täysi soveltaminen myös kansainvälistä suojelua saaviin ja pitkään oleskelleiden kolmannen maan kansalaisen asemassa oleviin henkilöihin.

62. suosittelee lopuksi, että unionitasolla annettaisiin yhteinäiset säännökset pakolaisille ja toissijaista suojelua saaville henkilöille myönnettävästä luvasta oleskella (työ- tai perhesyistä) toisessa jäsenvaltiossa ja että ennen kaikkea mahdollistettaisiin myönnettyä kansainvälistä suojelua koskevan vastuun siirtäminen toiselle jäsenvaltiolle.

Bryssel 9. huhtikuuta 2008

Alueiden komitean
puheenjohtaja
Luc VAN DEN BRANDE

Alueiden komitean lausunto aiheesta Euroopan satamapolitiikka

(2008/C 172/06)

ALUEIDEN KOMITEA

- tähdentää, että satamilla on suuri merkitys paitsi rannikkoalueiden myös koko Euroopan talous- ja yhteiskuntakehitykselle, kilpailukyvyille ja hyvinvoinnille.
- toteaa, että Euroopan satamat ovat hyvin erilaisia, ja on vakuuttunut siitä, että rakenteiden erilaisuus edistää tehokkaimmista liikenneväylistä käytävää kilpailua.
- korostaa, että satamahallinto on järkevä hoitaa alue- ja paikallistasolla, ja on siksi tyytyväinen siihen, ettei komission aikomuksena ole yhtenäistää EU:ssa sijaitsevien satamien erilaisia hallintorakenteita ulkoisin toimin.
- korostaa, että kyse ei ole ainoastaan yksittäisten satamien välisestä kilpailusta vaan siitä, että kokonaiset kuljetusketjut kilpailevat keskenään.
- katsoo, että valtiontukea koskevat suuntaviivat, jotka komissio aikoo antaa vuonna 2008, ovat tarkoituksenmukainen keino tarkentaa EY:n perustamissopimusta satamien osalta, jotta satama-alan kilpailu on jatkossakin reilua ja tehokasta.
- toteaa, ettei Euroopassa vielä ole todellisia merenkulun sisämarkkinoita, ja suhtautuu myönteisesti hallintomenettelyjen yksinkertaistamiseen, tullijärjestelmän nykyaikaistamisessa saavutettuun edistykseen sekä vuodeksi 2008 suunniteltuun komission aloitteeseen yhteisen esteettömän meriliikennealueen luomiseksi.
- kehottaa jatkamaan saastuttamattomiin aluksiin ja satamiin (*clean ship, clean port*) tähtäävien hankkeiden kehittämistä ja tukemista ja katsoo, että ponnisteluja alusten kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi (esimerkiksi mahdollisuudet liittää alus sataman sähköverkkoon) on edistettävä kiireesti kansainvälisellä tasolla, etteivät Euroopan satamat joudu muita heikompaan asemaan maailmanlaajuisessa kilpailussa.

Esittelijä: Rolf HARLINGHAUSEN

Hampurin osavaltion maapäivien Eurooppa-asiain valiokunnan jäsen (DE, PPE)

Viiteasiakirja

Komission tiedonanto Euroopan satamapolitiikasta

I. Poliittiset suositukset

ALUEIDEN KOMITEA

Periaatteelliset huomiot

1. kiittää komissiota Euroopan tulevaa satamapolitiikkaa käsittelevästä tiedonannosta, joka on toukokuusta 2006 kesäkuuhun 2007 kestäneen laajan pohdinta- ja kuulemisprosessin tulos. Prosessiin osallistui kaikkien sidosryhmien edustajia, ja Euroopan satamapolitiikan eri näkökohtia käsiteltiin kuudessa aihekohtaisessa työpajassa.

2. katsoo komission tiedonannon olevan jatkoa aiemmalle, Euroopan parlamentille ja neuvostolle osoitetulle tiedonannolle ”Merisatamapalvelujen laadun parantaminen: Euroopan liikenteen avaintekijä” ja ehdotukselle Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi satamapalvelujen markkinoille pääsystä (KOM(2001) 35 lopullinen), joista alueiden komitea antoi lausuntonsa 20. syyskuuta 2001 (CdR 161/2001 fin), sekä ehdotukselle Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi pääsystä satamapalvelujen markkinoille (KOM(2004) 654 lopullinen), josta komitea antoi lausuntonsa 13. huhtikuuta 2005 (CdR 485/2004 fin).

3. katsoo tiedonannon liittyvän tiiviisti myös muihin keskeisiin aihealueisiin, erityisesti EU:n meripolitiikkaan ja liikennepolitiikkaan, ja viittaa 12. lokakuuta 2005 antamaansa oma-aloitteeseen lausuntoon ”Euroopan unionin meripolitiikka: haaste alue- ja paikallisyhteisöille kestävän kehityksen saralla” (CdR 84/2005 fin), 13. helmikuuta 2007 antamaansa lausuntoon ”Euroopan unionin tuleva meripolitiikka” (CdR 258/2006 fin) sekä 14. helmikuuta 2007 antamaansa lausuntoon ”Euroopan komission vuoden 2001 liikennepolitiikan valkoisen kirjan väliarviointi” (CdR 119/2006 fin).

4. korostaa, että Euroopan tulevan satamapolitiikan on perustuttava toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteisiin.

Yleishuomioita tiedonannosta

5. tähdentää, että satamilla on suuri merkitys paitsi rannikkoalueiden myös koko Euroopan talous- ja yhteiskuntakehitykselle, kilpailukyvyille ja hyvinvoinnille. Satamat, meriliikenne ja siihen liittyvä logistiikka ovat yksi voimakkaimmin kasvavista aloista Euroopassa. Euroopan unionin ja sen ulkopuolisten maiden välisestä kaupasta 90 prosenttia ja EU:n sisäisestä liikenteestä 40 prosenttia kulkee satamien kautta. Lisäksi EU:n sisäisiä laivaliikennepalveluja käyttää vuosittain yli 200 miljoonaa matkustajaa.

6. on vakuuttunut siitä, että nämä näkökohdat on otettava Euroopan satamapolitiikassa huomioon yhtä lailla kuin globalisaation voimistuminen ja unionin laajentumisen luoma uusi toimintaympäristö. Kestävän ja tasapainoisen kasvun sekä Euroopan alueiden menestymisen kannalta on erittäin tärkeää huolehtia myös ilmaston- ja ympäristönsuojelusta sekä kansalaisten terveydestä.

7. toteaa, että Euroopan satamat ovat hyvin erilaisia, ja on vakuuttunut siitä, että rakenteiden erilaisuus edistää tehokkaimmista liikenneväylistä käytävää kilpailua.

8. suhtautuuakin myönteisesti siihen, että tiedonannossa ja siinä esitetyissä muissa toimenpiteissä ei ole kyse uusista säädo-sehdoituksista vaan lähinnä muusta kuin velvoittavasta oikeudesta (*soft law*), koska näin voidaan ottaa erilaiset rakenteet paremmin huomioon. Molemmat satamapalvelujen markkinoille pääsyä koskevat direktiiviehdotuksethan kariutuivat Euroopan parlamentin käsittelyssä, ja myös alueiden komitea suhtautui niihin kriittisesti.

9. on ilahtunut siitä, että komissio on käyttänyt tilaisuutta hyväkseen ja asettanut tiedonantonsa laajaan, monia aihealueita käsittävään kontekstiin, joka on kattavampi kuin direktiiviehdotuksissa omaksuttu, lähinnä satamapalveluiden saatavuuteen keskittynyt lähestymistapa.

10. on tyytyväinen ehdotettuihin toimiin asiaa koskevien säädösten selkiyttämiseksi. Toimien on tehostettava kilpailua entisestään ja edistettävä vapaata pääsyä markkinoille. Alueiden komitea toteaa tässä yhteydessä, että Euroopan satamissa ja niiden kesken käydään monilla unionin alueilla jo tiukkaa ja tehokasta kilpailua.

11. korostaa, että kyse ei ole ainoastaan yksittäisten satamien välisestä kilpailusta vaan siitä, että kokonaiset kuljetusketjut kilpailevat keskenään. Tämä on otettava huomioon kaikessa satama-alaa koskevassa sääntelyssä, koska se vaikuttaa sisämaayhteyksien koko logistiikkaketjuun.

12. katsoo, että yhteisön toimilla, joilla mahdollisesti on vaikutusta liikennevirtoihin, kuten Euroopan laajuisten liikenneverkkojen politiikka ja yhteisön ympäristölainsäädännön soveltamisesta satama-alan kehittämiseen annetut suuntaviivat, olisi varmistettava vakaan investointiympäristön ja satamatyöntekijöiden työllisyyttä edistävän työmarkkinatilanteen säilyttäminen, satamien kestävä kehitys, perussopimusten määrärausten yhdenmukainen soveltaminen sekä se, että jäsenvaltioiden viranomaisia ja alue- ja paikallisviranomaisia kuullaan.

Satamien suorituskyky ja sisämaayhteydet

13. hyväksyy keskeisiltä osin komission analyysin satamien suorituskyvyn parantamisesta ja kannattaa ajatusta asettaa tehokkuuden parantaminen infrastruktuurin laajentamisen edelle. Komitea kehottaa kuitenkin kehittämään liikenteen intermodaalisuuden ja multimodaalisuuden edistämiseen tähtäviä strategioita, joissa otetaan huomioon alueelliset erityispiirteet, ja korostaa, että markkinoiden on kokonaisvaltaisen politiikan puitteissa saatava Euroopan liikenne jakautumaan nykyistä järkevämmiin.

14. huomauttaa kuitenkin myös, että satamien eli avomerien ja sisämaan yhteyksien tulee kattaa myös satamiin pääsy (eli jäänmurtaminen ja ruoppaus).

Kapasiteetin laajentaminen ympäristöä säästäen

15. katsoo, että välttämätöntä kehittää satamia siten, että otetaan huomioon ympäristönäkökohdat sekä satamakaupunkien asukkaiden edut ja tarpeet.

16. kannattaa näin ollen komission aikomusta laatia suuntaaviivat yhteisön ympäristölainsäädännön soveltamisesta ja tulkinasta satamia kehitettäessä. Suuntaaviivojen laatiminen edellyttää kuulemismenettelyn käynnistämistä, jotta voidaan jälleen konsultoida laaja-alaisesti satama-alan toimijoita ja kuulla myös satamien kehittämiseen ratkaisevasti vaikuttavia alue- ja paikallisviranomaisia. Lisäksi satamien kehittämistoimet ja ympäristönsuojelutoimet on tasapainotettava ja sovitettava yhteen.

17. on tyytyväinen suunniteltuihin toimiin, jotka koskevat jätehuoltoa ja sedimentin käsittelyä, ja kannattaa komission aikomusta varmistaa, että vastaavia EU:n säädöksiä sovelletaan kaikissa jäsenvaltioissa.

18. tukee komission pyrkimystä vähentää ilmansaastepäästöjä satamissa, mutta korostaa Kansainvälisen merenkulkujärjestön IMO:n roolia ja kannattaa kansainvälisten sopimusten tekemistä sen sijaan, että ryhdytään yksipuolisiin toimiin, jotka heikentävät EU:n globaalia kilpailukykyä. Komitea katsoo kuitenkin, että EU:n on ryhdyttävä oma-aloitteisiin toimiin, jollei IMO päädy asianmukaisessa ajassa konkreettisiin ratkaisuihin.

Nyky aikaistaminen

19. toteaa, ettei Euroopassa vielä ole todellisia merenkulun sisämarkkinoita, ja suhtautuu myönteisesti hallintomenettelyjen yksinkertaistamiseen, tullijärjestelmän nykyaikaistamisessa saavutettuun edistykseen sekä vuodeksi 2008 suunniteltuun komission aloitteeseen yhteisen esteettömän meriliikennealueen luomiseksi.

20. kiinnittää kuitenkin huomiota esteettömän merenkulun käytännön toteutuksen ongelmiin ja suosittaa, että nykytilanne analysoidaan tarkasti ennen uusien toimien toteuttamista.

Tasapuoliset toimintaedellytykset — selkeyttä sijoittajille, operaattoreille ja käyttäjille

21. korostaa, että satamahallinto on järkevä hoitaa alue- ja paikallistasolla, ja on siksi tyytyväinen siihen, ettei komission

aikomuksena ole yhtenäistää EU:ssa sijaitsevien satamien erilaisia hallintorakenteita ulkoisin toimin.

22. katsoo, että valtiontukea koskevat suuntaaviivat, jotka komissio aikoo antaa vuonna 2008, ovat tarkoituksenmukainen keino tarkentaa EY:n perustamissopimusta satamien osalta, jotta satama-alan kilpailu on jatkossakin reilua ja tehokasta.

23. pitää tervetulleena myös sitä, että direktiivin 2006/111/EY avoimuussäännökset on tarkoitus ulottaa kosemaan kaikkia satamia niiden koosta ja vuotuisesta liikevaihdosta riippumatta.

24. panee merkille tiedonannossa esitetyt näkemykset siitä, että käyttöoikeussopimuksia myönnettäessä on noudatettava asiaa koskevaa Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntöä ja että julkisia hankintoja koskevan lainsäädännön soveltamisalaan kuulumattomien käyttöoikeussopimusten myöntämiseksi on järjestettävä avoin valintamenettely. Alueiden komitea katsoo kuitenkin, että tässä yhteydessä on vielä syytä selkiyttää satamaviranomaisten roolia ja niiden mahdollisuuksia tukea asianmukaisesti alueellisia tavoitteita ja satamien kehitystä.

25. on huolissaan siitä, että ehdotettujen toimenpiteiden joustamaton toteuttaminen aiheuttaa oikeudellista epävarmuutta tai vähentää nykyisten palveluntarjoajien investointihalukkuutta, mikä saattaa heikentää Euroopan kilpailukykyä.

26. olettaa, että satamissa voidaan edelleen toteuttaa tehokkaan kehittämisen edellyttämiä nykyaikaistamis-, laajennus- ja muutostoimia myös valintamenettelyä järjestämättä.

27. katsoo, että työntekijöiden oikeuksia tilanteessa, jossa toiminta siirtyy yritykseltä toiselle, on vielä selkiytettävä nykyisestä. Tämä on tarpeen erityisesti sellaisten tilanteiden varalta, jotka eivät kuulu tiedonannossa mainitun direktiivin 2001/23/EY soveltamisalaan.

28. panee merkille, että meritekniset palvelut (kuten luotsaus, hinaus ja kiinnitys) luokitellaan yleisen taloudellisen edun mukaisiksi palveluiksi ja näin ollen niihin sovelletaan Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 86, 87 ja 88 artiklan määräyksiä. Näiden artiklojen ja toissijaisuusperiaatteen mukaan jäsenvaltioiden on määriteltävä yleistä taloudellista etua koskevat palvelunsa niiden vaatimusten mukaisesti, joista säädetään 28. marraskuuta 2005 annetussa päätöksessä. Jos jäsenvaltio antaa yleistä taloudellista etua koskevien palvelujen tuottamisen jonkin tietyn yrityksen tehtäväksi, yritys voi saada korvausta julkisista palveluista siinä tapauksessa, että palvelujen tuottamisesta saadut tulot eivät riitä kuluja kattamiseen. Korvaus ei saa ylittää tosiasiallisesti aiheutuneita kuluja eikä kohtuullista tuottoa. Komitea muistuttaa niin ikään, että sellaisten meritekniisten palveluiden kustannukset, jotka ovat välttämättömiä alusten turvallisen kulun takaamiseksi satama-alueilla, muodostavat erittäin pienen osan liikenteen kokonaiskustannuksista, ja torjuu siksi ajatuksen näiden palvelujen kustannusten pienentämisestä meriliikenteen houkuttavuuden lisäämiseksi.

29. katsoo, että on vielä syytä selkiyttää luotsausjärjestelmää ja siihen liittyviä turvallisuuskysymyksiä, jotka ovat alue- ja paikallisviranomaisien vastuulla.

30. yhtyy komission näkemykseen niin sanoitusta työntekijä-pooleista ja korostaa niiden merkitystä satamatyöntekijöiden rekrytoinnissa ja koulutuksessa, kun otetaan huomioon EU:n nykyinen, erityisesti sijoittautumista ja palvelujen tarjoamisen vapautta koskeva, lainsäädäntö.

31. pitää tervetulleena satamamaksujen käsitteen määritelmää ja sen rajoittamista koskemaan vain yleistä satamainfrastruktuuria ja kehottaa valtiontukia koskevissa suuntaviivoissa erittelemään selkeästi satamamaksujen käyttötarkoitukset kilpailunvastaisten ristikkäistukien välttämiseksi.

32. toteaa, että satamamaksuissa noudatetaan jo erittäin hyvin avoimuusperiaatetta, ja pitää uusia avoimuussääntöjä tarpeettomina.

33. on tyytyväinen komission aikomukseen tarkastella lähemmin Euroopan ja kolmansien maiden satamien kilpailua ja tukea kilpailusta kärsiviä satamia, sillä monet niistä ovat sekä maantieteellisesti syrjäisen sijaintinsa että kolmansien maiden kanssa käytävän kilpailun kiristymisen vuoksi heikommassa asemassa kuin muut.

34. on huolissaan siitä, että kaikkien Yhdysvaltoihin lähtevien merirahtikonttien 100-prosenttinen läpivalaisu (*scanning*), jota vaaditaan Yhdysvaltojen lainsäädännössä (*Safe Port Act, 2006, ja House Resolution N:o 1, 2007*), on lähes mahdoton toteuttaa ja tulee erittäin kalliiksi Euroopan satamille. Komitea kehottaa komissiota neuvottelemaan Yhdysvaltojen viranomaisten kanssa toteutuskelpoisista ratkaisuista.

Satamien ja kaupunkien välinen organisoitu vuoropuhelu

35. tukee komission pyrkimystä parantaa satamien julkista kuvaa ja edistää niiden integrointia kaupunkeihin. Satamien merkitys on monilla alueilla erittäin suuri, eikä se rajoitu vain talous- ja työllisyysvaikutuksiin. Satamat antavat kaupunkikuvalle usein oman leimansa ja vaikuttavat olennaisesti kaupungin tai alueen kehitykseen.

36. peräänkuuluttaa innovatiivista lähestymistapaa, jossa hyödynnetään satamakaupunkien kulttuurisia, matkailullisia ja virkistysellisiä mahdollisuuksia, ja ehdottaa sellaisten tutkimushankkeiden ja alueellisten yhteistyöhankkeiden palkitsemista, joiden avulla tulevat kehityssuunnaukset ovat entistä paremmin ennakoitavissa.

37. on tyytyväinen komission suunnittelemiin suurelle yleisölle suunnattaviin pr-toimiin, mutta katsoo, että nykyisten riskientorjuntaa sekä terrorismilta ja rikollisuudelta suojautumista koskevien turvallisuusvaatimusten vuoksi niihin liittyy myös ongelmia.

38. kaipaa vielä selvennystä siihen, mikä suunnitteilla oleva monikäyttökortti ja sen merkitys on.

Satamissa tehtävä työ

39. katsoo, että Euroopan satamapolitiikassa on otettava huomioon myös työllisyysnäkökohdat, jotta voidaan turvata nykyiset ammattitaitoa vaativat työpaikat ja luoda uusia.

40. suhtautuu myönteisesti komission suunnitelmaan edistää työmarkkinavuoropuhelua unionitasolla. Tämä on toteu-

tettava tiiviissä yhteistyössä työmarkkinaosapuolten kanssa. Hyvät ja turvalliset työolot sekä satamatyöntekijöiden ammattija täydennyskoulutuksen jatkuva parantaminen (esimerkiksi säännöllisten simulaattoriharjoitusten avulla) ovat ratkaisevia tekijöitä satamien ja niitä ympäröivien alueiden myönteisen ja kestävä kehityksen kannalta.

41. korostaa, että Eurooppa voi pärjätä maailmanlaajuisessa kilpailussa vain, jos se on keskimääräistä innovatiivisempi ja laadullisesti muita alueita parempi, ja tähdentää akateemisen koulutuksen ja ammatillisen jatkokoulutuksen perustavanlaatuisuutta merkitystä tavoitteen saavuttamisessa.

42. on huolissaan siitä, että satamissa ja laivoilla tapahtuu edelleen paljon työtaturmia. Alueiden komitea toteaa, että alue- ja paikallisviranomaisilla on tärkeä rooli huolehdittaessa terveys- ja työsuojelusäännösten soveltamisesta satamissa ja valvottaessa niiden noudattamista.

II. Päätelmät ja kehotukset

ALUEIDEN KOMITEA

43. pahoittelee, että Euroopan laajuisten verkkojen (TEN) infrastruktuurin rakentaminen on viivästynyt, ja kehottaa komissiota tiedottamaan jäsenvaltioille sekä alueille ja kunnille nykyistä paremmin käytettävissä olevista rahoitusmahdollisuuksista ja siten tukemaan niitä satamiin johtavien maayhteyksien (sisämaayhteyksien) ja meriyhteyksien (satamasta merelle johtavien laivaväylien) kapasiteetin ja infrastruktuurin laajentamisessa sekä logististen jakeluverkostojen luomisessa.

44. pitää välttämättömänä, että alueiden osallistuminen otetaan virallisesti huomioon tulevaisuudessa säädöksissä, jotka koskevat taloudellisen tuen myöntämistä merten moottoriteitä varten. Kaiken kaikkiaan komitea kannattaa yksinkertaistettua menettelyä, joka vastaa paremmin yritysten etuja ja edistää siten ympäristöystävällisen merenkulun yleistymistä ja hyväksyntää.

45. ehdottaa, että satamiin johtavien maa- ja meriyhteyksien suunnittelussa sovelletaan jatkossa nykyistä enemmän aluesuunnittelun sekä rannikkoalueiden yhdenmetyksen käytön ja hoidon välineistöä.

46. kehottaa julkaisemaan valtiontukia koskevat suuntaviivat pikaisesti, kunhan jäsenvaltioita, alueita ja asianosaisia on kuultu.

47. kehottaa luomaan taloudellisia kannustimia sen varmistamiseksi, että saarilla ja syrjäisillä rannikkoalueilla on asianmukaiset satamainfrastruktuurit ja riittävät meriyhteydet, jotta voidaan edistää kyseisten alueiden kestävä kehitystä sekä minimoida tekijät, jotka vaikuttavat kielteisesti yritystoimintaan ja tasa-arvoiseen pääsyyn suurille eurooppalaisille markkinoille.

48. korostaa, että ilmansaastumisen ja ilmastomuutoksen torjuminen on välttämätöntä. Myös satamien ja merenkulkualan on annettava siihen oma panoksensa esimerkiksi siten, että meriliikenteessä siirrytään pikaisesti puhtaiden polttoaineiden käyttöön ja IMO:n säännöt alusten painolastiveden käsittelystä pannaan viipymättä täytäntöön.

49. kehottaa jatkamaan saastuttamattomiin aluksiin ja satamiin (*clean ship, clean port*) tähtäävien hankkeiden kehittämistä ja tukemista ja katsoo, että ponnisteluja alusten kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi (esimerkiksi mahdollisuudet liittää alus sataman sähköverkkoon) on edistettävä kiireesti kansainvälisellä tasolla, etteivät Euroopan satamat joudu muita heikompaan asemaan maailmanlaajuisessa kilpailussa. Unionitasolla tulisi toteuttaa täydentäviä toimia, jotta satamien väestön elämänlaatua voitaisiin parantaa välittömästi.

50. pitää välttämättömänä, että suurta yleisöä valistetaan tähänastista paremmin siitä, miten merkittävästi satamat ja meret vaikuttavat talouskasvuun ja uusien työpaikkojen syntyyn Euroopassa. Valistus tulisi jättää pitkälti jäsenvaltioiden, alueiden ja satamien tehtäväksi.

51. odottaa erittäin kiinnostuneena vuodeksi 2008 suunniteltuja komission toimia EU:n yhdenmisen meripolitiikan laatimiseksi. Komitea on niin ikään erittäin kiinnostunut näkemään, miten satamat otetaan toimiin mukaan.

52. myöntää, että kaikkien satamapolitiikan näkökohtien huomioiminen edellyttää läheisyys- ja suhteellisuusperiaatteiden nojalla monia unionintason toimia. Alueiden komitea pelkää kuitenkin, ettei kaikkia toimia voida toteuttaa suunnitellussa aikataulussa, ja pahoittelee, ettei yksittäisten toimien tärkeysjärjestystä ole painotettu selkeästi.

53. ehdottaa, että komission suunnittelema toimenpiteitä hyväksyttäessä otetaan huomioon paikallis- ja aluetason pienet satamat, jotka eivät harjoita pääasiassa kaupallista toimintaa, joiden toiminnalla on keskeinen merkitys satamapaikkakuntien väestölle ja joilla on hyvin rajalliset taloudelliset ja henkilöstövoii-

maavarat, jotta ne voisivat panna täytäntöön unionin toimielinten vahvistamat suuntaviivat ja lainsäädännön. Komitea ehdottaa niin ikään, että yhteisön uusia lainsäädäntövälineitä arvioidaan siltä kannalta, miten ne vaikuttavat tällaisten satamien kapasiteettiin ja toiminnan volyyymiin, jotta satamien kannattavuutta ei vaarannettaisi.

54. kehottaaakin tarkistamaan toimenpideluetteloa ja järjestämään toimenpiteet sen mukaan, mikä niiden avulla saavutettavien tavoitteiden tärkeysjärjestys on, kenen toimivaltaan ne läheisyysperiaatteen mukaan todennäköisesti kuuluvat ja missä aikajärjestyksessä ne toteutetaan.

55. tarjoutuu tekemään yhteistyötä ja avustamaan edellä mainittujen toimenpiteiden priorisointia ja tulevaa satamapolitiikkaa koskevien ehdotusten laadinnassa. Lisäksi komitea toivoo, että sille tiedotetaan säännöllisesti satamapolitiikan kehityksestä.

56. suosittaa sellaisen rakenteen luomista, joka mahdollistaa kaikkien sidosryhmien säännöllisen kuulemisen, jotta voidaan ottaa kuulemisten tulokset huomioon Euroopan satamapolitiikan tulevassa kehittämisessä, välttää ristiriitoja ja vaihtaa hyviksi osoittautuneita käytänteitä. Komitea tuo tässä yhteydessä esiin myös mahdollisuuden tukea ja edistää paikallisten ja alueellisten elinten toimintaa politiikan laajan hyväksynnän varmistamiseksi.

57. kehottaa komissiota esittämään 31. joulukuuta 2009 mennessä väliarvion Euroopan satamapolitiikasta ja ehdottamaan siinä toimia satamien sisämaayhteyksien pullonkaulojen poistamiseksi.

Bryssel 9. huhtikuuta 2008

Alueiden komitean
puheenjohtaja
Luc VAN DEN BRANDE

Alueiden komitean lausunto aiheesta Euroopan unionin yhdenmetyt meripolitiikka

(2008/C 172/07)

ALUEIDEN KOMITEA

- pahoittelee, että huomiotta ovat jääneet useat tärkeät näkökohdat, kuten merenkulkualan koulutus, eurooppalaisten rahastojen luominen rannikkoalueiden tarpeeseen ja merenpohjan suojelu.
- pahoittelee, että komission asiakirjassa ei ole käsitelty merenpohjan hyödyntämistä ja suojelua sekä katsoo, että kyseiseen politiikkaan voitaisiin sisällyttää erityisesti jätteiden päästöä, mutta myös vedena-laisten putkien ja kaapeleiden asentamista ja hyödyntämistä koskevat yleisstrategiset ohjeet.
- toistaa aiheesta ”Euroopan unionin tuleva meripolitiikka” laatimassaan lausunnossa esittämänsä pyynnön tutkia mahdollisuutta tarkistaa EU:n rahoitusjärjestelmää siten, että luotaisiin kaikkien tai useimpien merikysymysten käsittelemistä varten yksi ainoa yksinkertaistettu järjestelmä Euroopan rannikko- ja saarialueille tarkoitetun rahaston yhteyteen.
- kehottaa komissiota esittämään suunnitelman Euroopan unionin meripolitiikan keskipitkän ja pitkän aikavälin tavoitteista vuosiin 2015 ja 2020 saakka.
- kaipaa edelleen selviä meripolitiikan sinisen kirjan ja meristrategiadirektiivin välisiä yhteyksiä ja pyytää siksi komissiota selvittämään kyseiset yhteydet sekä käsittelemään molempia aiheita nykyistä tiiviimmin.
- kehottaa toistamiseen luomaan mm. paikallis- ja alueviranomaisista ja sidosryhmien edustajista koostuvan Euroopan meripoliittisen foorumin hyvien käytäntöjen vaihtamiseksi ja erityisosaamisen kokoamiseksi yhteen.

Esittelijä: Saima KALEV, Jögevan kaupunginjohtaja (EE, UEN-AE)

Viiteasiakirja

Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle — Euroopan unionin yhdenmety meripolitiikka

KOM(2007) 575 lopullinen

POLIITTISET SUOSITUKSET

ALUEIDEN KOMITEA

1. pitää tervetulleena ja hyväksyttävänä Euroopan komission tiedonantoa yhdenmetystä meripolitiikasta ja on tyytyväinen siihen, että tässä keskeisessä kysymyksessä, joka kattaa kaikki näkökulmat ihmisen suhteesta valtameriin ja meriin, pyritään löytämään kokonaisvaltainen lähestymistapa. Näin saadaan käyttöön yhdenmukaiset poliittiset puitteet, jotka mahdollistavat kaikkien meriin liittyvien toimien optimaalisen ja kestäväen kehityksen.

2. pitää myönteisenä, että kuulemisprosessiin on otettu mukaan lukuisia tahoja, mutta pahoittelee, että huomiotta ovat jääneet useat keskeiset näkökohdat, kuten merenkulkualan koulutus, eurooppalaisten rahastojen luominen rannikkoalueiden tarpeeseen ja merenpohjan suojelu.

3. yhtyy komission käsitykseen siitä, että kaikki Euroopan meriin ja valtameriin liittyvät asiat ovat yhteydessä toisiinsa ja että kaikki kysymykset on ratkaistava systemaattisesti. Toivotujen tulosten saavuttamiseksi on tärkeää tarjota koordinoitusti tietoa kaikkien toimien edistymisestä (esimerkiksi yhdellä verkosivulla). Kaiken pakollisen toiminnan tai sääntelyn on perustuttava tieteelliseen tietoon ja arviointeihin, joiden yhteydessä otetaan huomioon ekosysteemien paikalliset vaihtelut sekä alueelliset erot siinä, miten ihminen hyödyntää merten luonnonvaroja.

4. on vakuuttunut siitä, että EU:n meripolitiikasta voi pitkällä aikavälillä kehittyä erittäin painokas politiikanala, koska yli 50 prosenttia EU:n pinta-alasta on vesialueita ja kun otetaan huomioon merten biologiset, materiaaliset ja geologiset luonnonvarat.

5. panee merkille, ettei yhdenmetyä meripolitiikkaa koskevassa asiakirjassa ole käsitelty meriympäristöön oleellisesti liittyvää kysymystä, nimittäin jäsenvaltioiden toimivaltaan kuuluvan merenpohjan hyödyntämistä ja suojelua. Komitea katsoo, että kyseiseen politiikkaan voitaisiin sisällyttää erityisesti jätteiden päästöä, mutta myös vedenalaisten putkien ja kaapeleiden asentamista ja hyödyntämistä koskevat yleisstrategiset ohjeet.

6. korostaa, että meripolitiikka ylittää joka tapauksessa jäsenvaltioiden rajat ja edellyttää monitasoista lähestymis- ja hallinnointitapaa.

7. kannattaa yhdenmetyä monialaista lähestymistapaa, jonka toteuttaminen edellyttää yhteistyötä ja kaikkien mereen liittyvien

toiminta-alojen tehokasta yhteensovittamista eri päätöksentekotasoilla. Tässä yhteydessä on löydettävä kilpailun, kestäväen kehityksen ja ympäristönsuojelun välinen tasapaino.

8. katsoo, että paikallis- ja alueviranomaisilla on merkittävä rooli, joka kattaa monia toimia politiikan suunnittelussa ja toteuttamisessa sekä sääntelyssä. Lisäksi niillä on selkeä tehtävä alakohtaisten poliittisten toimien yhdenmetyssä ja kansalaisille tiedottamisessa merien tarjoamista mahdollisuuksista ja siitä, miten ihmisen toiminta vaikuttaa meriympäristöön.

9. painottaa, että on erittäin tärkeää säilyttää paikallis- ja alueviranomaisten yhteistyöhalukkuus, jotta ne antaisivat tuloksellisen panoksen EU:n yhdenmetyen meripolitiikan toteuttamiseen.

10. yhtyy komission käsitykseen siitä, että alueiden komitea voi antaa prosessille lisäarvoa. Komitea haluaa käyttöön järjestelmän, jolla edistetään paikallis- ja alueviranomaisten osallistumista ja tuloksellista panosta.

11. pohtii mahdollisuuksia avustaa paikallis- ja alueviranomaisia toimeenpanostrategioiden laatimisessa sekä suunnittelujen toimenpiteiden täydentämisessä. Samalla tulisi ottaa huomioon jäsenvaltioiden erilaiset ominaispiirteet ja tietyyntyyppiset merialueet, joiden osalta yhteistyötä tulisi lisätä, mukaan lukien saaret, saaristot ja syrjäisimmät alueet, samoin kuin kansainvälinen ulottuvuus.

12. suosittelee paikallis- ja alueviranomaisten erilaisten valmiuksien sekä kuulemisprosessissa esitettyjen näkemysten huomioonottamista.

13. yhtyy tiedonannossa esitettyyn käsitykseen, jonka mukaan kaikenlaiset meripolitiikan muutokset vaikuttavat eniten rannikkoalueisiin sekä mereen yhteydessä oleviin sisävesiin ja jokien suistoihin.

14. suosittelee edelleen paikallis- ja alueviranomaisten valmiuksien kehittämistä ja niiden resurssien jatkuvuuden takaamista. Tätä tarkoitusta varten olisi luotava EU:n rannikko- ja saarialueille tarkoitettu rahasto. Komitea toistaa aiheesta "Euroopan unionin tuleva meripolitiikka" laatimassaan lausunnossa esittämänsä pyynnön tutkia mahdollisuutta tarkistaa EU:n rahoitusjärjestelmää siten, että luotaisiin kaikkien tai useimpien merikysymysten käsittelemistä varten yksi ainoa yksinkertaistettu järjestelmä Euroopan rannikko- ja saarialueille tarkoitettun rahaston yhteyteen. Määrärahat on käytettävä siten, että niillä parannetaan merien ympäristöllistä ja ekologista tilaa.

15. korostaa uudelleen lausunnossaan CdR 84/2005 esittämänsä kantaa, jonka mukaan on välttämättä tuettava innovaatiota ja yritystoimintaa erityisesti uuden meriteknologian kehittämiseksi.
16. yhtyy siihen käsitykseen, että yhdenntetty meripolitiikka auttaa löytämään ratkaisuja ongelmiin, jotka liittyvät globalisaatioon ja kilpailukykyyn, ilmastonmuutokseen, meriympäristön pilaantumiseen, meriturvallisuuteen, energiavarmuuteen ja kestävään kehitykseen.
17. pitää myös tarpeellisena, että meripolitiikka perustuu korkealaatuiseen merentutkimukseen, meriteknologiaan ja innovointiin sekä työllisyyteen keskittyvään Lissabonin strategiaan ja kestävää kehitystä painottavaan Göteborgin strategiaan.
18. yhtyy komission kantaan lisäarvokysymyksestä, jonka komitea nosti esiin lausunnossaan CdR 258/2006. Yhdenntetyllä lähestymistavalla voidaan vähentää erimielisyyksiä, luoda yhteisvaikutusta sekä taata avoin tiedonvaihto kansalaisten ja naapurikuntien tai -alueiden kanssa.
19. kiittää komission pyrkimystä luoda tiedonannossa perusta EU:n yhdenntetyn meripolitiikan edellyttämille hallintopuitteille ja monialaisille välineille sekä esitellyille toimille, jotka komissio toteuttaa toimikautensa aikana. Komitea suhtautuu tässä yhteydessä myönteisesti siihen, että Euroopan komission toimintastrategiassa vuodeksi 2009 (KOM(2008) 72 lopullinen) vahvistetaan meripolitiikan olevan yksi komission poliittisista painopisteistä, mutta pahoittelee, että tähän politiikanlohkoon on vuonna 2009 varattu niukasti määrärahoja siirtämällä siihen kalastuspolitiikan käytettävissä olevista varoista 6 miljoonaa euroa.
20. pitää tervetulleena, että komissio on asettanut näiden toimien pohjaksi toissijaisuuden ja kilpailukykyyn periaatteet, toteuttaa niiden yhteydessä ekosysteemiin perustuvaa lähestymistapaa ja mahdollistaa sidosryhmien osallistumisen toimien laati-miseen.
21. kehottaa edellä mainituista syistä komissiota esittämään suunnitelman Euroopan unionin meripolitiikan keskipitkän ja pitkän aikavälin tavoitteista vuosiin 2015 ja 2020 saakka.
22. katsoo, että EU:n yhdenntetyn meripolitiikan kaltaista tärkeää aihetta käsittelevän asiakirjan tulisi kattaa huomattavasti pitempi aikajakso kuin pelkästään kyseinen toimikausi.
23. pitää hyvin tarpeellisena myös Atlantin, Pohjoisen jäämeren, Välimeren, Mustanmeren, Itämeren ja Pohjanmeren alueella EU:n puitteissa toimivien alueellisten ja alakohtaisten työryhmien ja järjestöjen kanssa tehtävää yhteistyötä sekä niiden kuulemista ja niiden toimien tukemista. Komitea kehottaa komissiota huolehtimaan integroidun meripolitiikan täytäntöönpanosta edellä mainituilla alueilla.
24. korostaa, että yhdenntetyn lähestymistavan yhteydessä tehtäväjako on selvästi määritetty. Sen vuoksi EU:n täytyy käyttää niitä toimivaltuuksia, jotka perustamissopimuksessa on myönnetty kullekin alalle, kuten ympäristön, liikenteen, kalas-tuksen ja alue- ja teollisuuspolitiikan aloille, ja noudattaa täysi-määräisesti toissijaisuusperiaatetta.
25. tukee komission jäsenvaltioille esittämää kehotusta laatia tiiviissä yhteistyössä sidosryhmien ja erityisesti rannikkoalueiden kanssa kansallinen yhdenntetty meripolitiikka ja odottaa komis-sion suuntaviivoja, jotka koskevat tätä kysymystä ja sidosryh-mien kuulemista ja joissa tunnustetaan paikallis- ja aluevirano-maisten erityiset toimivaltuudet yhdenntetyn meripolitiikan alalla.
26. pitää merkittävänä päätöstä ehdottaa vuonna 2008 suun-taviivoja kansallisia yhdenntettyjä meripolitiikkoja varten ja laatia vuodesta 2009 lähtien vuosittain kertomus jäsenvaltioiden merialan toimista.
27. suosittaa myös paikallis- ja alueviranomaisille tarkoitet-tujen kannustavien suuntaviivojen laatimista. Kehottaa komis-siota harkitsemaan seuraavien peruseriaatteiden noudattamista hyvää hallintoa koskevien valtakunnallisten ja alueellisten suun-taviivojen yhteydessä: tehdään ehdotuksia meripolitiikan keskei-siksi tavoitteiksi, luodaan menetelmä näiden tavoitteiden saavut-tamiseksi integroitua lähestymistapaa noudattamalla, suositellaan määräaikoja tavoitteiden saavuttamiselle.
28. katsoo, että suunniteltu koordinointi ei takaa yhdentä-mistä, sillä suuntaviivoja voidaan tulkita eri tavoin eivätkä kuule-misrakenteet ole päätöksentekoprosessin rakenteita.
29. ehdottaa, että paikallis- ja alueviranomaisia varten kootaan lyhyt selonteko ja luettelo hyvistä käytänteistä.
30. suosittaa sellaisen selkeän järjestelmän luomista, jolla voidaan varmistaa paikallis- ja alueviranomaisten jatkuva tehokas ja tuloksellinen panos sekä ratkaista niiden väliset mahdolliset ristiriidat oikeudenmukaisesti.
31. korostaa, että tämä edellyttää alueellisen toimeenpanos-trategian laatimista.
32. ehdottaa, että päätöksentekoa merialan kysymyksistä tulisi nopeuttaa keskusteluilla paikallis- ja alueviranomaisten kanssa, ja korostaa, että myös jäsenvaltioiden sekä paikallis- ja alueviranomaisten on osallistuttava suoraan toimeenpanostrategian laatimiseen. Strategian tavoitteista tulisi sopia yhdessä main-ittujen tahojen kanssa ja varmistaa samalla, että kaikilla toimilla edistetään eri alojen yhdentämistä. Samalla tavalla voitaisiin määritellä tehtävät ja käsitellä resurssikysymyksiä.
33. pitää myönteisenä jäsenvaltioiden rannikkovartiolaistosten yhteistyön tiivistämistä sekä päätöstä ryhtyä toimiin entistä paremmin yhteentoimivan valvontajärjestelmän luomiseksi kokoamalla yhteen valvonta- ja jäljitysjärjestelmät, joita nykyisin käytetään meriturvallisuuden ylläpitämisessä, meriympäristön suojelussa, merten saastuttamiseen torjumisessa sekä kalastuksen valvonnassa, ulkorajojen vartioinnissa ja muissa lainvalvontatoi-missa. Komitea kehottaa komissiota käynnistämään alan ensim-mäisen kokeiluhankkeen Välimeren alueella ja laajentamaan sen myöhemmin Euroopan laajuiseksi.

34. pitää tervetulleena komission päätöstä laatia vuonna 2008 suunnitelma merten aluesuunnittelun helpottamiseksi jäsenvaltioissa.

35. pitää tarpeellisena, että komissio hyväksyy vuonna 2008 toimenpiteitä Euroopan meripoliittisen seurantakeskuksen ja tietoverkoston perustamiseksi sekä harkitsee jäsenvaltioiden vesien moniulotteisen kartoittamisen tarvetta, jotta korkealaatuisen tiedon saaminen helpottuisi. Komitea kehottaa komissiota käynnistämään alan ensimmäisen kokeiluhankkeen Pohjanmerellä ja laajentamaan sen myöhemmin Euroopan laajuiseksi.

EU:n yhdenmetyt meripoliittikan tärkeimmät toiminta-alat

Merten ja valtameren kestävä käytön maksimointi

36. yhtyy komission näkemykseen, jonka mukaan Euroopan merikuljetusten tehostamiseksi ja niiden pitkän aikavälin kilpailukyvyyn turvaamiseksi on luotava esteetön eurooppalainen meriliikennealue yhteistoiminnassa liikennejärjestelmien muiden osien kanssa.

37. pitää kattavan, vuosia 2008–2018 koskevan meriliikennestrategian laatimista tervetulleena. Strategian tulisi edistää merten moottoroiteita ja lähimerenkulkua. Lisäksi siinä tulisi ottaa huomioon Euroopan laajuisiin liikenneverkkoihin kuuluvien suurten eurooppalaisten satamien verkosto sekä kiinnittää erityistä huomiota pieniin ja keskisuuriin satamiin, sillä ne palvelevat tehokkaasti syrjäisiä alueita ja saaria ja ne auttavat myös osaltaan välttämään suurten satamien ja maanteiden ruuhkautumista.

38. kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita kannustamaan Euroopan satamia yhteistyöhön, jotta voidaan edistää a) mahdollisimman suuren tavaramäärän kuljettamista EU:ssa meriteitse, koska se on ympäristöystävällisin vaihtoehto; tämä pätee tuontiin, vientiin ja kauttakuljetukseen, b) tavarakaupan kustannustehokkuutta ja ekotehokkuutta erityisesti sen vuoksi, että tavaroiden liikkuvuuden odotetaan lisääntyvän edelleen.

39. ottaa huomioon kuulemisprosessissa saadun vastauksen aiemmin esitettyyn kysymykseen siitä, millä tavoin tulevaan yleiseen meripoliittikkaan sisällytetään meriympäristön teemakohtainen strategia ⁽¹⁾ ja ehdotus meristrategiadirektiiviksi ⁽²⁾, eli miten komissio käsittelee niitä yhdenmetyt strategian osina.

40. korostaa, että mainitut strategiat muodostavat yhdenmetyt meripoliittikan ympäristöpilarin, sillä ne suosivat ekosysteemiin perustuvaa lähestymistapaa, jonka tavoitteena on käsitellä yhtäläisellä painotuksella ympäristö-, sosiaali- ja talouskysymyksiä. Ympäristöä koskevalla osuudella on kuitenkin myös aikataulu (hyvän ympäristötilanteen saavuttaminen vuoteen 2020 mennessä).

⁽¹⁾ KOM(2005) 504 lopullinen.

⁽²⁾ KOM(2005) 505 lopullinen.

41. Ehdotuksessa meristrategiadirektiiviksi todetaan, että alueiden, joilla meren tila on kriittinen, tulee valmistella ja toteuttaa toimia nykyistä nopeammin, jotta voidaan saavuttaa tyydyttävä ympäristötilanne. Näillä alueilla on äärimmäisen tärkeää, että Euroopan komissio koordinoi asianomaisia sektoreita, ohjelmia ja strategioita ja antaa myös riittävää taloudellista tukea. Tosiassiallisesti yhtenäisen meripoliittikan luomiseksi on tarpeen sisällyttää siihen maissa tapahtuvaa toimintaa kuten maataloutta, jätevesihuoltoa, kuljetuksia ja energiantuotantoa. Tällaiset alueet voivat toimia tosiassiallisesti ja täysimittaisesti yhdenmetyt meripoliittikan kokeilualueina.

42. kaipaa edelleen selviä meripoliittikan sinisen kirjan ja meristrategiadirektiivin välisiä yhteyksiä. Komitea pyytää siksi komissiota selvittämään kyseiset yhteydet sekä käsittelemään molempia aiheita nykyistä tiiviimmin mainittujen päällekkäisten toimenpiteiden välttämiseksi.

43. kehottaa komissiota ehdottamaan, miten yksittäiset EU:n alueella sijaitsevat Natura 2000 -merialueet voidaan yhdistää keskenään.

44. katsoo, että rannikkoalueiden yhdenmetyt käyttö ja hoito on tarkkaan harkittu kokonaisuus, joka tarjoaa meripoliittikan laatimiseen useita arvokkaita ja hyviä käytänteitä. Komitea ehdottaa, että paikallis- ja aluetason kokemuksia rannikkoalueiden yhdenmetyt käytöstä ja hoidosta tarkasteltaisiin uudelleen ja että täsmennettäisiin, miten rannikkoalueiden yhdenmetyt käyttö ja hoito voitaisiin yhdistää yleiseen meripoliittikkaan. Eryityisesti voitaisiin tarkastella nykyisiä paikallisia rannikkokumppanuuksia, joita paikallisviranomaiset ja muut asianomaiset sidosryhmät ovat perustaneet mahdollistaakseen kustannustehokkaan, alhaalta ylöspäin suuntautuvan rannikkoalueiden yhdenmetyt käytön ja hoidon.

45. suosittaa, että teknisissä ja hallinnollisissa kysymyksissä luodaan tiiviit yhteistyösiteet jäsenvaltioissa vesistöalueiden tasolla toimivien paikallis- ja alueviranomaisten kanssa, jotta vuoteen 2015 mennessä saavutettaisiin rannikosta kilometrin päähän ulottuvien jokisuiden vaihettumisalueiden hyvä ekologinen tila ⁽³⁾.

46. kehottaa tutustumaan yksityiskohtaisemmin Euroopan meripoliittikasta esittämänsä kantaan, jota selvitetään lausunnossa 237/2007 aiheesta ”Komission tiedonanto Euroopan satamapolitiikasta” (KOM(2007) 616 lopullinen).

47. kannattaa ehdotusta uudesta satamapolitiikasta, jossa otetaan huomioon satamien moninaiset roolit sekä Euroopan logistiikka laajemminkin.

48. suosittaa rakennerahastovälineiden käyttöä edistämään investointeja alueellisten satamien infrastruktuuriin ja muihin asianomaisiin hankkeisiin.

49. hyväksyy ehdotuksen alusten päästöjen vähentämiseksi satamissa erityisesti poistamalla maalla olevien sähköverkkojen käyttöä koskeva huonompi verokohtelu sekä ehdotuksen sähkövirran toimittamista maalta aluksiin koskevien EU:n tai maailmanlaajuisen teknisten standardien kehittämiseksi ja tukemiseksi.

⁽³⁾ Direktiivi 2000/60/EY.

50. pitää myös tarpeellisenä antaa suuntaviivat asiaan liittyvän yhteisön ympäristölainsäädännön soveltamisesta satamien kehittämiseen.
51. korostaa myös tulevaisuuden kestäväen energiahuollon turvaamista sekä kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita tukemaan järjestelmällisesti kaikkia meren uusiutuvia energialähteitä kuten tuulta, aaltoja, vuorovettä ja merivirtoja erityisesti tutkimuksen ja kehityksen välineitä hyödyntämällä sekä taloudellisia lähestymistapoja kuten riittäviä syöttötariffeja. Lisäksi tulisi poistaa hallinnolliset esteet, jotka haittaavat meren uusiutuvien energialähteiden kehittämistä.
52. katsoo, että paikallisessa omistuksessa olevia, voittoa tavoittelemattomia satamia on suojeltava rappeutumiselta, koska niiden ympäristöyhteisöilleen tuoma sosiaalinen, virkistysellinen ja matkailullinen hyöty on niiden alkuperäistä taloudellista roolia tärkeämpi.
53. pitää tervetulleena komission myönteistä suhtautumista siihen, että kannustetaan monialaisten klusterien ja alueellisten meriosaamiskeskusten muodostamista sekä edistetään meriklusterien eurooppalaisen verkoston perustamista.
54. pyytää tähän liittyen selvitystä luotavien yksiköiden rakenteesta ja muodosta sekä siitä, millaisen kunkin yksikön poliittisen panoksen sekä komission ja alueiden komitean roolin tulisi olla.
55. tukee päätöstä arvioida uudelleen tiiviissä yhteistyössä työmarkkinaosapuolten kanssa merialaa koskevia aukkoja EU:n työlainsäädännössä.
56. katsoo, että jäsenvaltioilla on merkittävä vastuu merenkulkijoiden turvallisuuden parantamisesta ja niiden on ratifioitava sellaiset kansainväliset asiakirjat kuin helmikuussa 2006 konsolidoitu merityötä koskeva ILO:n yleissopimus tai kesäkuussa 2007 tehty kalastusalusten työoloja koskeva ILO:n yleissopimus.
57. pitää tervetulleena päätöstä edistää ”merenkulun kunnia-diplomin” perustamista.
58. suosittaa merenkulkualan koulutusta parantavien toimenpiteiden toteuttamista, jotta alan ammattikoulutus tunnustettaisiin kansainvälisesti ja taataan mahdollisuus pätevyyden parantamiseen ja varmistetaan pätevän henkilöstön tarvittava saatavuus.
59. on vakuuttunut siitä, että rannikkoalueet kärsivät ensimmäisinä ilmastonmuutoksesta, ja suosittaa siksi muun muassa ensisijaisina toimina alusten päästöjen vähentämistä, merten uusiutuvien energialähteiden käytön kehittämistä ja laajentamista, merten biologisen monimuotoisuuden heikkenemisen pysäyttämistä ja rannikoiden suojelemista. Komitea pitää sen vuoksi tervetulleena komission päätöstä käynnistää kokeiluhankkeita ilmastonmuutoksen vaikutusten lieventämiseksi ja ilmastomuutokseen sopeutumiseksi rannikkoalueilla.
60. pyytää selvitystä siitä, miten komissio arvioi kyseistä tarvetta muilla kuin rannikkoalueilla.
61. kannattaa komission aikomusta tukea aktiivisesti kansainvälisiä toimenpiteitä alusten öljypäästöjen vähentämiseksi.
62. kannattaa komission aikomusta tukea aktiivisesti kansainvälisiä toimenpiteitä alusten aiheuttamien kasvihuonepäästöjen vähentämiseksi.
63. kehottaa muuttamaan energiatuotteiden verotusta koskevaa direktiiviä siten, että se velvoittaa jäsenvaltiot olemaan verottamatta satamissa laivoihin toimitettavaa sähköä raskaammin kuin bunkkeripolttoainetta. Direktiivin nykyinen järjestelmä kannustaa nimittäin ilmansaastuttamiseen, sillä ilmansaasteet tulevat satamakaupungeissa jopa 80-prosenttisesti bunkkeripolttoainetta polttavista laivoista.
64. on tyytyväinen komission ja jäsenvaltioiden pyrkimykseen pienentää alusten rikkidioksidi- (SO₂), typpioksidi- (NO_x) ja pienhiukkaspäästöjä EU:n merialueilla ja erityisesti satamissa. Koska tämä ei kuitenkaan riitä pitkällä aikavälillä, alueiden komitea kehottaa ottamaan käyttöön lisärajoituksia. Komitea pyytää siksi komissiota ja jäsenvaltioita rajoittamaan alusten päästöt vuoteen 2030 mennessä samalle tasolle, joka sallitaan autoille.
65. kehottaa sisällyttämään alusten päästöt EU:n päästökaupparjestelmään.
66. pitää tervetulleena komission päätöstä ottaa asianmukaisesti huomioon kansainvälisellä tasolla meneillään oleva työ ja esittää ehdotuksia, jotka koskevat käytöstä poistettujen alusten romuttamista tehokkaasti, turvallisesti ja ympäristön kannalta kestävästi.
67. tukee päätöstä ryhtyä päättäväisiin toimiin saaliiden poisheittämissä käytännön ja avomerien herkissä elinympäristöissä tapahtuvan pohjatroulauseen sekä muiden tuhoa aiheuttavien kalastuskäytäntöjen lopettamiseksi. Ylikalastuksen osalta on erityisesti tutkittava mahdollisuuksia maiden väliseen yhteistoimintaan.
68. pitää myönteisenä päättäväisiä toimia laittoman, ilmoittamattoman ja sääntelemättömän kalastuksen lopettamiseksi alueilla, joilla tällaisten toimien on tosiseikkojen ja tutkimusten perusteella osoitettu olevan tarpeen.
69. toteaa, että on tarpeen edistää ja tukea pienimuotoista kalastustoimintaa; sillä on pitkät perinteet Euroopassa ja se on valikoivampaa ja ympäristöä säästävämpää.
70. pyytää komission kannanottoa siitä, millä tavoin kahdessa viime kohdassa mainittuja asioita voitaisiin edistää tehokkaammin yhdenmetyt politiikan avulla.
71. kannattaa ympäristön kannalta turvallisen vesiviljelytoiminnan edistämistä Euroopassa.
- Meripolitiikan osaamis- ja innovaatiokannan perustaminen
72. pitää tervetulleena päätöstä esittää kattava eurooppalainen merentutkimusstrategia vuonna 2008.

73. kehottaa komissiota harkitsemaan valtamerien tutkimukseen keskittyvän eurooppalaisen tieteellisen verkoston ajatusta uuden merentutkimusstrategian puitteissa.

74. pitää myös tarpeellisena julkaista tutkimuksen seitsemän puiteohjelman yhteydessä yhteisiä ja monialaisia ehdotuspyyntöjä yhdenmukaisesti lähestymistavan edistämiseksi ja monialaisen tiedon lisäämiseksi meriasioista kuten ilmastonmuutoksen, siitä johtuvan merenpinnan nousun ja muuttuvien sääolosuhteiden vaikutuksista satamien käyttökelpoisuuteen ja laivaliikenteeseen yleisesti.

75. kannattaa päätöstä tukea tutkimusta, jonka avulla voidaan ennustaa ja lieventää ilmastonmuutoksen vaikutuksia merellä tapahtuvaan toimintaan, meriympäristöön, rannikkoalueisiin ja saariin sekä sopeutua näihin vaikutuksiin ja kehottaa komissiota pyrkimään siihen, että laaditaan eurooppalainen strategia ilmastonmuutoksen vaikutuksiin sopeutumiseksi rannikkoalueilla. Strategia perustuisi luotettavaan arvioon siitä, miten paljon rannikkoalueiden sopeutumiskustannukset ilmastonmuutokseen kasvavat. Tämä auttaa välttämättään sen, että niistä tulee rannikkoalueiden talouskasvun kompastuskivi.

76. kiittää päätöstä tukea eurooppalaisen meritiedekumppanuuden perustamista tavoitteena keskitetty tiedeyhteisön, elinkeinoelämän ja poliittisten päättäjien vuoropuhelu.

77. kysyy, miten ja missä määrin komissio tukee kyseistä kumppanuutta, miten se ilmenee, millä tavoin se on yhteydessä komission tarjoamaan kuulemisrakenteeseen ja millä tavoin se tästä eroaa.

78. korostaa alue- ja paikallistason tietojen merkitystä ja niiden tulkitsemista alueiden välisestä näkökulmasta.

79. pitää tärkeänä taata tarpeellinen tilastojen vertailu alakohdattaisen kilpailukykyyn ja innovoinnin edistämiseksi (mikä on tuotu esiin komitean lausunnossa CdR 258/2006 muttei sinisessä kirjassa).

80. pyytää selvitystä siitä, missä määrin paikallis- ja alueviranomaiset voivat vaikuttaa pilottihankkeiden, tiede- ja kehityshankkeiden sekä esittelyhankkeiden tarjouskilpailuihin.

81. kehottaa toistamiseen luomaan muun muassa paikallis- ja alueviranomaisista koostuvan Euroopan meripoliittisen foorumin hyvien käytäntöjen vaihtamiseksi ja erityisosaamisen kokoamiseksi yhteen. Komitea ehdottaa, että alueita varten kootaan mahdollisimman pian jatkuvasti ajantasaistettava luettelo hyvistä käytännöistä. Se voisi perustua nykyisiin eurooppalaisiin luetteluihin meripoliittikkaa koskevista parhaista alueellisista käytännöistä ja erityisesti esimerkkeihin yleisten meripoliittisten tavoitteiden määrittämisestä, hyvästä hallinnosta, alakohtaisista poliittisista toimista ja niiden integroimisesta sekä alueellista merialan toimintaohjelmista.

Mahdollisimman hyvän elämänlaadun turvaaminen rannikkoalueilla

82. pitää välttämättömänä edistää kestävä rannikko- ja merimatkailua pian julkaistavan matkailuohjelman yhteydessä.

83. pyytää selvitystä siitä, miten paikallis- ja alueviranomaiset ja rannikkoalueiden yhteisöt voivat komission mielestä edistää elämänlaadun parantamista rannikkoalueilla ja kehottaa myös nostamaan tässä yhteydessä esiin yhteistoimia muiden EU:n politiikanalojen kanssa.

84. tukee komission päätöstä perustaa kiireesti tietokanta kaikista EU:n rahoittamista aluepoliittisista, meripoliittikan alaan kuuluvista hankkeista parhaiden käytäntöiden levittämisen pohjaksi; tämän tietokannan tulisi myös lisätä merihankkeille ja rannikkoalueille saatavilla olevaa yhteisön rahoitusta koskevaa avoimuutta.

85. tukee komission päätöstä ehdottaa suuronnettomuuksien ennaltaehkäisyä koskevaa yhteisön strategiaa, jossa korostetaan rannikkoalueita uhkaavia riskejä ja mm. varataan hätään joutuville öljytankkereille ja muille vaarallisia aineita kuljettaville laivoille mahdollisuus turvasatamien käyttöön. Meriturvallisuuteen liittyvissä toimissa tulee ottaa huomioon myös talvimerenkulun erityisnäkökohdat.

86. pitää tärkeänä komission päätöstä tukea syrjäisimpien alueiden ja saarten mereen liittyvien mahdollisuuksien kehittämistä. Syrjäisten rannikko- ja saaristoalueiden erityisongelmiin tulisi löytää ratkaisuja meripoliittikan ja muiden EU-tason politiikkatoimien yhteisin ponnistuksin.

EU:n johtavan aseman vahvistaminen kansainvälisissä meriasioissa

87. pitää myönteisenä, että komissio aikoo edistää EU:n laajentumis- ja naapuruuspolitiikkojen ja pohjoisen ulottuvuuden yhteydessä tapahtuvaa yhteistyötä.

88. tukee komission aikomusta ehdottaa strategiaa, joka koskee unionin meripoliittikan ulkoisen ulottuvuuden kehittämistä käynnillä rakenteellista vuoropuhelua tärkeimpien kumppanien kanssa.

89. pyytää selvitystä siitä, miten tiettyä alueellista asiantunteumusta voitaisiin hyödyntää parhaiten ja systemaattisesti ulkosuhteissa (esimerkiksi Itämeren merellisen ympäristön suojelukomissiota Itämeren koskevissa kysymyksissä).

EU:n merialan näkyvyyden lisääminen

90. pitää komission tavoin tarpeellisena käynnistää Euroopan merikartaston laatiminen.

91. tukee ehdotusta Euroopan merenkulkupäivän viettäiseksi vuodesta 2008 alkaen ja kannattaa paikallis- ja alueviranomaisten ja sidosryhmien sekä niiden asiantuntemuksen mukanaolon varmistamista alusta alkaen.

92. ehdottaa kansalaisille suunnatun, meriin liittyvän tiedotuksen tuntuva laajentamista ja tukemista koulutusjärjestelmän, tiedotusvälineiden, internetin ja muiden keinojen avulla.

93. katsoo, että merikansallispuistojen perustaminen voisi olla yksi keino lisätä yleisön tietoisuutta sekä suojella herkkiä merialueita.

94. ehdottaa sellaisen perusteellisen toimenpidepaketin laatimista, jonka avulla merialaan kiinnitettäisiin alana nykyistä enemmän huomiota ja erityisesti otettaisiin varteen Euroopan merellinen perintö.

Bryssel 9. huhtikuuta 2008

Alueiden komitean
puheenjohtaja
Luc VAN DEN BRANDE

Alueiden komitean lausunto aiheesta Valkoinen kirja — Yhdessä terveyden hyväksi: EU:N Strateginen toimintamalli vuosiksi 2008–2013

(2008/C 172/08)

ALUEIDEN KOMITEA

- uskoo, ettei terveystieteiden koskevan yhteisen näkökannan pitä johtaa yhdenmukaistamistoimiin ja toissijaisuusperiaatteen rikkomiseen.
- pyytää komissiota tekemään terveyteen liittyvän eriarvoisuuden vähentämisestä ensisijaisen tavoitteen.
- panee merkille, että strategiassa ei käsitellä lääkekysymyksiä, ja kehottaa sen vuoksi selvittämään asiaa perusteellisesti.
- katsoo, että syöpäseulonta on esimerkki terveyden- ja sairaanhoidon erityistoimesta ja niin ollen se kuuluu jäsenvaltioiden toimivaltaan, eikä sitä siksi pitä sisällyttää terveysstrategiaan. Yhteistyö ja parhaiden käytänteiden jakaminen jäsenvaltioiden välillä on kuitenkin kannatettavaa.
- Alue- ja paikallisviranomaisten osallistuminen järjestelmälliseen EU-tason yhteistyömekanismiin voitaisiin toteuttaa siten, että osa uusien terveysalan komiteoiden paikoista varattaisiin alue- ja paikallistason edustajille, mutta tällaisesta järjestelmällisestä yhteistyömekanismista on keskusteltava lisää ja keskustelun on oltava avointa.
- Komission tulisi laatia yleiskatsaus asiaankuuluvista terveysalan yhteistyöverkostoista ja organisaatioista ja kyseiset sidosryhmät tulisi kutsua koolle pohtimaan asianmukaisia ja tehokkaita yhteistyömuotoja.

Esittelijä: Karsten Uno PETERSEN

Etelä-Tanskan aluevaltuutettu (DK, PSE)

Viiteasiakirja

Valkoinen kirja — Yhdessä terveyden hyväksi: EU:n strateginen toimintamalli vuosiksi 2008–2013, KOM (2007) 630 lopullinen

POLIITTISET SUOSITUKSET

ALUEIDEN KOMITEA

1. antaa arvoa komission valkoiselle kirjalle, jossa esitetään strategia yhteisön terveysalan toiminnalle vuoteen 2013 asti, sillä siinä edellytetään EY:n perustamissopimuksen 152 artiklan noudattamista ja toissijaisuusperiaatteen kunnioittamista terveydenhuoltoalalla. Kyseisessä perustamissopimuksen artiklassa määrätään lähtökohdaksi, että terveysala kuuluu jäsenvaltioiden toimivaltaan.

2. yhtyy toteamukseen siitä, että terveys on keskeisellä sijalla ihmisten elämässä ja että sitä on tuettava kaikilla aloilla tehokkailla toimintalinjoilla ja toimilla jäsenvaltioissa, EU-tasolla sekä maailmanlaajuisesti. Komission tulee edelleenkin priorisoida kansanterveysalaa, sillä se on ala, jolla unionilla on toimivaltaa ja jolla voidaan saavuttaa merkittäviä terveysetuja.

3. panee merkille ja tukee sitä, että terveysalaan osoitetaan entistä enemmän kiinnostusta unionin tasolla. Tämä suuntaus vahvistettiin Lissabonissa 19. lokakuuta 2007 (uudistussopimus), jolloin terveysalalle ehdotettiin annettavaksi entistä suurempi poliittinen painoarvo. Komitea huomauttaa kuitenkin, ettei terveyskysymyksiä koskevan yhteisen näkökannan pitä johtaa yhdenmukaistamistoimiin eikä toissijaisuusperiaatteen rikkomiseen.

4. tiedostaa tarpeet, joiden perusteella entistä strategisemmän yhteisön toimintamallin kehittäminen on aiheellista. Näitä perusteita ovat väestön ikääntyminen, uudet terveysuhkat (pandemiat, biologiset onnettomuudet, bioterrorismi ja ilmastonmuutokseen liittyvät haasteet) ja uudet teknologiat. Komitea korostaa kuitenkin, että on huolehdittava siitä, että EU ei ylitä sille EY:n perustamissopimuksen 152 artiklassa terveyspolitiikan alalla annettua suppeaa toimivaltaa.

5. tunnustaa valkoisessa kirjassa asetetut arvot ja periaatteet, joita ovat mm. solidaarisuus, kansalaisten osallistaminen politiikanmuotoilussa, terveyteen liittyvän eriarvoisuuden vähentäminen, alan investointien edistäminen, terveysnäkökohtien sisällyttäminen kaikkeen politiikkaan sekä EU:n vaikutusvallan vahvistaminen terveysasioissa maailmanlaajuisesti.

6. kannattaa valkoisen kirjan kolmea yleistavoitetta, jotka ovat terveyden edistäminen väestöltään ikääntyvässä Euroopassa, kansalaisten suojaaminen terveysuhkilta ja dynaamisten terveydenhuoltojärjestelmien ja uusien teknologioiden tukeminen, sekä ehdotuksia käytännön toimista näiden tavoitteiden saavuttamiseksi.

7. huomauttaa, että avoin suhtautuminen alueellisten ja paikallisten kumppaneiden rooliin, tavoitteisiin ja kokemuksiin

on edellytys valkoisen kirjan arvojen, periaatteiden ja tavoitteiden noudattamiselle.

8. pyytää komissiota tekemään terveyteen liittyvän eriarvoisuuden vähentämisestä ensisijaisen tavoitteen ja kiinnittämään huomiota terveyteen liittyviin eroihin eri yhteiskuntaryhmien välillä sekä priorisoimaan tukea jäsenvaltioille, jotka ovat jääneet jälkeen kansanterveystoimien kehittämisessä ja kansalaisten terveydentilan parantamisessa, jotta voidaan pienentää terveyteen liittyviä eroja ja vääristymiä EU:ssa.

9. suhtautuu myönteisesti terveysindikaattorijärjestelmään edellyttäen, että jäsenvaltioiden vastuuta terveyden- ja sairaanhoitokysymyksistä kunnioitetaan.

10. panee merkille, että strategiassa ei käsitellä lääkekysymyksiä, vaikka seuraukset potilaiden ja kansalaisten kannalta ovat kauaskantoiset, jos alan säännöt nähdään vain osana elinkeinopolitiikkaa eikä niitä käsitellä terveysalan kysymysten yhteydessä. Alueiden komitea kehottaa sen vuoksi selvittämään lääkekysymyksiä perusteellisesti ja ottamaan huomioon, että ne kuuluvat monissa EU:n jäsenvaltioissa terveydenhoito- ja sairausvakuutusalan piiriin.

11. katsoo, että syöpäseulonta kuuluu terveyden- ja sairaanhoidon piiriin ja niin ollen jäsenvaltioiden toimivaltaan, eikä sitä pidä sisällyttää terveysstrategiaan.

Strategian täytäntöönpano

12. huomauttaa, että EU:n uusi terveysstrategia vaikuttaa suoraan alue- ja paikallisviranomaisiin, sillä monissa jäsenvaltioissa alue- ja paikallisviranomaiset vastaavat terveydenhuollosta ja terveydenhoitoalasta.

13. muistuttaa, että alueet ja terveysalan paikalliset toimijat vastaavat usein terveydenhuollon suunnittelusta, johtamisesta, toiminnasta, kehittämisestä ja myös rahoituksesta ja ne ovat lähellä kansalaisia ja siten terveydenhuoltoalan olennainen voimavara, jolla on hallussaan paljon tietoa.

14. yhtyy valkoisen kirjan toteamukseen siitä, että alue- ja paikallisviranomaiset ovat avaintekijöitä terveydenhuollon järjestämisessä, ja sen vuoksi sekä ottaen huomioon kyseisten viranomaisten vastuun alan toiminnasta komitea edellyttää, että kyseiset viranomaiset kutsutaan osallistumaan täysipainoisesti strategian täytäntöönpanoon. Tehokkaimmaksi strategia saadaan, jos alue- ja paikallistahot tukevat sitä toiminnallaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Näin myös lisätään mahdollisuuksia vahvistaa alue- ja paikallistason toimijoiden sitoutumista strategiaan.

15. on tyytyväinen valkoisessa kirjassa alue- ja paikallistason toimijoille tarjottavaan mahdollisuuteen osallistua uuteen jäsenettyyn EU-tason yhteistyöjärjestelyyn. Komitea iloitsee myös siitä, että komissio aikoo pyrkiä monialaiseen työskentelyyn ja varmistamaan, että toimet ovat yhdenmukaisia terveyskysymysten parissa toimivien muiden tahojen toiminnan kanssa. Komitea edellyttää kuitenkin, että tällaisesta jäsenetystä yhteistyömekanismista käydään lisäkeskusteluja, että mekanismi on avoin ja että siinä ei missään nimessä ylitetä EY:n perustamisopimuksen 152 artiklan 2 kohdan toisessa virkkeessä tarkoitettua yhteensovittamista.

16. korostaa tässä yhteydessä, että on tärkeää kutsua alue- ja paikallisviranomaisia terveysalalla edustavat instituutiot ja verkostot osallistumaan jo varhaisessa vaiheessa EU:n tulevien terveysalan aloitteiden käsittelyyn.

17. kannattaa komission ehdotusta uudesta jäsenetystä EU-tason yhteistyöjärjestelystä, jonka puitteissa neuvotaan komissiota ja edistetään jäsenvaltioiden välistä koordinaatioita. Komitea kuitenkin edellyttää, että järjestelyssä varmistetaan alue- ja paikallistason toimijoiden riittävä panos ja osallistuminen varhaisessa vaiheessa, kuten komissio itse ehdottaa. Tämä koskee myös alue- ja paikallisviranomaisten osallistumista suunniteltuun uuteen rakenteeseen, jossa jäsenvaltiot korvaavat osan toiminnassa olevista komiteoista.

18. ehdottaa, että alue- ja paikallisviranomaisten osallistuminen jäsenettyyn EU-tason yhteistyöjärjestelyyn voitaisiin toteuttaa käytännössä siten, että osa uusien terveysalan komiteoiden paikoista varattaisiin alue- ja paikallistason edustajille eikä pelkästään valtiotason edustajille. Näin kuuleminen terveysalalla on mahdollisimman laajaa ja luodaan paremmat edellytykset sille, että aluetaso sitoutuu alaa koskeviin EU:n aloitteisiin.

19. ehdottaa, että alue- ja paikallistason edustajia nimetään tietyksi ajaksi alueiden komiteasta. Uusiin terveysalan EU-komiteoihin osallistuvat alue- ja paikallistason edustajat voivat jälleensä raportoida alueiden komitealle.

20. yhtyy komission näkemykseen, jonka mukaan jäsenvaltioiden toimiin voidaan tuoda lisäarvoa edistämällä yhteistyötä yhteisötason sidosryhmien kanssa, ja pitää olennaisen tärkeänä, että alue- ja paikallistason edustajat kutsutaan toimintaan mukaan paljon nykyistä laajemmin komission jatkaessa kumppanuuksien kehittämistä kyseisten sidosryhmien kanssa ja kehittäessä edelleen tai mahdollisesti perustaessa uusia terveysalan foorumeita ja verkostoja.

21. kehottaa tässä yhteydessä tekemään yhteistyötä ennen kaikkea alueiden komitean kanssa, sillä se on ainoa alue- ja paikallisviranomaisia edustava neuvonantava elin, josta määrätään perustamisopimuksessa. Yhteistyötä tulisi tehdä myös useiden sellaisten verkostojen ja organisaatioiden kanssa, joihin on keskittynyt alue- ja paikallisviranomaisten terveysalan asiantuntemusta EU:n tasolla. On tärkeää, että komissio varmistuu näitä verkostoja valitessaan siitä, että niiden alueellinen ja paikallinen kattavuus on laaja, että alue- ja paikallisviranomaisilla on yhdenvertaiset mahdollisuudet osallistua niihin ja että niihin osallistumista eivät rajoita esimerkiksi korkeat jäsenmaksut.

22. suosittelee, että komissio laatii yleiskatsauksen asiaankuuluvista virallisista ja epävirallisista terveysalan yhteistyöverkostoista ja organisaatioista, jotka täyttävät edellä kuvatut kriteerit, sekä kutsuu kyseiset toimijat koolle pohtimaan asianmukaisia ja tehokkaita yhteistyömuotoja.

23. suosittelee komission avoimuusaloitteen yhteydessä avoimien toimintatapojen noudattamista ja suosittelee, että komissio julkaisee tiedot siitä, mitkä ovat sen yhteistyökumppaneita terveysalalla ja mitkä toimijat osallistuvat varhaisvaiheen toimintaan, kuten foorumeihin, komiteoihin ja elimiin, joiden perustamista komissio ehdottaa.

24. kehottaa lisäksi jäsenvaltioita säätämään prosesseista, joiden avulla maan omat alue- ja paikallisviranomaiset voivat osallistua varhaisessa vaiheessa EU:n tasolla käsiteltäviin terveysalan kysymyksiin.

Rahoitusvälineet

25. on yhtä mieltä siitä, että strategiaan kuuluvia toimia tulee tukea nykyisillä rahoitusvälineillä nykyisen rahoituskehityksen päättymiseen saakka (vuonna 2013) ilman talousarviovaikutuksia, kun otetaan huomioon muun muassa alueiden ja paikallistoimijoiden velvollisuudet.

26. yhtyy komission näkemykseen siitä, että väestön terveys sekä kasvua ja työllisyyttä koskevat Lissabonin tavoitteet liittyvät toisiinsa, ja kehottaa huolehtimaan siitä, että terveysnäkökohdat otetaan tulevassa koheesipolitiikassa ja yhteisessä maatalouspolitiikassa nykyistä paremmin huomioon.

Suosituksset EU:n puheenjohtajavaltiolle

27. Komitea pyytää EU:n puheenjohtajavaltiota sisällyttämään käsillä olevan lausunnon kohtien 7, 8, 15, 16, 19, 20 ja 22–24 sisällön EU:n terveysstrategiaa koskeviin neuvoston päätelmiin. Kyse on seuraavista näkökannoista:

27.1 Avoin suhtautuminen alueellisten ja paikallisten kumppaneiden rooliin on edellytys valkoisen kirjan arvojen, periaatteiden ja tavoitteiden noudattamiselle (kohta 7).

27.2 Terveysten liittyvän eriarvoisuuden vähentämisestä tulee tehdä ensisijainen tavoite. On kiinnitettävä huomiota terveyteen liittyviin eroihin eri yhteiskuntaryhmien välillä sekä priorisoitava tukea jäsenvaltioille, jotka ovat jääneet jälkeen kansanterveystoimien kehittämisessä (kohta 8).

27.3 Komission ehdottamassa uudessa järjestelmällisessä EU-tason yhteistyömekanismeissa tulee jo varhaisessa vaiheessa varmistaa alue- ja paikallistason toimijoiden riittävä panos ja osallistuminen. Tämä koskee myös alue- ja paikallisviranomaisten osallistumista suunniteltuun uuteen rakenteeseen. Komitea edellyttää kuitenkin, että tällaisesta järjestelmällisestä yhteistyömekanismista käydään lisäkeskusteluja, että mekanismi on avoin ja että siinä ei missään nimessä ylitetä EY:n perustamisopimuksen 152 artiklan 2 kohdan toisessa virkkeessä tarkoitettua yhteensovittamista (kohta 15).

27.4 Alue- ja paikallisviranomaisten osallistuminen järjestelmälliseen EU-tason yhteistyömekanismiin voitaisiin toteuttaa käytännössä siten, että osa uusien terveysalan komiteoiden paikoista varattaisiin alue- ja paikallistason edustajille (kohta 16).

27.5 Yhteistyötä tulisi tehdä ennen kaikkea alueiden komitean kanssa, sillä se on ainoa alue- ja paikallisviranomaisia edustava neuvoo-antava elin, josta määrätään perustamissopimuksessa, mutta myös monien sellaisten verkostojen ja organisaatioiden kanssa, joihin on keskittynyt alue- ja paikallisviranomaisten terveysalan asiantuntemusta EU:n tasolla (kohta 19).

27.6 Asiaankuuluvista terveysalan yhteistyöverkostoista ja organisaatioista tulisi laatia yleiskatsaus ja kyseiset toimijat tulisi kutsua koolle pohtimaan asianmukaisia ja tehokkaita yhteistyömuotoja (kohta 20).

27.7 Jäsenvaltioiden tulisi säätää prosesseista, joiden avulla maan omat alue- ja paikallisviranomaiset voivat osallistua varhaisessa vaiheessa EU:n tasolla käsiteltäviin terveysalan kysymyksiin (kohta 22).

27.8 Strategiaan kuuluvia toimia tulee tukea nykyisillä rahoitusvälineillä nykyisen rahoituskehityksen päättymiseen saakka (vuonna 2013) ilman talousarviovaikutuksia, kun otetaan huomioon muun muassa alueiden ja paikallistoimijoiden velvollisuudet (kohta 23).

27.9 Terveysnäkökohdat on otettava tulevassa koheesiopoliitikassa ja yhteisessä maatalouspolitiikassa nykyistä paremmin huomioon (kohta 24).

Bryssel 9. huhtikuuta 2008

Alueiden komitean
puheenjohtaja
Luc VAN DEN BRANDE

Alueiden komitean lausunto aiheesta Laajentumisstrategia sekä vuosien 2007 ja 2008 tärkeimmät haasteet ehdokasvaltiot

(2008/C 172/09)

ALUEIDEN KOMITEA

- korostaa, että Euroopan unionin on jatkettava laajentumisasioissa avoimen oven politiikkaa voidakseen pohjustaa demokraattisten uudistusten ja talouskehityksen vauhdittamista myös EU:n nykyrajojen ulkopuolella.
- muistuttaa, että Kööpenhaminan kriteerien ja vakauttamis- ja assosiaatioprosessin ehtojen noudattaminen on jäsenvaltioille perusvaatimus ja että erityishuomiota tulee kiinnittää omia ansioita koskevaan periaatteeseen, joka oli keskeinen myös aiempien laajentumisten yhteydessä.
- toteaa, ettei Turkin EU-pyrkimyksiä tule nujertaa ja että Euroopan unionin tulee pitäytyä sitoumuksissa, jotka se teki päättäessään käynnistää neuvottelut. AK on kuitenkin komission kanssa yhtä mieltä siitä, että Turkin kanssa käytävät neuvottelut ovat avoin prosessi, jonka tulosta ei voida taata etukäteen.
- pitää ilahduttavina Kroatian edistysaskelia kohti Kööpenhaminan poliittisten kriteerien ja taloudellisten kriteerien täyttämistä sekä maan edistymistä yhteisön säännösten ja vakautus ja assosiaatiosopimuksen täytäntöönpanossa.
- katsoo, että entinen Jugoslavian tasavalta Makedonia on edistynyt Kööpenhaminan poliittisten kriteerien sekä taloudellisten kriteerien täyttämässä, ja painottaa vuoden 2007 loppupuolella aikaansaata edistymistä. Tästä syystä se pyytää neuvostoa päättämään neuvottelujen aloittamisesta entisen Jugoslavian tasavallan Makedonian kanssa.

Esittelijä: Alin Adrian NICA, Duceștii Noin kunnanjohtaja (RO, ALDE)

Viiteasiakirja

Komission tiedonanto Euroopan parlamentille ja neuvostolle — Laajentumisstrategia sekä vuosien 2007 ja 2008 tärkeimmät haasteet — ehdokasvaltiot

KOM(2007) 663 lopullinen

POLIITTISET SUOSITUKSET

ALUEIDEN KOMITEA

Yleiset suositukset

1. korostaa olevansa vakaasti sitä mieltä, että Euroopan unionin laajentuminen on yksi tehokkaimmista poliittisen vaikuttamisen välineistä. Kyseessä on itse asiassa merkittävä etappi rauhan ja vakauden turvaamisessa Euroopassa. Lisäksi laajentuminen antaa ehdokasmaiden kansalaisille lisämahdollisuuden päästä osalliseksi yhteisen talousalueen tuottamasta hyvinvoinnista, sekä EU:n yhteisistä arvoista, joita ovat etenkin vapaus, demokratia ja yhteisvastuu.
2. korostaa, että Euroopan unionin on jatkettava laajentumisasioissa avoimen oven politiikkaa voidakseen pohjustaa demokraattisten uudistusten ja talouskehityksen vauhdittamista myös EU:n nykyrajojen ulkopuolella.
3. muistuttaa, että Kööpenhaminan kriteerien ja vakauttamis- ja assosiaatioprosessin ehtojen noudattaminen on jäsenvaltioille perusvaatimus ja että erityishuomiota tulee kiinnittää omia ansioita koskevaan periaatteeseen, joka oli keskeinen myös aiempien laajentumisten yhteydessä.
4. toteaa, että integraation onnistuminen riippuu ennen kaikkea ehdokasvaltion liittymisvalmistelujen toteuttamistavasta, uudistusten pysyvyydestä ja niiden toteutuksen tinkimättömyydestä.
5. muistuttaa, että edistysaskelien seuranta ja tarkoituksenmukainen lainsäädäntö takaavat yhdentymisen onnistumisen.
6. kiinnittää huomiota siihen, että paikallis- ja alueviranomaisten on voitava osallistua aktiivisesti liittymisprosessiin, sillä se on luonteeltaan rakenteellinen ja demokraattinen, eikä sitä voida toteuttaa yksinomaan keskushallinnon tasolla ilman kaikkien hallintotasojen aktiivista osallistumista ja toissijaisuus- ja läheisyysperiaatteiden täysimääräistä noudattamista.
7. pitää välttämättömänä, että paikallis- ja aluehallinnon järjestöjä kuullaan keskushallinnon esittämistä lainsäädäntötoimista, jotka koskevat paikallis- ja alueviranomaisten toimivaltaan kuuluvia aloja.
8. korostaa, että tietyn maan kehityksen kestävyys määräytyy pitkälti sen perusteella, noudatetaanko ja toteutetaanko siellä käytännössä perusperiaatetta, jonka mukaan hajauttamista tulee harjoittaa sen kaikissa muodoissa: päätöksenteossa, hallinnossa ja rahoitusjärjestelmässä.
9. panee merkille, että 1990-luvun alkupuoliskolla käyty sota vaikutti syvästi Balkanin kansojen yhteiseen tietoisuuteen.

Siksi on tärkeää, että alueen maiden kaikki paikalliset, alueelliset ja valtakunnalliset toimijat tekevät yhteistyötä aikaisemmin konflikteja aiheuttaneiden ongelmien ratkaisemiseksi

10. huomauttaa, että liittymistä edeltävien ohjelmien ja toimien avulla tulee tukea (etenkin kulttuurienvälisen vuoropuhelun teemavuonna 2008) aloitteita ja toimia jäsen- ja ehdokasvaltioiden paikallis- ja alueviranomaisten yhteistyön sekä kokeuksia ja hyviä käytänteitä (mm. Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan periaatteiden toimeenpanosta saatuja parhaita kokemuksia) koskevan tiedonvaihdon edistämiseksi. Tässä mielessä AK:lla on merkittävä rooli koulutusseminaarien edistämässä hyvien käytänteiden sekä EU:n alue- ja paikallisviranomaisten saamien kokemusten vaihtamiseksi. Tuen on ennen kaikkea perustuttava vuosina 2004 ja 2007 unioniin liittyneiden jäsenvaltioiden kokemuksiin erityisesti siksi, että niistä osa sijaitsee kolmen uuden ehdokasvaltion naapurissa.

Turkki

11. korostaa olevan kaikkien edun mukaista, että Turkkiä autetaan koko sen aloittaman pitkän ja hankalan uudistusprosessin ajan. Liittymisprosessin peruseriaate on, että neuvottelujen etenemisvauhti riippuu uudistusten edistymisestä. Myös EU:n rahoitusohjelmiansa kautta antama ulkoinen tuki edistää asiaa. Tämä prosessi vaatii Turkilta ja Euroopan unionilta kärsivällisyyttä ja pitkäjänteisyyttä.

12. toteaa, ettei Turkin EU-pyrkimyksiä tule nujertaa ja että Euroopan unionin tulee pitäytyä sitoumuksissa, jotka se teki päättäessään käynnistää neuvottelut. Komitea on kuitenkin komission kanssa yhtä mieltä siitä, että Turkin kanssa käytävät neuvottelut ovat avoin prosessi, jonka tulosta ei voida taata etukäteen. Kun päätetään Turkin mahdollisuudesta liittyä EU:hun, ainoana tarkasteltavana kriteerinä tulee siis olla unionin asettamien jäsenyysehtojen täyttyminen. Lisäksi on tärkeää, että Turkki sitoutuu edistämään hyviä naapuruussuhteita neuvottelujen yhteydessä esitettyjen aikeiden mukaisesti. Näin ollen komitea odottaa, että Turkki lopettaa kaikki taloudelliset saartoimet ja rajojen sulkemiset sekä pidättäytyy naapurimaihinsa kohdistuvista uhkauksista ja sotilaallisista toimenpiteistä.

13. pitää ilahduttavana, että parlamenttivaalit sujuivat asianmukaisesti, ja toivoo uuden hallituksen vauhdittavan jäsenyyskriteerien täyttämisen edellyttämien uudistusten täytäntönpäätöksiä ja saavan aikaan huomattavaa edistystä arkaluonteisissa kysymyksissä. Komitea on samalla huolissaan Turkin asevoimien toistuvasta puuttumisesta poliittiseen prosessiin ja painottaa, että on jatkettava pyrkimyksiä sen varmistamiseksi, että armeija saadaan täydelliseen ja todelliseen poliittiseen valvontaan.

14. pitää viimeaikaisia toimenpiteitä perustuslain muuttamiseksi tervetulleina ja katsoo, että esitetyt muutokset, mikäli ne hyväksytään, edistävät Kööpenhaminan poliittisten kriteerien täyttämistä. Komitea muistuttaa, että rikosoikeuden artiklaa 301, jonka nojalla turkkilaisuuden ja Turkin loukkaaminen on rangaistavaa, on muutettava laaja-alaisen sananvapauden varmistamiseksi.

15. korostaa sitä seikkaa, että paikallis- ja alueviranomaisilla, jotka panevat täytäntöön valtaosan yhteisön lainsäädännöstä, on oltava keskeinen ja ratkaiseva rooli sekä sisäisessä demokratisoitumisprosessissa että Euroopan integraatiossa. Komitea suosittaakin, että Euroopan komissio vahvistaisi paikallis- ja alueviranomaisten asemaa Turkin hallituksen kanssa käytävissä neuvotteluissa.

16. suosittelee kunnallislakia tarkistettavaksi siten, että paikallistason julkishallintoa vahvistetaan ja tehostetaan.

17. ehdottaa, että laaditaan tutkimus, jonka tavoitteena olisi löytää unionin jäsenvaltioiden esimerkin pohjalta Turkin alueyhteisöille useita aluekehityksen malleja, joiden avulla voitaisiin laatia ja toteuttaa aluestrategiaa ja -politiikkaa, määritellä paikallis- ja aluekehityksen painopisteet sekä panna täytäntöön liittymistä edeltävää EU-tukea ja myöhemmin rakennerahastotukea saavat ohjelmat ja muut aluekehitysaloitteet.

18. muistuttaa, että on syytä perustaa alueiden komitean ja Turkin paikallis- ja alueviranomaisten edustajista koostuva neuvosto-antava sekakomitea. Komitea suosittaakin Turkin hallitukselle, että se esittäisi sekakomitean muodostamista, ja kehottaa Euroopan komissiota korostamaan sekakomitean merkitystä käydessään neuvotteluja Turkin kanssa.

19. kiinnittää huomiota siihen, että Turkin on jatkettava konkreettisia toimiaan paikallistason julkishallinnon rahoitusjärjestelmän hajauttamiseksi vahvistaakseen paikallis- ja alueviranomaisten taloudellista autonomiaa ja vähentääkseen niiden riippuvuutta valtion budjetista.

20. painottaa, että paikallis- ja alueviranomaisten hallinnollisia toimivaltuuksia laajennettaessa niille tulee myös myöntää riittävät varat uusien tehtävien hoitamiseksi.

21. toteaa, että Turkki uudistaa parhaillaan julkista sektoriaan. Tavoitteena on tehostaa ja parantaa julkisten toimielinten hallintovalmiuksia, jotta ne voivat hallinnoida tehokkaasti kansallisia ja EU:sta peräisin olevia varoja.

22. kiinnittää huomiota yhä jatkuvaan syrjintään, joka haittaa Turkissa naisten pääsyä hallinto- ja oikeusalojen virkoihin. Syrjintää esiintyy siitä huolimatta, että alan oikeudelliset puitteet ovat jo osin EU:n lainsäädännön mukaiset. Komitea haluaa kohdentaa huomiota erityisesti naisten syrjintään koulutukseen pääsyssä. Turkissa on paljon naisia, jotka eivät uskonnollisista perinteistä johtuvan paineen takia voi jatkaa opintojaan perusasteen koulutuksen jälkeen.

23. kiinnittää huomiota Turkissa tapahtuvaan etnisten vähemmistöjen ja erityisesti kurdien syrjintään.

24. korostaa muiden kuin islaminuskoisten uskonnollisten yhteisöjen olevan Turkissa vaikeuksissa, koska niillä ei ole oikeushenkilöyttä. Kyseiset yhteisöt kohtaavat vaikeuksia, kun on kyse hyväntekeväisyydestä, oikeudesta uskonnonvapauteen, yhteisöjen johtajien valitsemisesta ja hengellisten johtajien koulutuksesta. Lisäksi komitea panee merkille muiden kuin islaminuskon edustajiin ja harjoittajiin kohdistuneet toistuvat loukkaukset ja hyökkäykset. Valtion on varmistettava, että ne eivät enää jatku, ja käytettävä omia koneistojaan ääriryhmien valvomiseksi ja kumouksellisen toiminnan estämiseksi.

Kroatia

25. pitää ilahduttavina Kroatian edistysaskelia kohti Kööpenhaminan poliittisten kriteerien ja taloudellisten kriteerien täyttämistä sekä maan edistymistä yhteisön säännösten ja vakautus- ja assosiaatiosopimuksen täytäntöönpanossa. Kroatian esimerkki osoittaa erityisesti naapurimaille, mitä etuja luja taloudellinen ja poliittinen kytkeytyminen Euroopan unionin rakenteisiin ja arvoihin voi tuoda mukanaan. Komitea on tyytyväinen, että jäsenneuvotteluissa onnistuttiin aikaansaamaan vuonna 2007 todellinen läpimurto, ja kehottaa Kroatian uutta hallitusta pyrkimään entistä ponnekkaammin täyttämään myös jäljellä olevia lukuja koskevien neuvottelujen aloittamisen edellytykset.

26. suhtautuu myönteisesti Kroatian toimenpiteisiin julkishallinnon hajauttamiseksi paikallistasolla ja kannustaa sitä jatkaamaan tähän liittyviä toimia. Komitea katsoo, että näiden toimenpiteiden yhteydessä on syytä painottaa toissijaisuusperiaatetta, jotta päätöksenteko tapahtuisi yhä lähempänä kansalaisia.

27. katsoo, että Kroatian jatkuva sitoutuminen alueellisiin aloitteisiin on edistänyt suhteiden parantamista sen naapureihin ja että sen sitoutumista tulisi edelleenkin kannustaa ja vahvistaa. Se korostaakin Kroatian rajaseutujen ja naapurimaiden — Bosnia ja Hertsegovinan, Serbian, Slovenian ja Montenegron — paikallisyhteisöjen rajatylittävän yhteistyön merkitystä.

28. on tyytyväinen Kroatian ja kansainvälisen rikostuomioistuimen täyteen yhteistyöhön ja korostaa, että sotarikoksista syyttämiseen ja etenkin todistajien suojeluun liittyviä toimia tulee vahvistaa.

29. on tyytyväinen, että Kroatian ja Slovenian pääministerit ovat päässeet epäviralliseen periaatesopimukseen siitä, että rajakiista tulisi alistaa ulkopuolisen välittäjän ratkaistavaksi. Komitea kehottaa Kroatian ja Slovenian hallituksia hyödyntämään tehokkaasti kaikki mahdollisuudet kyseisen sopimuksen toteuttamiseksi käytännössä. Komitea on tyytyväinen Kroatian parlamentin päätökseen, jonka mukaan Kroatia ei pane täytäntöön ympäristön ja kalastuksen suojelua koskevia järjestelyjä, ennen kuin yhteinen sovintoratkaisu EU:n hengessä on saavutettu.

30. katsoo, että kansallisia vähemmistöjä koskevan lain täytäntöönpanossa on edistytty ja että Kroatian romaniväestön asema on parantumassa. Komitean mielestä pakolaisten kotoutumista ja etnisten vähemmistöjen, erityisesti romaniväestön, integroitumista yhteiskuntaan tulee kuitenkin edistää parantamalla heidän mahdollisuuksiaan käyttää julkisia palveluja ja saada korkea-asteen koulutusta.

31. pitää olennaisen tärkeänä varmistaa, että hyvän hallinnon takaamiseksi voidaan toteuttaa erityistoimia ja että erityishuomiota kiinnitetään lahjonnan torjuntaan. Tässä yhteydessä komitea ilmaisee olevansa erityisen tyytyväinen korruption ja järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaviraston (USKOK) mandaatin laajentamiseen sekä Kroatian oikeuslaitoksen käsittelemien lahjontatapausten määrän kasvuun. Komissio kehottaa Kroatian hallitusta vahvistamaan edelleen korruptionvastaisen ohjelmaan 2006–2008 kuuluvia toimia.

32. pitää tervetulleena asuntojen ja infrastruktuurin rakentamisessa ja jälleenrakentamisessa saavutettua edistystä sekä asunto-ohjelmaa, jolla pyritään ratkaisemaan entisten vuokraisten oikeuksia koskeva kysymys. Komitea kehottaa jatkamaan ja nopeuttamaan kyseistä ohjelmaa.

33. on tyytyväinen viimeaikaisiin edistysaskeliin aluepolitiikassa ja rakennepolitiikan välineiden koordinoinnissa. Komitea katsoo kuitenkin, että muitakin toimenpiteitä tarvitaan julkishallinnon tehostamiseksi ja julkisten toimielinten hallintovalmiuksien parantamiseksi, jotta yhteisön varoja hallinnoitaisiin tehokkaasti.

34. huomauttaa kuitenkin, että paikallishallintouudistuksessa on saavutettu joitakin edistysaskelia. Julkishallintoa koskevan lainsäädäntökehityksen epätasainen täytäntöönpano on kuitenkin johtanut sen tehottomuuteen.

Entinen Jugoslavian tasavalta Makedonia

35. katsoo, että entinen Jugoslavian tasavalta Makedonia on edistynyt Kööpenhaminan poliittisten kriteerien sekä taloudellisten kriteerien täyttämässä, ja painottaa vuoden 2007 loppupuolella aikaansaattua edistymistä. Tästä syystä se pyytää neuvostoa päättämään neuvottelujen aloittamisesta entisen Jugoslavian tasavallan Makedonian kanssa.

36. on tyytyväinen siihen, että maa on noudattanut useita vakautus- ja assosiaatiosopimuksen määräyksiä.

37. toteaa, että Ohridin puitesopimuksen täytäntöönpano on muuttanut entisen Jugoslavian tasavallan Makedonian yhteiskuntaa perinpohjaisesti: sen etninen ja kulttuurinen monimuotoisuus tunnustetaan tätä nykyä täysin, mikä onkin olennainen osa Euroopan unioniin liittymiselle asetettuja poliittisia kriteer-

itä. Komitea muistuttaa jälleen, että Badinterin periaatteeseen on mukauduttava kaikin puolin ja että kaikkien osapuolten on kunnioitettava toisiaan ja tehtävä yhteistyötä demokraattisissa elimissä, jotka maa on kovalla vaivalla saanut luotua. Komitea kuitenkin pahoittelee sitä, että etnisten vähemmistöjen integroiminen toimintaan on edelleen vähäistä.

38. kehottaa entistä Jugoslavian tasavaltaa Makedoniaa ottamaan julkishallinnossa ja opetuksen alalla mallia EU:ssa saaduista kokemuksista, joiden yhteydessä otetaan huomioon etninen ja kielellinen monimuotoisuus. Komitea toivookin, että solmittavien sopimusten myötä kahden suurimman etnisen yhteisön rinnakkaiselo eri vähemmistöjen kanssa voidaan järjestää tasapuolisesti ja sopusointuisesti. Komitea suosittaa, että tämän tavoitteen saavuttamiseksi pannaan tehokkaasti täytäntöön perustuslain määräykset, joiden avulla on tarkoitus taata vähemmistöyhteisöjen tasapuolinen edustus julkishallinnossa.

39. pahoittelee sitä, että korruptio on edelleen yleistä, mikä aiheuttaa vakavia ongelmia. Komitea suosittaa, että julkisviranomaiset ryhtyvät toimiin tämän vitsauksen kitkemiseksi.

40. arvostaa toimia, joita on toteutettu julkishallinnon hajauttamiseksi paikallistasolla, sekä pyrkimyksiä tehostaa hallintoa luomalla useiden kuntien yhteenliittymiä toiminnan järjeistämiseksi ja kehittämiseksi. Komitea muistuttaa kuitenkin, että rahoitusjärjestelmän hajauttamisprosessia on tärkeää vauhdittaa paikallis- ja alueviranomaisten vaikutusvallan vahvistamiseksi.

41. on pahoillaan siitä, ettei nimikysymyksessä ole edetty. Komitea on tyytyväinen neuvotteluiden uudelleen aloittamiseen Yhdistyneiden Kansakuntien erityislähettilään Matthew Nimetzin johdolla ja kehottaa entistä Jugoslavian tasavaltaa Makedoniaa tehostamaan pyrkimyksiään helpottaa nimikysymyksen ratkaisemista Yhdistyneiden Kansakuntien turvallisuusneuvoston päätöslauselmien 817/93 ja 845/93 puitteissa. Sillä tavalla se helpottaisi myös hyvien naapuruussuhteiden luomista ja alueellisen yhteistyön kehittämistä.

42. on tyytyväinen toimiin, joiden avulla pyritään varmistamaan kansalaisten tiedonsaanti julkisista asioista hallinnon avoimuuden lisäämiseksi. Komitea toteaa kuitenkin, ettei hallinto ole valmis tai halukas edistämään tiedonsaantia.

43. ilmaisee tyytyväisyytensä AK:n työvaliokunnan 4. maaliskuuta 2008 tekemään päätökseen perustaa AK:n ja entisen Jugoslavian tasavallan Makedonian neuvoo-antava sekakomitea entisen Jugoslavian tasavallan Makedonian hallituksen tekemän virallisen esityksen johdosta. Komitea kehottaa hallintoviranomaisia tekemään kaikkensa, jotta sekakomitea voisi pitää ensimmäisen kokouksensa vuoden 2008 alkupuoliskolla.

Bryssel 9. huhtikuuta 2008

Alueiden komitean
puheenjohtaja
Luc VAN DEN BRANDE

Alueiden komitean lausunto aiheesta veden niukkuuden ja kuivuuden asettamiin haasteisiin vastaaminen Euroopan unionissa

(2008/C 172/10)

ALUEIDEN KOMITEA

- kantaa huolta kuivuuteen liittyvistä alueiden sekä paikallisviranomaisten ongelmista, joita esiintyy sekä Välimeren alueella että Keski-Euroopassa ja Atlanttiiin rajoittuvilla alueilla. Ongelmia ovat aiheuttaneet muun muassa poikkeuksellisen kuivat vuodet, säiliöiden ja patoallasten tyhjentyminen, maanalaisiin pohjavesiesiintymiin liittyvät ongelmat, rannikkoalueiden pohjavesiesiintymien liialliseen suolapitoisuuteen liittyvät ongelmat, pohjavesien tason laskeminen, puutteellisesti suunnitellusta ihmisen toiminnasta johtuvat hydrologiset muutokset sekä luonnon ja ihmisen toiminnan aiheuttamat muutokset tavanomaisissa sateissa ja vedenpaineissa. Komissio on jo todennut valmisteluasiakirjoissaan näiden ongelmien aiheuttamat seuraukset.
- kannattaa johdonmukaista vedenkäytön suunnittelua jäsenvaltioissa ja alueilla, sillä siellä infrastruktuureihin investoitujen yhteisön varojen tavoitteena pidetään vesivarojen ylläpitämistä, vuoristoalueiden ja kosteikkojen säilyttämistä, metsäalueiden elvyttämistä, veden säästämistä ja sen käytön tehostamista, vesivarojen uudelleenjakamista eri käyttötarkoituksiin sekä vakavasta kuivuudesta tai veden niukkuudesta johtuvien tilanteiden lievittämistä vedenhankinnan keinoja lisäämällä.
- suhtautuu myönteisesti yhteisen maatalouspolitiikan tilaa koskevassa komission tiedonannossa esitettyihin ajatuksiin vesihuollosta yhteisen maatalouspolitiikan uutena haasteena. AK kannattaa komission aikomusta tarkastella, voidaanko vesihuoltokysymykset huomioida nykyistä paremmin maaseudun ja vuoristoalueiden kehittämissuunnitelmissa. Komitea suosittelee, että tutkitaan, mikä on viljellyn maan sekä vesi- ja metsävaroiltaan rikkaiden vuoristoalueiden arvo ilmankosteuden tuottajana ja sateita puoleensa vetävänä tekijänä sekä ilmastonmuutoksen aiheuttaman aavikoitumisen pysäyttäjänä.

Esittelijä: Francisco CAMPS ORTIZ, Valencian aluehallituksen puheenjohtaja (ES, PPE)

Viiteasiakirja

Komission tiedonanto Euroopan parlamentille ja neuvostolle — Veden niukkuuden ja kuivuuden asettamiin haasteisiin vastaaminen Euroopan unionissa

KOM(2007) 414 lopullinen

POLIITTISET SUOSITUKSET

ALUEIDEN KOMITEA

1. suhtautuu myönteisesti komission tiedonantoon veden niukkuudesta ja kuivuudesta Euroopan unionissa, sillä tiedonanto noudattaa komitean mukaan täysin vesipolitiikan puitedirektiiviä 2000/60/EY, jota tulee pitää Euroopan unionin kaikkien vesialan politiikkojen yleisenä perustana.

2. tukee komission tapaa tehdä kuivuuden ja veden niukkuuden välillä seuraavanlainen ero: "Kuivuudella" tarkoitetaan saatavilla olevan veden väliaikaista vähenemistä, joka johtuu esimerkiksi sateiden puuttumisesta. "Veden niukkuus" taas tarkoittaa, että veden tarve on suurempi kuin kestävästi hyödynnettävissä olevat vesivarat.

3. korostaa, että veden niukkuus ja kuivuus ovat ilmiöitä, joita esiintyy eräissä EU:n osissa ja joita käsiteltäessä on otettava huomioon alueelliset ja paikalliset olosuhteet.

4. kannustaa Euroopan unionin jäsenvaltioita, alueita ja kuntia toimimaan vesivarojen ylläpitämiseksi, veden säästämiseksi ja vesivarojen hukkaamisen vähentämiseksi sekä veden uudelleenkäytön lisäämiseksi. Nämä toimet ovat muihin vaihtoehtoihin nähden ehdottoman ensisijaisia veden niukkuutta sekä kuivuutta torjuttaessa. Lisäksi komitea kehottaa toteuttamaan tarkoituksenmukaisia rakenteellisia toimenpiteitä, joilla veden niukkuuteen ja kuivuuteen voidaan puuttua kestäväällä tavalla.

5. korostaa, että veden niukkuuden ja kuivuuden torjuminen edellyttää ehdottomasti ennen kaikkea siirtymistä sellaiseen taloudenpitoon, jossa vettä käytetään tehokkaasti, säästävaisesti ja kestävästi. Veden säästäminen merkitsee myös energiansäästöä. Energian tavoin vettä tarvitaan kaikkeen inhimilliseen, taloudelliseen ja sosiaaliseen toimintaan.

6. korostaa alue- ja paikallisviranomaisten roolia vesipolitiikan puitedirektiivin täytäntöönpanossa, maan- ja vedenkäytön suunnittelussa, talouden eri lohkojen kehittämisessä, ympäristönsuojelussa sekä hyvälaatuisen veden riittävän saatavuuden turvaamisessa kansalaisille.

7. toteaa, että alueilla on paljon sanottavaa komission ehdottamista eri toimenpiteistä ja etenkin hyvälaatuisen veden saatavuuden turvaamisesta kaikille kansalaisille, pinta- ja pohjavesien suojelemisesta, vedenkäytön järkevästä suunnittelusta, veden niukkuusongelmien ehkäisemisestä ja ratkaisemisesta lyhyellä, keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä, veden loppuhinnan määrittelystä, vesivarojen jakamisesta ja uudelleenjakamisesta eri käyttötarkoituksiin, veden säästämisestä, veden uudelleenkäytöstä ja

vesivarojen käyttöä koskevan hierarkian soveltamisesta kaikilla talouden aloilla, virtaamien joustavuuden ja liikkuvuuden suunnittelusta sisäisten ja ulkoisten käyttöjärjestelmien välillä, maanparannusinfrastruktuurien kehittämisestä, kuivuudenhallintasuunnitelmien laatimisesta, tietämyksen ja tiedottamisen parantamisesta, talouden eri lohkojen mobilisoimisesta sekä kansalaisten valistamisesta ja heidän osallistumisensa lisäämisestä.

8. toteaa, että vesipolitiikan alalla sovelletaan erityisesti toissijaisuusperiaatetta ja monitasoista hallintoa, sillä niin Euroopan unionin kuin valtionhallinnon ja alueiden sekä paikallisviranomaisten kuuluu kunkin toimivaltansa puitteissa toteuttaa toimia kuivuuden ja veden niukkuuden torjumiseksi luotettavien ja yhteisvastuullisten yhteistyömekanismien avulla.

9. muistuttaa, että vaikka ilmasto-olot, veden niukkuus ja kuivuus vaihtelevat Euroopan unionin eri alueilla, sovellettavien ratkaisujen tulee olla yhtenäisiä ja niissä tulee noudattaa EU:n vesipolitiikkoihin sisältyviä vesivarojen ylläpitämistä koskevia periaatteita. Toissijaisuusperiaatteen mukaisesti on niin ollen asetettava etusijalle paikalliset ja alueelliset ratkaisut.

10. kehottaa solidaarisuuteen kaikissa jäsenvaltioissa, joita ongelma koskee, sekä toissijaisuusperiaatteen noudattamiseen ja katsoo, että alueille ja kunnille kuuluu keskeinen rooli pyrittäessä ratkaisemaan tätä elintärkeää luonnonvaraa ja sen suojelua koskevia ongelmia.

11. muistuttaa, että jäsenvaltioiden tai alue- ja paikallisviranomaisten olisi ensi sijassa pyrittävä nykyisen vesipolitiikan puitedirektiivin mukaisiin tavoitteisiin. Komitea kehottaakin komissiota vaatimaan painokkaasti vesipolitiikan puitedirektiivin täytäntöönpanoa.

Kuivuuden ja veden niukkuuden vaikutukset

12. kantaa huolta kuivuuteen liittyvistä alueiden sekä paikallisviranomaisten ongelmista, joita esiintyy sekä Välimeren alueella että Keski-Euroopassa ja Atlantiin rajoittuvilla alueilla. Ongelmia ovat aiheuttaneet muun muassa poikkeuksellisen kuivat vuodet, säiliöiden ja patoallasten tyhjentäminen, maanlasiin pohjavesiesiintymiin liittyvät ongelmat, rannikkoalueiden pohjavesiesiintymien liialliseen suolapitoisuuteen liittyvät ongelmat, pohjavesien tason laskeminen, puutteellisesti suunnitellusta ihmisen toiminnasta johtuvat hydrologiset muutokset sekä luonnon ja ihmisen toiminnan aiheuttamat muutokset tavanomaisissa sateissa ja vedenpaineissa. Komissio on jo todennut valmisteluasiakirjoissaan näiden ongelmien aiheuttamat seuraukset.

13. yhtyy komission sitoumukseen vastata edelleen veden niukkuuden ja kuivuuden asettamiin haasteisiin kansainvälisesti, varsinkin aavikoitumisen estämiseksi tehdyn Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimuksen ja Yhdistyneiden Kansakuntien ilmastomuutosta koskevan yleissopimuksen avulla.

14. viittaa Yhdistyneiden Kansakuntien hallitustenvälisen ilmastopaneelin neljännen arviointiraportin tiivistelmään, joka esiteltiin Valenciassa Espanjassa 17. marraskuuta 2007 ja jonka mukaan voidaan varsin luotettavasti ennustaa Välimeren altaan kuivien alueiden kärsivän vesivarojensa vähentymisestä ilmastomuutoksen johdosta.

15. toteaa, että koska alueet ja kunnat ovat lähellä loppukäyttäjiä, ne joutuvat ensimmäisinä ja usein riittämättömin voimavaroin kohtaamaan kuivuudesta ja veden niukkuudesta johtuvat ongelmat. Niillä on myös tietoa siitä, millaiset toimenpiteet soveltuvat kullekin alueelle, ja ne voivat toteuttaa toimia yhteistyössä muiden alueiden ja kuntien kanssa valtiollisten ja eurooppalaisten elinten tuella.

Vedenkäytön suunnittelu ja veden järkevä käyttö

Veden hinta

16. toteaa, että veden ja jäteveden hinnoittelu on hallintoelimmille erityisen arka ja väistämätön tosiasia, sillä niiden on sekä kannustettava asianmukaisin keinoin käyttämään vesivaroja tehokkaasti että otettava samalla huomioon veden hinnan vaikutus käyttäjien talouteen, alueiden luontoon liittyvät, ilmastolliset ja maantieteelliset erot, infrastruktuurien väliset erot ja eri alueiden erilaiset tavat järjestää julkisia palveluja.

17. toteaa, että kustannusten kattamisperiaate ja kuluttaja maksaa -periaate, jotka mainitaan vesipolitiikan puitedirektiivissä, eivät sulje pois sitä, että huomioon otetaan myös kustannusten kattamisesta aiheutuvat sosiaaliset, taloudelliset ja ympäristövaikutukset sekä asianomaisten alueen tai asianomaisten alueiden maantieteelliset ja ilmasto-olosuhteet. Kyseisten periaatteiden soveltaminen kuuluu niin ollen kansalaisia lähinnä oleville viranomaisille.

18. suosittaa, että veden hinnasta päätettäessä otetaan vesivarojen integroidun hallinnan toisena pilarina huomioon myös aiheuttamisperiaate (saastuttaja maksaa -periaate). Kyseinen periaate sitouttaisi kaikki käyttäjät parantamaan veden käyttöä, ja se antaisi mahdollisuuden jakaa tulot eri tarpeiden ja toteutettujen toimenpiteiden mukaisesti.

19. myöntää, että vedenkulutuksen mittausmekanismit on tarpeen yleistää veden säästämiseksi sekä vedenkäytön tehostamiseksi ja rationalisoimiseksi.

20. kehottaa komissiota ottamaan veden hinnoittelua koskevissa tutkimuksissaan huomioon alue- ja paikallisviranomaisten näkemykset, huolet ja kokemukset erityisesti seuraavista asioista: tiukka hinnoittelu, jonka vaikutuksesta vettä on esimerkiksi vain palvelualan ja kuluttajasektorin saatavilla; veden jakelua, käsittelyä ja puhdistusta koskevat oikeudelliset puitteet; veden hinnoittelun sosiaaliset ja taloudelliset vaikutukset sekä vesivarojen käytön ympäristökustannusten laskeminen.

Vedenkäytön suunnittelu

21. katsoo, että säästäväinen ja kestävä maankäytön suunnittelu, joka kuuluu alue- ja paikallisviranomaisten vastuualueeseen, on avainasemassa asianmukaisen vedenkäytön hallinnan kannalta. Tärkeää on myös strategista ympäristöarviointia koskevan direktiivin tehokas täytäntöönpano sekä voimakkaasta veteen kohdistuvasta kuormituksesta tai rakenteellisesta veden niukkuudesta kärsivien eurooppalaisten vesistöalueiden kartoittaminen.

22. ehdottaa, että Euroopan unioni tukee alueiden vesipoliittista yhteistyötä ja yhteisvastuuta.

23. korostaa veden tehokkaan käytön edellytyksenä olevan, että vesivarojen jakoa eri käyttötarkoituksiin voidaan muuttaa olosuhteista riippuen. Jäsenvaltioiden ja alueiden tehtävänä on kehittää tarvittavat perusrakenteet sekä oikeudelliset ja hallinnolliset mekanismit sosiaalisesti, taloudellisesti ja ympäristön kannalta kestävä kehityksen tarpeiden mukaisesti.

24. suhtautuu myönteisesti yhteisen maatalouspolitiikan tilaa koskevassa komission tiedonannossa esitettyihin ajatuksiin vesihuollosta yhteisen maatalouspolitiikan uutena haasteena. AK kannattaa komission aikomusta tarkastella, voidaanko vesihuoltokysymykset huomioida nykyistä paremmin maaseudun ja vuoristoalueiden kehittämissuunnitelmissa. Komitea suosittelee, että tutkitaan, mikä on viljellyn maan sekä vesi- ja metsävaroiltaan rikkaiden vuoristoalueiden arvo ilmankosteuden tuottajana ja sateita puoleensa vetävänä tekijänä sekä ilmastomuutoksen aiheuttaman aavikoitumisen pysäyttäjänä.

25. katsoo, että vedenkäytön suunnittelu on asianmukainen väline alueen kestäväan kehitykseen käytettävissä olevan veden määrän arvioimiseksi.

26. kehottaa sisällyttämään suunnitteluun vuoristoalueiden, kosteikkojen ja vihermassojen suojelutoimet, jotta voidaan lieventää ilmastomuutokseen liittyvien kuivuustilanteiden ja tulvien seurauksia. Tämä edellyttää välttämättä ympäristön kannalta vastuullista, kestävä ja säästeliästä vedenkäyttöä.

27. toteaa vesipolitiikan puitedirektiivin yhteydessä, että veden kysynnän ja vedenkäytön suunnittelu tapahtuu pääasiallisesti vesipiireissä yhteistyössä kyseiset piirit muodostavien alueviranomaisten kanssa. Komitea katsoo kuitenkin, ettei tämän peruseriaatteen pidä johtaa siihen, että yksittäisen alueen tai vesipiirin rajat ylittäviä tiettyjä ongelmia pidetään ylipääsemättöminä.

28. kannattaa johdonmukaista vedenkäytön suunnittelua jäsenvaltioissa ja alueilla, sillä siellä infrastruktuureihin investoitujen yhteisön varojen tavoitteena pidetään vesivarojen ylläpitämistä, vuoristoalueiden ja kosteikkojen säilyttämistä, metsäalueiden elvyttämistä, veden säästämistä ja sen käytön tehostamista, vesivarojen uudelleenjakamista eri käyttötarkoituksiin sekä vakavasta kuivuudesta tai veden niukkuudesta johtuvien tilanteiden lievittämistä vedenhankinnan keinoja lisäämällä (veden siirtäminen, patoaltaat, suolanpoisto) jäljempänä kohdassa 37 ja sitä seuraavissa kohdissa todetun mukaisesti.

29. ottaa huomioon vedenkäytön suunnittelun erityispiirteet saarialueilla ja muilla vastaavanlaisessa tilanteessa olevilla alueilla, joilla vesihuollon perustarpeet saatetaan kyetä turvaamaan poistamalla suola merivedestä veden saatavuuden ollessa rajallista. Komitea suosittelee kyseisissä tapauksissa tärkeimpänä toimenpiteenä veden tehokasta käyttöä. Sen jälkeen tulisi optimoida energiatehokkuus ja käyttää uusiutuvia energialähteitä sekä varmistaa veden saatavuus luomalla varastointijärjestelmiä, joiden avulla taataan riittävät vesivarastot, sekä tukemalla ja elvyttämällä perinteisten sadeveden keruu- ja varastointi-infrastruktuurien käyttöä.

30. katsoo, että vesivarojen kokonaisvaltaisessa hallinnassa tulisi ottaa huomioon pohjavesien strateginen rooli yhtenä mahdollisena varantona, joka tulisi sisällyttää kuivuudenhallintasuunnitelmiin ja vedenjakelun hätäsuunnitelmiin.

31. kehottaa hyvien käytänteiden levittämässä ja politiikkojen koordinoimisessa rajanylittävään ja valtioiden väliseen yhteistyöhön, sillä Etelä-Euroopassa tunnetaan hyvin veden niukkuusongelmat. Ne pahenevat ilmastonmuutoksen edetessä, kun Pohjois-Euroopassa taas aiempaa yleisemmät tulva- ja veden niukkuusilmiöt luovat uudenlaisia haasteita.

Kuivuusriskien hallintasuunnitelmat

32. katsoo, että erityisten kuivuudenhallintasuunnitelmien laatiminen on askel oikeaan suuntaan pyrittäessä siirtymään kriisienhallinnasta kohti kuivuusriskien hallintaa. Komitea katsoo vesipolitiikan puitedirektiivin olevan riittävän joustava, jotta asianomaisille vesistöalueille voidaan kehittää erityisiä kuivuudenhallintasuunnitelmia.

33. katsoo aiemmissa lausunnoissaan ilmaisemansa kannan mukaisesti, että toiminnan on perustuttava tiedonvaihtoon ja että olisi laadittava erityinen kuivuutta koskeva pöytäkirja tai — jäsenvaltiotasolla — erityisiä kuivuudenhallintasuunnitelmia. Komitea pitää alue- ja paikallisviranomaisten roolia keskeisenä niiden kokonaisvaltaisia sopeutumisstrategioita määriteltäessä ja kannustaa kyseisiä viranomaisia toimimaan yhteistyössä muiden toimijoiden, myös käyttäjien, kanssa. Kun otetaan huomioon ilmastonmuutos, on tärkeää, että suunnitelmat ja välineet ovat joustavia ja että edistetään tietämyksen ja kokemusten vaihtoa. On tärkeää korostaa, että mitkään kunnat ja alueet eivät selviydy näistä haasteista yksin. Resurssien, asiantuntemuksen ja tiedon muodossa annettu tuki on ratkaisevan tärkeää onnistumisen kannalta. Muilta kunnilta ja alueilta saadut hyvät esimerkit voivat tarjota tukea, mutta jäsenvaltioiden ja EU:n on oltava valmiita avustamaan tällaisen tuen toteuttamisessa.

34. kehottaa perehtymään tarkkaan luonnonkatastrofeista ja ilmastonmuutoksesta annettuihin lausuntoihin etenkin niiltä osin, mitä todetaan alueista "täytöntöönpanoeliminä" ilmastonmuutokseen sopeutumiseen tähtävien politiikkojen täytöntöönpanossa ja puhuttaessa muuttoliikkeistä, lainsäädännön mukauttamisesta, käyttäjien ajattelutavan muutoksista sekä esimerkiksi vesistöalueittain ryhmittyneiden alueiden yhteistyöponnistuksista. Komitea huomauttaa erityisesti, että kuivuudesta, veden niukkuudesta ja niihin liittyvistä katastrofeista kärsivien Euroo-

pan alueiden kartta tulee muuttumaan ilmastonmuutoksen myötä.

35. ehdottaa erityisen EU-tason vesiohjelman luomista sen lisäksi, että yhteisön varoja käytetään vesi-infrastruktuureihin tehtävien investointien rahoittamiseen. Ohjelmaan koottaisiin yhteisön talousarvioon sisältyvistä nykyisistä välineistä annettava rahoitus. Ohjelman tarkoituksena olisi tukea näkyvästi ja johdonmukaisesti toimenpiteitä uusimman teknologian saatavuuden parantamiseksi, hyvien käytäntöjen soveltamista, tiedotustoimintaa sekä hallinnon parantamista, jotta voidaan edistää "vedensäätökulttuurin" luomista.

Yhteisön varojen käyttö

36. korostaa Euroopan solidaarisuusrahaston käyttöä erityisen tuhoisissa kuivuustilanteissa ja kyseisenlaisia tilanteita koskevien erityisten pöytäkirjojen sisällyttämistä Euroopan pelastuspalvelumekanismen toimintasuunnitelmiin sekä toiminnan koordinoimista pysyvän seurantajärjestelmän kanssa varoitussuunnitelman avulla.

Vedenhankinnan infrastruktuurien lisäämisen harkitseminen

37. katsoo, että vedenhankinnan infrastruktuurien (veden siirron patoaltaiden ja suolanpoistolaitosten) lisääminen saattaa ehkäistä ankarasta kuivuudesta johtuvia ongelmia, mutta infrastruktuurit eivät kuitenkaan voi korvata vesivarojen vastuullista käyttöä.

38. suosittelee veden lisätoimituksia, kun kaikki ehkäisevät toimenpiteet on toteutettu. Tällöin on noudatettava vesivarojen käyttöä koskevaa hierarkiaa ja suunniteltava vedenkäyttö johdonmukaisesti. Eri infrastruktuurivaihtoehtojen käytöllä on taattava tasapainoinen ja kestävä ympäristö-, yhteiskunta- ja talouskehitys.

39. suosittelee, että puhdistetun jäteveden uudelleenkäyttöä asianmukaisten sääntely- ja jakeluinfrastruktuurien välityksellä harkitaan kysynnän hallintakeinona. Komitea korostaa tarvetta ryhtyä kaikkiin tarvittaviin toimenpiteisiin sen varmistamiseksi, ettei puhdistettua jätevettä käytetä juomavetenä ja että sen käyttö rajoitetaan hygieenisesti ja ympäristöllisesti hyväksyttäviin erityistapauksiin.

40. katsoo, että vesipolitiikan puitedirektiivissä asetettujen ehtojen mukaiseen kansalliseen, alueelliseen tai paikalliseen vedenkäytön suunnitteluun tulisi sisältyä rakenteellisten vesivaihtojen sekä sellaisten vesivarojen arviointi, jotka ovat asianomaisten alueiden käytettävissä vielä pitkälläkin aikavälillä. Arvioinnissa tulisi ottaa huomioon suunnittelun kohteena olevien alueiden tulevaisuuden mahdollisuudet sekä ympäristörajoitteet.

41. suhtautuu myönteisesti ylijäämäveden siirtoon ja muunlaiseen kunkin valtion järjestelmien väliseen vedenvaihtoon solidaarisuuden osoituksena vesipolitiikan alalla kunhan taataan, että kyseisillä toimilla on positiivinen vaikutus ympäristöön, vesistöjen laatuun sekä pohjavesisiintymien ja ekologisten virtaamien elvyttämiseen.

42. katsoo ilmastonmuutoksen huomioon ottaen, että energiatehokkuus ja kestävyys ovat ratkaisevia tekijöitä valittaessa eri vaihtoehtojen välillä, kun suunnittelualueille etsitään ulkopuolisia veden toimituslähteitä (veden siirrot tai suolan poistaminen). Suolan poistaminen on paljon energiaa kuluttava prosessi, jonka ympäristövaikutukset ovat siten merkittävät. Sen vuoksi tätä vaihtoehtoa tulisi harkita vain tilanteissa, joissa hyödyt ovat haittavaikutuksia suuremmat.

43. katsoo, että päätettäessä ulkopuolisten toimituslähteiden käytön kannattavuudesta ja pohdittaessa kyseisiltä lähteiltä vaadittavia ominaisuuksia, on otettava huomioon ympäristövaikutukset, energiatehokkuus sekä kustannukset, jotka aiheutuvat tarvittavista lisäinfrastruktuureista vesilähteiden liittämiseksi suunnittelualueisiin.

44. katsoo, että asiasta tiedottaminen sekä taloudellisten ja ympäristöehtojen täyttäminen edistävät yhteiskunnallisen konsensuksen syntymistä vesihuoltoinfrastruktuurien (siirtoputkistojen ja suolanpoistolaitosten) lisäämisestä. Veden käytön on oltava lisälähteistä vettä ammentavilla vesialueilla erityisen johdonmukaista ja vastuullista.

45. aikoo seurata tiivisti vedenhankinnan infrastruktuurien lisäämistä ja etenkin veden siirtämistä, patoaltaita ja suolanpoistoa koskevia Euroopan komission tutkimuksia.

Järkevän vedenkäytön mahdollistavien tekniikojen ja käytäntöjen soveltaminen

46. kannattaa sellaisen tutkimustyön edistämistä, jonka aiheena on taloudellisen toiminnan, päätöksentekomekanismien ja vedenkäytön tehokkuuden mukauttaminen veden niukkuuteen ja kuivuuteen. Mukauttamista voitaisiin edistää muun muassa seuraavanlaisin toimin: kannustetaan saniteettiteknikan tuottajia valmistamaan entistä taloudellisempia ja vettä säästävämpiä tuotteita, rangaistaan perusteettomasta tuhlauksesta, rangaistaan laittomista porakaivoista ja laittomasta vedenotosta, otetaan käyttöön veroja ja/tai veroetuuksia, kannustetaan tehokkaaseen vedenkäyttöön kaikilla osa-alueilla, edistetään puhtaiden teknologioiden käyttöä teollisuudessa, luodaan selkeät ja vakaat pelisäännöt vedenkäyttöoikeuksien siirtämiselle käyttäjien välillä ja siihen liittyvien korvausten määrittämiselle sekä kehitetään vapaaehtoisia sopimuksia.

Vettä säästävät toimintatavat Euroopassa

47. kehottaa alue- ja paikallisviranomaisia kampanjoimaan veden arvostuksen puolesta tiedottamalla ja valistamalla sekä sisällyttämään koulutusohjelmiin vastuullinen vedenkäyttö. Matkailijoille sekä eri alueiden välillä liikkuville henkilöille suunnattuun tiedottamiseen ja valistamiseen on kiinnitettävä erityistä huomiota.

48. katsoo, että kansalaisten osallistuminen vesipolitiikan puitedirektiivin täytäntöönpanoon ja vesipolitiikan määrittelyyn

etenkin kuivuudenhallintasuunnitelmia laadittaessa tulee nähdä tilaisuutena valistaa väestöä ja jakaa heille tietoa vastuullisesta vedenkäytöstä sekä kannustaa heitä siihen. Komitea kehottaa viranomaisia edistämään kansalaisten osallistumista.

49. ehdottaa markkinamekanismien kehittämistä siten, että vahvistetaan vedensäästökriteerejä tuotteiden elinkaareissa, otetaan tuotantoprosesseissa huomioon laatu- ja sertifiointijärjestelmät, kuten EMAS, ja jaetaan tuotteille ympäristömerkkejä sekä merkintöjä, kuten "vettä säästävä" tai "hyvä veden käyttötehokkuus", jotta kansalaisilla sekä julkisilla ja yksityisillä sopimussopimuksilla on mahdollisuus tuntea vedenkulutuksensa vaikutukset ja muuttaa kulutuskäyttäytymistään.

50. katsoo, että infrastruktuurien ja laitteiden ekotehokkuutta on kannustettava asiaankuuluvien laatu- ja sertifiointijärjestelmien avulla. Alue- ja paikallisviranomaiset voivat edistää veden säästämistä ja uudelleenkäyttöä rakentamisessa ja kaupunkien infrastruktuureissa. Alueet voivat tukea investoinnein ja rakennusten energiatehokkuusdirektiiviä täydentävin säännöksin sadeveden ja rakennusten jäähdytysjärjestelmissä käytettävän veden keruuta sekä ottaa kaupunkialueilla ja rakennuksissa käyttöön täydentäviä verkostoja, joiden ansiosta juotavaksi kelpaamatonta vettä voidaan käyttää pesu-, kastelu- ja puhtaanapitotarkoituksiin. Erityisesti matkailupalveluita, golfkentät mukaan luettuina, ja maatiloja on kannustettava kuluttamansa veden uudelleenkäyttämiseen ja kierrättämiseen.

51. korostaa alue- ja paikallisviranomaisten keskeistä roolia, kun kansalaisyhteiskunnan ja talouden toimijoiden kanssa luodaan kumppanuuksia, joiden perusteena ovat veden säästämiseen ja tehokkuuden parantamiseen tähtäävät vapaaehtoiset sopimukset, kannustimet ja verot.

52. toteaa, että vesi on yksi niistä aloista, joilla kolmansien maiden kanssa tehtävään hajautettuun yhteistyöhön investoidaan eniten rahaa ja ponnistuksia, joten juuri alueiden ja kuntien muodostamat verkostot ovat joustavimpia, tiheimpiä ja lähimpinä kansalaisia. Komitea kehottaa tekemään yhteistyötä sekä vaihtamaan tietoja ja kokemuksia yhteistyötä tekevien alueiden välillä, jotta Yhdistyneiden Kansakuntien vuosituhatavoitteet voidaan saavuttaa Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden avustuksella.

53. kehottaa vesikysymyksiä koskevaan hyvien käytänteiden vaihtamiseen ja keskusteluun alueiden välillä, jotta alueet voivat saada tietoa hyvän vesivarojen hallinnan alalla toteutetuista onnistuneista hankkeista.

Eurooppalainen tietojärjestelmä

54. pitää Euroopan vesitietojärjestelmää (*Water Information System for Europe, WISE*) ja indikaattoreiden hallintaa luotettavina keinoina saada tietoa kuivuuden laajuudesta, vaikutuksista ja kehityksestä Euroopassa.

55. korostaa viranomaisten roolia tiedonkeruussa, perustutkimuksen edistämisessä ja tiedottamisen seurannassa ja kannustaa kehittämään yhteisiä menettelyjä ja tarvittaessa yhteensopivia ja vertailukelpoisia indikaattorijärjestelmiä sekä kokemusten ja tiedon vaihtoa. Komitea pitää viranomaisten valmiuksien vahvistamista ja viranomaisten toiminnan koordinoitua ensisijaisen tärkeänä, jotta niillä olisi käytössään kattavat tiedot koko alueesta. Komitea kannattaa niin ikään Euroopan kuivuuden ja aavikoitumisen seurantakeskuksen perustamista veden niukkuuden kehityksen seuraamiseksi ja kuivuusennusteiden laatimiseksi ilmastonmuutoksen yhteydessä.

Tutkimus ja teknologian kehittäminen

56. yhtyy näkemykseen siitä, että on tärkeää levittää ja helpottaa veden niukkuutta ja kuivuutta koskevien tieteellisten tutki-

mustulosten käyttöä ja hyödyntämistä sekä vahvistaa ja kannustaa teknologista tutkimus- ja kehitystoimintaa Euroopan unionin seitsemannen puiteohjelman yhteydessä.

57. korostaa alueiden merkitystä vesialan teknisten innovaatioiden vauhdittajana, sillä vesitehokkuuden merkitys kilpailukyyn vaikuttavana tekijänä kasvaa tulevaisuudessa. Komitea pitää sen vuoksi strategisesti tärkeänä, että edistetään alueiden välistä yhteistyötä, tiedonvaihtoa sekä strategisia kumppanuuksia teknologiafoorumien kanssa.

58. toteaa lopuksi, että kun otetaan huomioon ilmastonmuutos, tehdyt ehdotukset veden niukkuuden ja kuivuuden aiheuttamiin haasteisiin vastaamiseksi voivat kantaa hedelmää lyhyellä aikavälillä.

Bryssel 10. huhtikuuta 2008

Alueiden komitean
puheenjohtaja
Luc VAN DEN BRANDE

Alueiden komitean lausunto aiheesta Euroopan sähkö- ja kaasumarkkinat: Kolmas lainsäädäntöpaketti

(2008/C 172/11)

ALUEIDEN KOMITEA

- korostaa, että kuluttaja on asetettava ensisijalle kaikissa energiamarkkinoiden vapauttamista koskevissa pohdinnoissa.
- kannattaa näin ollen siirtojen eriyttämistä koskevia lisätoimenpiteitä.
- pitää tervetulleena, että lainsäädäntöpaketissa ehdotetaan energian sisämarkkinoiden loppuunsaattamista sellaisten lainsäädännöllisten lisätoimenpiteiden avulla, joilla pyritään takaamaan uusille tulokkaille syrjimätön pääsy siirtoverkkoihin ja näin edistämään kilpailua, parantamaan sääntelyviranomaisten ja siirtoverkonhaltijoiden välistä koordinoitua, edistämään investointeja sähköntuotantoon ja verkkoihin sekä lisäämään markkinoiden avoimuutta.
- vaatii komissiota välttämään markkinoiden keskittymistä ja suosimaan asianmukaisin toimenpitein yksityisten ja julkisten toimijoiden moninaisuutta. Jäsenvaltioilla on halutessaan oltava mahdollisuus päättää olla soveltamatta jakeluverkonhaltijoiden oikeudellisen eriyttämisen sääntöjä sellaisiin integroituineisiin sähköalan yrityksiin, joilla on kyseisenä ajankohtana alle 100 000 asiakasta tai jotka toimittavat sähköä pienille erillisille verkoille.
- pitää toivottavana kannustaa uusiutuviin energialähteisiin perustuvaa paikallista ja alueellista energiantuotantoa, joka soveltuu kyseisen alueen ympäristöolosuhteisiin ja samalla vähentää energian siirtokustannuksia ja päästöjä koko EU:ssa. Olisi siis edistettävä erityisten aluetason energiasuunnitelmien laatimista. Ne on koordinoitava ja yhteensovittettava asianmukaisesti kansallisten ja yhteisön puitteiden kanssa.

Esittelijä: Michel LEBRUN Vallonian alueparlamentin jäsen (BE, PPE)

Viiteasiakirjat

Ehdotus: Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä annetun direktiivin 2003/54/EY muuttamisesta

KOM(2007) 528 lopullinen — 2007/0195 COD

Ehdotus: Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi kaasun sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä annetun direktiivin 2003/55/EY muuttamisesta

KOM(2007) 529 lopullinen — 2007/0196 COD

Ehdotus: Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston perustamisesta

KOM(2007) 530 lopullinen — 2007/0197 COD

Ehdotus: Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus verkkoon pääsyä koskevista edellytyksistä rajat ylittävässä sähkön kaupassa annetun asetuksen (EY) N:o 1228/2003 muuttamisesta

KOM(2007) 531 lopullinen — 2007/0198 COD

Ehdotus: Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus maakaasunsiirtoverkkoihin pääsyä koskevista edellytyksistä annetun asetuksen (EY) N:o 1775/2005 muuttamisesta

KOM(2007) 532 lopullinen — 2007/0199 COD

POLIITTISET SUOSITUKSET

ALUEIDEN KOMITEA

Yleiset suositukset

1. muistuttaa, että paikallis- ja alueyhteisöjen panos vaikuttaa merkittäväällä tavalla unionin aloitteiden onnistumiseen ja että kyseisillä yhteisöillä on tärkeä rooli unionin energiapolitiikassa.
2. korostaa, että energia on välttämätön hyödyke sekä kansalaisten että yritysten kilpailukyyn kannalta. Paikallis- ja alueyhteisöt toivovat kansalaisia lähellä olevana tahona, että kuluttajat voivat käyttää sähköä ja kaasua keskeytyksittä ja kilpailukyiseen hintaan ja että he voivat nauttia asianmukaisesta palvelutaloudesta.
3. korostaa, että kuluttaja on asetettava ensisijalle kaikissa energiamarkkinoiden vapauttamista koskevissa pohdintoissa.
4. toteaa, että lukuisissa jäsenvaltioissa energiamarkkinoiden vapauttamisen tuloksia ei ole edelleenkään nähtävissä ja että EU:ssa ei ole olemassa todellisia sähkön ja kaasun yhteismarkkinoita.
5. yhtyy Euroopan komission analyysiin sähkön ja kaasun markkinoilla havaituista häiriöistä, joita ovat markkinoiden vahva keskittyminen, energiayritysten korkea vertikaalisen integroitumisen aste, markkinoiden pirstoutuminen, avoimuuden puute mm. hintojen muodostamisessa sekä siirtoverkonhaltijoiden (*transmission system operators, TSO*) välisen koordinoinnin puute.
6. pitää tervetulleena, että lainsäädäntöpaketissa ehdotetaan energian sisämarkkinoiden loppuunsaattamista sellaisten lainsäädännöllisten lisätoimenpiteiden avulla, joilla pyritään takaamaan

uusille tulokkaille syrjimätön pääsy siirtoverkkoihin ja näin edistämään kilpailua, parantamaan sääntelyviranomaisten ja siirtoverkonhaltijoiden välistä koordinointia, edistämään investointeja sähköntuotantoon ja verkkoihin sekä lisäämään markkinoiden avoimuutta.

7. toteaa tyytyväisenä, että lainsäädäntöpakettiin on sisällytetty myös alueelliset markkinat, ja pitää sitä tärkeänä askeleena kohti sähkön ja kaasun yhteismarkkinoita EU:ssa.
8. on tyytyväinen siihen, että Euroopan komissio on asettanut unionin energiapolitiikan tavoitteeksi paitsi kilpailukyyn myös toimitusvarmuuden ja kestävyuden. On korostettava, että nämä kolme tavoitetta eivät ole välttämättä yhteensopivia, mikä vaatii tavoitteiden tasapainottamista.
9. ymmärtää, että kolmannella lainsäädäntöpaketilla pyritään ennen kaikkea parantamaan eurooppalaisten sähkö- ja kaasumarkkinoiden toimintaa, mutta toivoo myös, että paketilla tuetaisiin EU:n muitakin poliittisia tavoitteita, kuten energiatehokkuuden parantamista ja ilmastonmuutoksen hillitsemistä. Sen vuoksi uusiutuvista energialähteistä olisi tehtävä suosittelavin vaihtoehto.
10. muistuttaa AK:n aikaisemmasta lausunnosta, jossa AK suositteli ympäristökustannusten sisällyttämistä kuluttajahintoihin (CdR 216/2005 fin). Tällainen aloite vaatisi erityisen lainsäädännön laatimista EU:n tasolla, mutta lainsäädäntöpaketissa asiaa ei ole otettu huomioon. AK kehottaa komissiota esittämään tällaista järjestelmää. EU:n kilpailukyyn ja Lissabonin strategian tavoitteiden saavuttamiseen kohdistuvia vaikutuksia ajatellen on järjestelmää laadittaessa kuitenkin pidettävä mielessä, ettei aloitteen toteuttaminen johda energian hinnan suhteettomaan nousuun.

11. katsoo, että komission kolmannelta energia-alan lainsäädäntöpakettista tekemän vaikutusanalyysin yleisesti myönteisistä tuloksista huolimatta on seurattava tarkkaan ehdotettujen toimenpiteiden sosiaalisia, taloudellisia ja ympäristöalan vaikutuksia etenkin alue- ja paikallistasolla.

Sähkön ja kaasun sisämarkkinat

Kilpailu

12. muistuttaa, että sähkön ja kaasun markkinoiden vapauttamisen pitäisi lopettaa energiayritysten monopolit jäsenvaltioissa ja edistää kilpailua. Tämä voi kuitenkin toteutua vain, jos useimmat tuottajat ja toimittajat todella kilpailevat keskenään tarjonnan tasolla.

13. toteaa, että tällä hetkellä kansallisilla markkinoilla vallitsee sähköntuotannossa tosiasiallinen monopoli tai oligopoli. Maakaasun osalta mahdollisten tuottajien määrä on rajoitettu, ja lisäksi EU:n ulkopuoliset tuottajat eivät joudu noudattamaan EU:n sääntöjä, vaikka kyse on valtaosasta toimituksista.

14. vaatii komissiota välttämään markkinoiden keskittymistä ja suosimaan asianmukaisin toimenpitein yksityisten ja julkisten toimijoiden moninaisuutta. Paikallisilla ja alueellisilla energiayrityksillä on tässä suhteessa merkittävä rooli. Näin ollen jäsenvaltioilla on halutessaan oltava mahdollisuus päättää olla soveltamatta jakeluverkonhaltijoiden oikeudellisen eriyttämisen sääntöjä sellaisiin integroituneisiin sähköalan yrityksiin, joilla on kyseisenä ajankohtana alle 100 000 asiakasta tai jotka toimittavat sähköä pienille erillisille verkoille.

15. pitää tärkeänä, että uudet tulokkaat voivat investoida uuteen sähköntuotanto- ja kaasuntuotantokapasiteettiin ja näin varmistaa yhtäläiset, kilpailua edistävät markkinatoimintamahdollisuudet (*level playing field*).

16. toteaa, että kilpailun leimaamat markkinat antavat myös paikallisille ja alueellisille sähköntuottajille tasapuolisen mahdollisuuden markkinoida energiaa kuluttajille uusiutuvia energialähteitä tuotannossaan hyödyntäen.

Eriyttämistä koskevat vaatimukset

17. toteaa, että 1. heinäkuuta 2004 pakolliseksi tullut siirtojen oikeudellinen ja toiminnallinen eriyttäminen (*unbundling*) ei riitä takaamaan markkinoiden ongelmatonta toimintaa, koska se ei poista vertikaalisesta integroitumisesta aiheutuvaa eturistiriitää.

18. yhtyy käsitykseen, jonka mukaan vertikaalisesti integroitunut yritys on taipuvainen ajattelemaan verkkoja strategisena omaisuutena, joka palvelee sen kaupallista etua, sen sijaan että se palvelisi verkon asiakkaiden etuja. Tällaisella yrityksellä on nimenomaan myös taipumus investoida liian vähän uusiin verkkoihin, koska se pelkää, että investoinnit auttaisivat kilpailijoita menestymään sen kotimarkkinoilla.

19. kannattaa näin ollen siirtojen eriyttämistä koskevia lisätoimenpiteitä.

20. toteaa, että komission suositama omistuksen eriyttäminen ei saa jäsenvaltioiden yksimielistä kannatusta, vaikka se on yksi tapa taata kaikkien toimittajien tasapuolinen pääsy siirtoverkkoihin sekä siirtoverkkoja koskevan investointipolitiikan puolueettomuus.

21. katsoo näin ollen, että jäsenvaltioilla on halutessaan oltava mahdollisuus valita riippumattomaan verkonhaltijaan (*independent system operator, ISO*) pohjautuva lähestymistapa, vaikka kyseinen vaihtoehto saattaa johtaa osakkeenomistajien kannalta epätoivottaviin tuloksiin (hallinnan menetys, yksityistäminen jne.). Tämän vuoksi jäsenvaltioiden olisi voitava soveltaa vaihtoehtoisesti ”todellista ja tehokasta eriyttämistä”, joka perustuu yhtäältä siirtoverkonhaltijoiden todelliseen riippumattomuuteen ja toisaalta verkkoinvestointeihin sovellettaviin selkeisiin säännöksiin.

22. toivoo, että jakelun oikeudellisen ja toiminnallisen eriyttämisen soveltamisessa, joka on ollut pakollista vasta 1. heinäkuuta 2007 alkaen, noudatettaisiin säädöksen kirjaimen lisäksi myös sen henkeä. Jotta markkinoiden keskittymistä voitaisiin estää mahdollisimman tehokkaasti, tarvitaan strategia pienten ja keskisuurten energiayritysten tukemiseksi. Komitea pitääkin tervetulleena, että nykyistä poikkeusjärjestelyä, joka koskee pieniä (alle 100 000 asiakkaan) jakeluverkonhaltioita, jatketaan.

23. on sitä mieltä, että paikallis- ja alueviranomaisia tulisi kannustaa ryhtymään siirtoverkonhaltijoiden ja jakeluverkonhaltijoiden aktiivisiksi osakkeenomistajiksi, sillä kyse on energia-markkinoiden keskeisistä toimijoista.

Energia-alan sääntelyviranomaiset

24. pitää riippumattomia ja samalla asiantuntevia ja tehokkaita sääntelytahoja erittäin tarpeellisena markkinoilla, joilla on monopoliasemassa olevia ja/tai määräävässä asemassa olevia toimijoita.

25. pitää tervetulleena, että kansallisten sääntelyviranomaisen roolia on yhdenmukaistettu ja vahvistettu. On tärkeää, että sääntelyviranomaiset eivät keskity pelkästään säänneltyihin toimiin, vaan valvovat myös markkinoiden toiminnan yleistä asianmukaisuutta ennakkoratkaisu- ja harkintavaltaansa soveltaen.

26. toteaa, että sääntelyviranomaisen visiot tähtäävät usein liian lyhyelle aikavälille. Sähkö- ja kaasuverkkojen tariffeja pyritään alentamaan mihin hintaan tahansa ja pitkän aikavälin tavoitteet — verkon optimaalinen kehitys sekä verkon ja palveluiden laadun parantaminen tai ainakin ylläpitäminen — jätetään huomiotta. Sääntelyviranomaiset onkin näin ollen saatava omaksumaan kokonaisvaltainen lähestymistapa, jolloin niiden tehtäväkenttä ei muodostu ainoastaan hintojen sääntelystä.

27. korostaa olevan tarpeen, että sääntelyviranomaiset pyrkivät työssään luomaan kannustimia, jotta verkkoihin investoitiin riittävästi ja toteutettaisiin myös uusiutuvien energioiden vaatimia investointeja.

28. vaatii, että sääntelyviranomaisten määrittelemiін menettelytapoihin, joita sovelletaan siirto- ja jakeluverkkojen tariffien ja pääsymaksujen vertailuanalyysissä, sisällytetään kvantitatiivisten näkökohtien (kustannukset) lisäksi myös kvalitatiivisia näkökohtia (esimerkiksi verkkojen laatua koskevia luotettavuuskriteereitä), jotta verkkojen nykyinen laatu voitaisiin säilyttää.

Investoinnit energian toimitusvarmuuden takaamiseksi

29. toteaa, että energian toimitusvarmuus on uhattuna, koska uusiin voimalaitoksiin ei investoida riittävästi ja koska uusien siirto- ja jakeluverkkojen kehittäminen ja olemassa olevien verkkojen laajentaminen ja parantaminen sekä niiden yhteenliittämät ovat olennainen tekijä toimitusvarmuutta, ja ne edellyttävät merkittävien sijoitusten lisäksi niiden suunnitteluun ja toteuttamiseen liittyvien huomattavien ongelmien ratkaisemista.

30. pitää erittäin tärkeänä taata vakaa, investointeja houkutteleva toimintaympäristö.

31. korostaa voimakkaasti energialähteiden monipuolistamisen merkitystä energian toimitusvarmuuden takaamisen kannalta.

32. pitää toivottavana kannustaa uusiutuviin energialähteisiin perustuvaa paikallista ja alueellista energiantuotantoa, joka soveltuu kyseisen alueen ympäristöolosuhteisiin ja samalla vähentää energian siirtokustannuksia ja päästöjä koko EU:ssa. Olisi siis edistettävä erityisten aluetason energiasuunnitelmien laatimista. Ne on koordinoitava ja yhteensovittava asianmukaisesti kansallisten ja yhteisön puiteiden kanssa.

33. kehottaa komissiota ryhtymään kaikkiin tarpeellisiin toimiin kannustaakseen tuottajia investoimaan tuotantolaitosten rakentamiseen ja vastaavasti verkonhaltijoita investoimaan verkkoinfrastruktuurin rakentamiseen, jotta voidaan varmistaa tasapuoliset mahdollisuudet uusiutuviin energialähteisiin perustuvan paikallisen energiantuotannon hyödyntämiseen.

34. muistuttaa kuitenkin komissiota siitä, että nykyisin verkkoja ei ole periaatteessa suunniteltu ottamaan vastaan merkittäviä energiamääriä uusiutuvista lähteistä. Tämä tarkoittaa, että tarvitaan investointeja ja siis lisävaroja, jotta verkot voidaan mukauttaa uusiutuvien energialähteiden kehitykseen. On myös pohdittava energian varastointiratkaisuja. Tähänkin tarvitaan huomattavia investointeja.

35. painottaa, että järkevään energiankäyttöön ja energiatehokkuuteen tähtäävät politiikat tarjoavat parhaimman keinon energian tarjonnan ja kysynnän välillä nykyisin vallitsevan jännitteen lieventämiseksi.

Kuluttajansuoja

36. muistuttaa, että kilpailua on välttämättä täydennettävä julkisen palvelun vaatimuksilla, ja niiden on säilyttävä markkinoiden avaamisprosessin valtavirrassa.

37. suosittaa, että energiankuluttajien valinnanvapauten liitetään vahvat takeet energiankuluttajien oikeuksista. Tässä suhteessa olisi toivottavaa, että tulevan energiankuluttajien

oikeuksia koskevan eurooppalaisen peruskirjan sisältö olisi oikeudellisesti sitova.

38. kannattaa komission aikomusta perustaa Firenzen ja Madridin foorumeita vastaava vähittäismarkkinoita käsittelevä foorumi.

39. kehottaa komissiota seuraamaan entistä tarkemmin vähittäismarkkinoita arvioidakseen vapauttamisen vaikutuksia kotitalouksiin, jotta kuluttajien luottamusta energiamarkkinoihin voidaan kasvattaa ja riskiä markkinoiden manipuloinnista rajoittaa.

40. korostaa sähkön ja kaasun laskuttamisen avoimuuden merkitystä, jotta kuluttajia voitaisiin kannustaa muuttamaan tottumuksiaan, eli säästämään energiaa ja lisäämään energiatehokkuutta.

41. pitää tärkeänä ottaa käyttöön puolueettomia ja toimittajista riippumattomia tietotekniikkajärjestelmiä, jotka mahdollistavat toimittajan vaihdon automaattisen hallinnoinnin.

42. huomauttaa komissiolle, että "älykkäiden mittareiden" yleiselle käyttöönotolle tulisi asettaa kaksi ehtoa: sen on ensiksi oltava taloudellisesti järkevää ja toiseksi oikeasuhteista, kun otetaan huomioon eri asiakasryhmille syntyvät energiansäästömahdollisuudet.

43. suosittelee, että tulevaisuudessa parannettaisiin epäedullisessa asemassa olevien kuluttajien suojelua energiaköyhyyshäilymisen torjumiseksi.

Energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyövirasto

44. tunnustaa, että sääntely on edelleen puutteellista rajatylittävissä kysymyksissä ja että tietyillä markkina-alueilla on parannettava yhteenliittymiä.

45. kannattaa kuitenkin ennemminkin Euroopan sähkö- ja kaasualan sääntelyviranomaisten ryhmän (*European Regulators Group for Electricity and Gas, ERGEG*) vahvistamista kuin sen korvaamista uudella virastolla. Sen sijaan että luotaisiin uusi rakenne siihen liittyvine kustannuksineen ja byrokraatioineen, olisi mahdollista jatkaa toimintaa nykyiseltä pohjalta, eli sellaisen vahvistetun ERGEG:in avulla, jolla olisi tarvittava toimivalta rajatylittävien ongelmien ratkaisemiseksi ja jolle siirrettäisiin myös muut suunnitellulle virastolle aiottu tehtävät. Mikäli kilpailua ei saada riittävään kasvuun, erillisen viraston perustaminen olisi kuitenkin perusteltua.

Rajat ylittävä sähkön ja kaasun kauppa

46. pitää tervetulleena, että kolmannella lainsäädäntöpaketillä vahvistetaan siirtoverkonhaltijoiden välistä yhteistyötä perustamalla siirtoverkonhaltijoiden eurooppalainen verkosto. Näin edistetään rajat ylittävää sähkön ja kaasun kauppaa, joka on perusedellytyksiä sisämarkkinoiden tosiasialliselle toiminnalle. Korkea siirtokapasiteetti on perusluonteinen tekninen edellytys sekä toimitusvarmuuden että toimivan kilpailun takaamiselle yhteisillä energiamarkkinoilla. Asia koskee etenkin EU:n itäisiä jäsenvaltioita, jotka pyrkivät lopullisesti vapautumaan energiapoliittisesta riippuvuudesta itäisistä naapurimaistaan.

47. pitää tarpeellisenä pyrkimystä siirtää asteittain painopistettä alueellisiin siirtoverkonhaltijoihin.

48. toteaa, että sähkön ja kaasun siirtoverkonhaltijoiden eurooppalaista verkostoa koskevalla Euroopan komission ehdotuksilla siirtoverkonhaltijoille annetaan lähes säädösvallan käyttäjän asema, kun yhteistyöviraston rooli näyttää rajoittuvan neuvonantavan elimen tehtäviin. Tietyt säännöt, kuten avoimuutta tai vaihdantaa koskevat säännöt, kuuluvat yhä useammin sääntelyviranomaisten toimivaltaan.

49. kannattaa sähkön siirtoverkonhaltijoiden eurooppalaisen verkoston velvoitetta julkaista joka toinen vuosi yhteisön laajuinen 10-vuotinen verkkoinvestointisuunnitelma.

50. toivoo että markkinoiden uudet tulokkaat — etenkin paikalliset ja alueelliset sähköalan yritykset — saisivat saman

verran markkinatietoa käyttöönsä kuin vakiintuneet toimijat.

Kaasunsiirtoverkot

51. katsoo, että useissa tapauksissa jo vakiintuneiden toimijoiden hallussa olevan kaasunvarastointikapasiteetin niukkuus haittaa merkittävästi kaasualan kilpailua ja vaikuttaa tuotannon osalta välillisesti myös sähköalaan. Komitea pitää näin ollen tervetulleina ehdotuksia, joilla pyritään parantamaan kaasunvarastojen ja nesteytetyn maakaasun (*liquidified natural gas, LNG*) käsittelylaitosten käyttömahdollisuuksia.

52. tukee niin sanotun syöttö- ja ottojärjestelmän käyttöönottoa kilpailun kehittymisen edistämiseksi. Kyseisessä järjestelmässä kapasiteetti kohdennetaan johonkin seutuun tai alueeseen tietyn kaasuputkiston sijaan.

Bryssel 10. huhtikuuta 2008

Alueiden komitean
puheenjohtaja
Luc VAN DEN BRANDE

Alueiden komitean lausunto aiheesta Laajentumisstrategia sekä vuosien 2007 ja 2008 tärkeimmät haasteet ehdokkuutta valmistelevat maat

(2008/C 172/12)

ALUEIDEN KOMITEA

- katsoo, että ehdokkuutta valmisteleville maille on lähetettävä entistä selvempi viesti siitä, millä tavalla ne voivat liittyä EU:hun. Yksi kerrallaan tapahtuva liittyminen voisi kannustaa ja motivoida maita vauhdittamaan kokonaisprosessia. Onnistumisen vaadittujen EU-kriteerien täyttämässä tulisi vaikuttaa ratkaisevasti kunkin maan jäsenysprosessin etenemisnopeuteen.
- toteaa, että ehdokkuutta valmistelevien maiden paikallisviranomaisten ja -hallinnon valmiuksien parantamista on jatkettava, sillä alue- ja paikallisviranomaiset eivät nykyään osallistu riittävästi EU-jäsenysprosessiin.
- on tyytyväinen EU:n ja Bosnia ja Hertsegovinan välisen vakautus- ja assosiaatiosopimuksen parafoimiseen ja kehottaa Bosnia ja Hertsegovinan viranomaisia tekemään yhteistyötä sopimuksessa asetettujen velvoitteiden panemiseksi täytäntöön.
- on tyytyväinen EU:n ja Serbian välisen vakautus- ja assosiaatiosopimuksen parafoimiseen ja kehottaa Serbiaa on jatkamaan työtään velvollisuuksiensa täyttämiseksi entisen Jugoslavian alueen kansainvälistä rikostuomioistuinta kohtaan, sillä tämä on edellytys sille, että EU:hun integroituminen voi jatkua.
- on tyytyväinen EU:n ja Montenegron välisen vakautus- ja assosiaatiosopimuksen allekirjoittamiseen ja kehottaa Montenegron hallitusta jatkamaan työtään sopimuksessa asetettujen velvoitteiden täyttämiseksi täytäntöönpanoa koskevan toimintasuunnitelmaluonnoksen suuntaviivojen mukaisesti.

Esittelijä: Martin HEATLEY, Warwickshiren kreivikunnanvaltuutettu (UK, PPE)

Viiteasiakirja

Komission tiedonanto Euroopan parlamentille ja neuvostolle — Laajentumisstrategia sekä vuosien 2007 ja 2008 tärkeimmät haasteet

KOM(2007) 663 lopullinen

POLIITTISET SUOSITUKSET

ALUEIDEN KOMITEA

A Yleiset suositukset

Yleinen eteneminen ja aikataulu

1. katsoo, että ehdokkuutta valmistelevalle maille on lähetettävä entistä selvempi viesti siitä, millä tavalla ne voivat liittyä EU:hun. Yksi kerrallaan tapahtuva liittyminen voisi kannustaa ja motivoida maita vauhdittamaan kokonaisprosessia. Onnistumisen vaadittujen EU-kriteerien täyttämiseksi tulisi vaikuttaa ratkaisevasti kunkin maan jäsenysprosessin etenemisnopeuteen.

2. uskoo, että on löydettävä asianmukainen tasapaino mahdollisten jäsenvaltioiden innostuksen ja vakauden säilyttämisen sekä huolellisen ja asianmukaisen jäsenysprosessiin valmistautumisen välillä.

3. katsoo, että laajentuminen on tärkeää EU:lle, ehdokasvaltioille ja ehdokkuutta valmistelevalle maille talouden kasvumahdollisuuksien, elintärkeiden liikenne- ja energiareittien turvaamisen sekä muiden strategisten näkökohtien vuoksi, EU:n yhteisiä arvoja, kuten vapautta, demokratiaa ja solidaarisuutta, unohtamatta. Tämän lisäksi mahdollisuus liittyä EU:hun edistää ratkaisevasti rauhaa ja vakautta Länsi-Balkanin alueella. Komitea on kuitenkin huolissaan muutamissa jäsenvaltiossa esiintyvistä "laajentumisväsymyksestä" ja katsoo siksi, että yleisön tietoisuutta tulevien laajentumisen tarjoamista mahdollisuuksista ja niihin liittyvistä haasteista olisi lisättävä.

4. on tyytyväinen yleisen talouskasvun tuntuvaan kohentumiseen, yleiseen makrotaloudelliseen vakauteen sekä elintason parantumiseen ehdokkuutta valmistelemissä maissa. Komitean mielestä olisi kuitenkin kiinnitettävä nykyistä enemmän huomiota oikeusvaltioperiaatteen lujittamiseen sekä yhteiskunnallisten rakenteiden ajanmukaistamiseen. Makrotaloudellisilla parannuksilla tulisi pyrkiä kohentamaan kyseisten maiden kansalaisten elämänlaatua. AK kehottaa erityisesti vahvistamaan oikeusvaltioperiaatetta uudistamalla etenkin oikeuslaitosta. Kaikissa ehdokkuutta valmistelemissä maissa olisi asetettava etusijalle korruption sekä järjestäytyneen rikollisuuden, myös ihmiskaupan, torjunta.

5. kehottaa kaikkia ehdokkuutta valmistelevia maita pitämään yllä ja jatkuvasti parantamaan hyviä naapurisuhteita, sillä ne ovat oleellinen osa lähentymistä Euroopan unioniin. Komitea korostaa lisäksi, että Länsi-Balkanin maiden on tehostettava

pyrkimyksiään löytää kaikkien osapuolten hyväksyttävissä olevia ratkaisuja naapurimaiden välisiin avoimna oleviin kysymyksiin.

Viestintä

6. korostaa, että asianmukainen viestintä on oleellista laajentumisstrategian jatkomenestykselle. On välttämätöntä tarjota entistä parempaa tietoa nyt käynnissä olevan laajentumisprosessin hyödyistä ja haasteista sekä varmistaa ymmärryksen ja hyväksynnän saaminen prosessin vaiheittaiselle etenemiselle ja tarkalle hallinnalle. Olisikin tuettava ehdokkuutta valmistelevien maiden kaikkien hallintotasojen pyrkimyksiä tiedottaa yleisölle entistä paremmin eurooppalaisista arvoista, EU-jäsenyyden tavoittelemisen tuomista eduista sekä jäsenyyssehdoista. Tässä yhteydessä tulee huolehtia siitä, että laajentumista käsittelevät komission tiedonannot julkaistaan ehdokkuutta valmistelevien maiden kielillä, myös vähemmistökielillä.

7. suosittaa, että EU:n uutta rahoitusvälinettä, liittymistä valmistelevaa tukivälinettä (*Instrument for Pre-Accession Assistance, IPA*), käytetään EU:hun yhdentymistä koskevan tietoisuuden lisäämiseen, rajatylittävän yhteistyön edistämiseen, Länsi-Balkanin paikallis- ja aluehallintoa edustavien järjestöjen valmiuksien parantamiseen sekä niiden kutsumiseen mukaan jäsenyysprosessiin.

8. suosittaa, että vertikaalista yhteydenpitoa EU:hun yhdentymisestä asianomaisissa maissa vastaavan keskushallinnon tahon sekä alue- ja paikallisviranomaisten ja paikallishallintoa edustavien järjestöjen välillä tehostetaan.

Valmiuksien parantaminen ja rajatylittävä yhteistyö

9. katsoo, että tukitoimet, joilla edistetään henkilöiden välisiä yhteyksiä paikallis- ja aluetasolla sekä EU:n ja ehdokkuutta valmistelevien maiden yhteistyötä, ovat arvokas väline kulttuurisen ja poliittisen ymmärryksen lisäämiseksi ja että niiden avulla voidaan poistaa integrointikykyä koskevia epäilyksiä. Komitea muistuttaa ystävyyskaupunkitoiminnan ja vastaavanlaisen yhteistyön merkityksestä vuoden 1990 tienoon historiallisten tapahtumien jälkeen.

10. kehottaa tehostamaan toimenpiteitä EU:n ja ehdokkuutta valmistelevien maiden alueiden ja kuntien välisen yhteistyön edistämiseksi nykyisten rajatylittävien mekanismien lisäksi, jotta esimerkiksi kannustetaan ehdokkuutta valmistelevien maiden osallistumista eurooppalaisiin alueellisen yhteistyön yhtymiin ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ EAYY — eurooppalainen alueellisen yhteistyön yhtymä (EGTC, European Grouping for Territorial Cooperation).

11. korostaa, että hallinnollisten valmiuksien parantaminen etenkin alue- ja paikallistasolla on oleellista Kööpenhaminassa asetettujen kriteerien menestykselliseksi täyttämiseksi. Asianomaisten maiden alue- ja paikallisviranomaisille ei ole annettu asiasta riittävästi tietoa, eikä niillä yleisesti ole vielä riittäviä valmiuksia ottaa vastaan EU:n rahoitustukea. AK:lla onkin keskeinen rooli tuettaessa koulutusseminaarien järjestämistä, jotta voidaan levittää tietoa EU:n alue- ja paikallisviranomaisten hyvistä käytänteistä ja kokemuksista.

12. on tyytyväinen EU:n ja ehdokkuutta valmistelevien maiden allekirjoittamaan sopimukseen viisumikäytäntöjen helpottamisesta, sillä sopimus on tärkeä askel pyrittäessä helpottamaan henkilöiden välistä yhteydenpitoa sekä Länsi-Balkanin maiden kansojen että EU:n ja ehdokkuutta valmistelevien maiden kansojen välillä.

13. toteaa, että ehdokkuutta valmistelevien maiden paikallisviranomaisten ja -hallinnon valmiuksien parantamista on jatkettava, sillä alue- ja paikallisviranomaiset eivät nykyään osallistu riittävästi EU-jäsenysprosessiin.

14. kannattaa hankkeita, joilla luodaan yhteyksiä EU:n jäsenvaltioiden ja ehdokkuutta valmistelevien maiden paikallisviranomaisten välille. Esimerkiksi Serbiassa toteutettiin ”vaihtoprojekti”, johon osallistui kolmasosa maan kunnista. Hankkeen yhteydessä sovellettiin yhteisössä noudatettavia projektinhallintakäytäntöjä ja autettiin yhteyksien luomisessa EU:n ja Serbian paikallisviranomaisten välillä.

15. kehottaa parantamaan ehdokkuutta valmistelevien maiden keskus-, alue- ja paikallishallinnon virkamiesten valmiuksia kyseisten maiden ympäristöpolitiikkojen mukauttamiseksi EU:n suosituksiin.

16. katsoo, että demokratia on ehdokkuutta valmistelevisä maissa vielä nuorta ja haurasta. Edustuksellisen demokratian instituutioiden ja pelisääntöjen kehittäminen ja vakiinnuttaminen edellyttää määrätietoista ja pitkäjänteisiä toimia. Tämä koskee erityisesti alue- ja paikallistasoa, jotka ovat ratkaisevassa asemassa kehitettäessä vakaata ja avointa demokraattista yhteiskuntaa ja hyvää hallintotapaa.

Kansalaisyhteiskunta ja julkinen elämä

17. pitää kansalaisyhteiskunnan panosta demokraattisen yhteiskunnan rakentamiseen erittäin tärkeänä. Kansalaisyhteiskunnan kehittämistä ja sen valmiuksien parantamista on jatkettava, jotta voidaan helpottaa sen merkittävää roolia avoimuuden lisäämisessä ja demokratian edistämiseksi. Kansalaisyhteiskunnalla voi olla tärkeä rooli tiedotettaessa yleisölle EU:sta ja helpotettaessa kansalaisten osallistumista jäsenysprosessiin.

18. kehottaa jatkamaan naisten, lasten ja vanhusten oikeuksien vahvistamista. Olisikin ryhdyttävä lisätoimenpiteisiin yhtäläisten mahdollisuuksien parantamiseksi, parempien työllistymis-

mahdollisuuksien varmistamiseksi sekä naisten entistä aktiivisemmän poliittisen osallistumisen kannustamiseksi. Naisten, lasten ja vanhusten suojelua kaikenlaiselta väkivallalta, ihmiskauppa mukaan luettuna, on tehostettava.

19. kehottaa jatkamaan vammaisten aseman parantamista. Erityisen tärkeää on vammaisten työllistymismahdollisuuksien parantaminen, sillä siten voidaan oleellisesti edistää heidän täysi-ikäisyytensä integroitumistaan yhteiskuntaan.

20. kehottaa jatkamaan vähemmistöjen aseman parantamista ja luomaan niille edellytykset kehittyä ja toteuttaa itseään kulttuurisesti. Tehokkaita toimia tarvitaan kuitenkin myös, jotta voidaan muuttaa asenteita etnisiä ryhmiä kohtaan ja lisätä suvaitsevaisuutta ja sovinnonhalua.

B Maakohtaiset erityishuomiot

Albania

21. on tyytyväinen hallinnon parantamisessa saavutettuihin tuloksiin, erityisesti edistykseen väestörekisterin ja henkilökorttien parantamisessa sekä biometrinen passien käyttöönotossa. Komitea toivoo tämän auttavan parantamaan myös vaalijärjestelyjä, sillä äskettäiset paikallisvaalit eivät olleet kansainvälisten sitoumusten ja vaatimusten mukaiset.

22. on tyytyväinen hallituksen korruptionvastaisessa taistelussa soveltamaan entistä strategisempaan lähestymistapaan. Korruptio on kuitenkin edelleen laajalle levinnyt ja erittäin vaikea ongelma Albaniassa. Lisäksi oikeusjärjestelmä on tietyistä parannuksista huolimatta heikko, ja sen uudistamista on välttämätöntä jatkaa erityisesti riippumattomuuden, avoimuuden ja tehokkuuden lisäämiseksi. Näin ollen on erityisen tärkeää, että vuosiksi 2007–2013 suunniteltu uusi korruptionvastainen strategia laaditaan ja pannaan tehokkaasti täytäntöön Euroopan neuvoston GRECO-ryhmän suositusten mukaisesti.

23. panee merkille erittäin myönteisen ilmapiirin uskonto-kuntien välisissä suhteissa. Tässä asiassa Albania näyttää alueella arvokasta esimerkkiä. Komitea kehottaa kuitenkin jatkamaan toimia ihmisoikeuksien ja ilmaisunvapauden parantamiseksi.

24. kehottaa Albanian viranomaisia jatkamaan työtään vähemmistöjen aseman parantamiseksi parhaiden eurooppalaisten käytäntöjen ja kansallisten vähemmistöjen suojelua koskevan Euroopan neuvoston puitesopimuksen mukaisesti. Komitea suosittaa painokkaasti, että vähemmistöjen edustus taataan Albanian parlamentissa ja varmistetaan vähemmistökielten opetuksen laajentaminen niin, että se kattaa kaikki vähemmistöihin kuuluvat kaikkialla Albaniassa.

25. antaa tunnustusta Albanian pyrkimyksille pitää yllä ja kehittää edelleen hyviä naapurisuhteita jäsenvaltioihin sekä muihin ehdokkuutta valmisteleviin maihin.

26. katsoo, että hallinnollisia valmiuksia on parannettava edelleen vakautus- ja assosiaatiosopimuksen täytäntöönpanon onnistumiseksi. Paikallishallinnon viranomaisten ja Albanian kuntaliiton valmiuksia on parannettava, jotta ne kykenevät ottamaan vastaan liittymistä valmistelevalta tukivälineestä annettavan rahoituksen.

Bosnia ja Hertsegovina

27. on tyytyväinen vakautus- ja assosiaatiosopimuksen parafoimiseen EU:n kanssa ja kehottaa Bosnia ja Hertsegovinan viranomaisia tekemään yhteistyötä sopimuksessa asetettujen velvoitteiden panemiseksi täytäntöön.

28. suhtautuu myönteisesti julistukseen Bosnia ja Hertsegovinan poliisivoimien uudistamisesta ja kehottaa julistuksen kaikkia allekirjoittajatahoja edistämään toimillaan poliisin uudistamista EU:n periaatteiden mukaisesti. Poliisiuudistus on edelleen välttämätön edellytys vakautus- ja assosiaatiosopimuksen allekirjoittamiselle.

29. on tyytyväinen siihen, että Bosnia ja Hertsegovinan paikallishallinto soveltaa päättäväisesti parhaita yhteisössä noudatettavia käytäntöjä palveluntarjonnan parantamiseksi. Komitea panee tyytyväisenä merkille, että liittovaltion molemmissa osissa paikallishallintojen järjestöt ovat valmiita yhteistyöhön kansalaisille tarjottavien paikallistason palveluiden parantamiseksi.

30. suhtautuu myönteisesti paikallishallintoa koskevien uudistusten jatkumiseen ja panee merkille, että liittovaltion molemmissa osissa paikallishallintoa koskeva lainsäädäntö on Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan mukaista.

31. katsoo, että hallinnollisia valmiuksia on edelleen parannettava vakautus- ja assosiaatiosopimuksen täytäntöönpanon onnistumiseksi. Liittovaltion molempien osien paikallishallinnon viranomaisten ja paikallishallinnon järjestöjen valmiuksia on parannettava, jotta ne kykenevät ottamaan vastaan ja hyödyntämään täysimääräisesti liittymistä valmistelevalta tukivälineestä myönnettävän rahoituksen.

32. on tyytyväinen edistysaskeleisiin pakolaisten ja kotiseuduiltaan siirtymään joutuneiden henkilöiden paluun turvaamisessa ja kehottaa asianomaisia organisaatioita ja virastoja jatkamaan työtään olosuhteiden parantamiseksi kestäväpohjaisen paluun mahdollistamiseksi.

33. on tyytyväinen yhteistyön parantumiseen entisen Jugoslavian alueen kansainvälisen rikostuomioistuimen kanssa. Yhteistyö näyttäisi olevan yleisesti ottaen tyydyttävällä tasolla, mutta vakautus- ja assosiaatiosopimuksen allekirjoittaminen edellyttää täydellistä yhteistyötä.

Serbia

34. kehottaa Serbiaa jatkamaan lähentymistään EU:hun sekä pyrkimään rauhanomaiseen yhteiseloon kaikkien naapurimaiden kanssa.

35. on tyytyväinen vakautus- ja assosiaatiosopimuksen parafoimiseen EU:n kanssa ja kehottaa Serbiaa on jatkamaan työtään

velvollisuuksiensa täyttämiseksi entisen Jugoslavian alueen kansainvälistä rikostuomioistuinta kohtaan, sillä tämä on edellytys sille, että EU:hun integroituminen voi jatkua.

36. antaa tunnustusta edistymiselle julkisen hallinnon uudistamisessa yhteisössä noudatettavien vaatimusten mukaisesti ja panee merkille hyvät hallinnolliset valmiudet, joita Serbia on osoittanut vakautus- ja assosiaatiosopimuksesta käytävien neuvotteluiden yhteydessä.

37. on tyytyväinen oikeusministeriön aloitteeseen perustelujen analyysin tekemisestä oikeusjärjestelmän tilasta, sillä uuden perustuslain mukaisten oikeudellisten puitteiden täytäntöönpano on edelleen ratkaisematta. Tarvitaankin lisätoimenpiteitä oikeusjärjestelmän riippumattomuuden, vastuullisuuden ja avoimuuden varmistamiseksi.

38. kannattaa korruption vastaisen kansallisen strategian täytäntöönpanon jatkamista, mutta huomauttaa, että korruptio on Serbiassa edelleen laajalle levinnyttä ja vaikea ongelma.

39. panee tyytyväisenä merkille parannukset vähemmistöjen oikeuksien kunnioittamisessa ja suojelussa ja kehottaa hallitusta keskittymään toimenpiteissään eri väestöryhmien oikeuksien parantamiseen erityisesti koulutuksen, sosiaalisen suojelun, terveydenhuollon, asumisen ja työllisyyden aloilla.

40. kehottaa Serbian parlamenttia ratifioimaan Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan.

41. katsoo, että hallinnollisia valmiuksia on parannettava edelleen vakautus- ja assosiaatiosopimuksen täytäntöönpanon onnistumiseksi. Paikallishallinnon viranomaisten ja Serbian kuntaliiton valmiuksia on parannettava, jotta ne kykenevät ottamaan vastaan ja hyödyntämään täysimääräisesti liittymistä valmistelevalta tukivälineestä myönnettävän rahoituksen.

Kosovo (YK:n turvallisuusneuvoston päätöksen 1 244 mukaisesti)

42. toteaa, että Kosovon 17. helmikuuta 2008 antama itsenäisyysjulistus on nyt tosiasia. AK on tyytyväinen päätökseen käynnistää Euroopan turvallisuus- ja puolustuspolitiikan puitteissa EU:n oikeusvaltio- ja vakausoperaatio, EULEX Kosovo. Oikeusvaltion ja vakauden säilyttäminen on kaikkien edun mukaista. Etnisten ryhmien yhteiselon on oltava rauhanomaista.

43. on tyytyväinen strategiaan ja toimintasuunnitelmaan julkisen hallinnon uudistamiseksi vuosina 2006–2011, koska julkishallinto on heikko ja tehoton ja sitä koskevat uudistukset vasta alkuvaiheessa.

44. katsoo, että eräistä edistysaskeleista huolimatta paikallishallinnon valmiudet ovat edelleen heikot.

45. on tyytyväinen korruption vastaisen viraston perustamiseen Kosovoon, mutta katsoo, että suurena ongelmana korruption torjunnassa on edelleen selvän poliittisen tahdon puuttuminen. Viraston henkilöstön valmiuksia on edelleen parannettava, ja on jatkettava työskentelyä lainsäädäntökehyksen ja täytäntöönpanotoimenpiteiden kehittämiseksi.

46. pahoittelee vaatimatonta edistymistä kansalais- ja poliittisia oikeuksia ja vapauksia koskevissa kysymyksissä ja kehottaa Kosovon viranomaisia käynnistämään lisätutkimuksia yli 2 000 kadonneen henkilön kohtalon selvittämiseksi, koska se olisi tärkeä askel kohti sovintoa.

47. on hyvillään siitä, että Kosovossa marraskuussa 2007 järjestetyt vaalit sujuivat rauhallisesti, ja kehottaa Kosovon ja Serbian viranomaisia jatkamaan työtään nykyisen poliittisen tilanteen ratkaisemiseksi rauhanomaisesti. Komitea on vahvasti sitä mieltä, että väkivallalle ei pidä antaa sijaa Kosovossa ja että monietnistä Kosovoa voidaan rakentaa ainoastaan sen kaikkien yhteisöjen yhteistyöllä.

Montenegro

48. on tyytyväinen vakautus- ja assosiaatiosopimuksen allekirjoittamiseen EU:n kanssa ja kehottaa Montenegron hallitusta jatkamaan työtään sopimuksessa asetettujen velvoitteiden täyttämiseksi täytäntöönpanoa koskevan toimintasuunnitelmaluonnoksen suuntaviivojen mukaisesti.

49. panee tyytyväisenä merkille uuden perustuslain hyväksymisen.

50. antaa Montenegrolle tunnustusta siitä, että se on itsenäistymisensä jälkeen onnistunut kiitettävästi hyvien kahdenvälisen

suhteiden luomisessa laajentumisprosessissa mukana oleviin valtioihin sekä EU:hun kuuluviin naapurimaihin. Lisäksi Montenegron osallistuminen alueellisiin aloitteisiin ja Euroopan neuvoston toimintaan on edennyt myönteisesti.

51. on tyytyväinen hallituksen toimiin järjestäytyneen rikollisuuden ja korruption torjumiseksi, mutta huomauttaa, että kyseisiä asioita pidetään edelleen vakavina huolenaiheina. AK kehottaakin hallitusta tehostamaan edelleen korruption vastaista toimintaansa ja lisäämään toimenpiteitä rahanpesun estämiseksi. Erityishuomiota olisi kiinnitettävä oikeusjärjestelmää koskevien uudistusten jatkamiseen.

52. panee merkille julkishallinnon uudistusten jatkumisen ja suosittaa valmiuksien parantamista edelleen sellaisilla aloilla kuin avoimuus, vastuullisuus, julkiset hankinnat sekä julkisen omaisuuden ja toimilupamenettelyjen hallinta.

53. katsoo, että hallinnollisia valmiuksia on parannettava edelleen vakautus- ja assosiaatiosopimuksen täytäntöönpanon onnistumiseksi. Paikallishallinnon viranomaisten ja Montenegron paikallishallinnon järjestöjen valmiuksia on parannettava, jotta ne kykenevät ottamaan vastaan ja hyödyntämään täysimääräisesti liittymistä valmistelevalta tukivälineestä annettavan rahoituksen.

Bryssel 10. huhtikuuta 2008

Alueiden komitean
puheenjohtaja
Luc VAN DEN BRANDE

Alueiden komitean lausunto aiheesta Nuorten täysipainoinen yhteiskunnallinen osallistuminen

(2008/C 172/13)

ALUEIDEN KOMITEA

- pitää valitettavana, että vaikka komissio esitteleekin tiedonannossaan nuorisostrategian laatimisessa tarvittavaa päättäjien ja sidosryhmien yhteistyötä unioni-, jäsenvaltio- sekä alue- ja paikallistasoilla, se ei kuitenkaan kuvaile tarkemmin alue- ja paikallistason roolia nuorisopolitiikassa.
- korostaa, että nuorisopolitiikkaa pannaan toimeen erityisesti alue- ja paikallistasolla. Paikallisilla ja alueellisilla strategioilla edistetään osaltaan merkittävästi korkealaatuisten toimenpiteiden toteuttamista, joilla pyritään koulutuksen ja jatkokoulutuksen parantamiseen, nuorten sosiaalisen ja ammatillisen osallisuuden lisäämiseen sekä heidän kannustamiseensa aktiiviseen kansalaistoimintaan.
- yhtyy komission käsitykseen siitä, että kansallisten ja alueellisten yleissivistävien ja ammatillisten koulutusjärjestelmien tehtävänä on oltava työmarkkinoiden kannalta hyödyllisen perusosaamisen välittäminen. Ei tule kuitenkaan unohtaa, että vahvalla, yleissivistävällä ja yksilöä kehittäväällä koulutusperustalla on laajempikin merkitys, etenkin yhteiskuntaelämään osallistumisen kannalta.
- katsoo toisin kuin komissio, että kun on kyse esikouluiässä olevista lapsista etusijalla on oltava avainosaamisen kehittämisen sijaan ennemminkin kokonaispersoonallisuuden kehitys.
- katsoo, että useissa jäsenvaltioissa käytössä oleva kaksijakoinen ammattikoulutusjärjestelmä, eli yrityk-sissä ja kouluissa annettava ammattikoulutus, on esimerkillinen koulutusmuoto mahdollisimman monen nuoren ammatillista integroitumista ajatellen. Komitea pitääkin valitettavana, että ammattikou-lutus kärsii monissa valtioissa kiinnostuksen ja hyväksynnän puutteesta.

Esittelijä: Gebhard HALDER (AT, PPE) Vorarlbergin maapäivien puhemies

Viiteasiakirja

Komission tiedonanto neuvostolle, Euroopan parlamentille, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle sekä alueiden komitealle — Nuorten saaminen täysipainoisemmin mukaan koulutukseen, työelämään ja yhteiskunnan toimintaan

KOM(2007) 498 lopullinen

POLIITTISET SUOSITUKSET

ALUEIDEN KOMITEA

Yleisiä huomioita komission tiedonannosta

1. toteaa, että nuoret ovat yhteiskunnan kehityksen voimavara. Euroopan unionin, sen jäsenvaltioiden sekä alue- ja paikallis yhteisöjen tulevaisuus riippuu yhä enemmän siitä, onnistutaanko luomaan lapsiin ja nuoriin myönteisesti suhtautuva yhteiskunta.

2. korostaa, että nuoret ovat myös ratkaiseva tekijä Euroopan alueiden ja kuntien taloudellisen suorituskyvyn sekä maailmanlaajuisen kilpailukyvyn kannalta. Lisäksi EU:n kansalaisten osallistuminen on Euroopan sosiaalisen yhteenkuuluvuuden sekä rauhanomaisen ja demokraattisen jatkokehityksen kulmakivi, joka on laskettava jo nuoruudessa.

3. viittaa alueiden komitean lausuntoon aiheesta ”Euroopan väestökehitys”⁽¹⁾. Kyseisessä lausunnossa todetaan, että lapsia syntyy vähemmän kuin väkimäärän säilyttämisen entisellään edellyttää. Tämä aiheuttaa pitkälle ulottuvia muutoksia Euroopan väestön määrässä ja ikärakenteessa ja korostaa tarvetta luoda eri sukupolvet huomioon ottava, kestävä politiikka.

4. tunnistaa siksi, että Eurooppa-neuvoston keväällä 2005 hyväksymällä eurooppalaisella nuorisosopimuksella⁽²⁾, komission tiedonannolla nuorisoa koskevista EU:n politiikoista⁽³⁾ ja käsillä olevalla komission tiedonannolla on tartuttu erittäin merkittävään aiheeseen.

5. tukee komission ehdottamaa monialaista lähestymistapaa. On tärkeää ottaa nuoret huomioon kaikilla politiikanaloilla ja näin keskittyä entistä enemmän nuorten erityistarpeisiin.

6. muistuttaa, että tiedonannossa käsitellyillä yleissivistävää ja ammatillista koulutusta, nuorisoa ja työllisyyttä koskevilla aloilla toimivalta asianomaisten toimenpiteiden toteuttamiseksi on jäsenvaltioilla tai alue- ja paikallisviranomaisilla. EU:n tasolle kuuluvat tässä yhteydessä koordinoivat, tukevat ja täydentävät tehtävät.

⁽¹⁾ Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Euroopan väestökehitys”, CdR 341/2006 rev. 3.

⁽²⁾ Brysselissä 22.–23.3.2005 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston puheenjohtajavaltion päätelmien liite I (asiakirja 7619/05).

⁽³⁾ Komission tiedonanto nuorisoa koskevista EU:n politiikoista — Euroopan nuorten huomioon ottaminen — eurooppalaisen nuorisosopimuksen täytäntöönpano ja aktiivisen kansalaisuuden edistäminen, KOM(2005) 206 lopullinen.

7. kehottaa tätä taustaa vasten komissiota tarkastelemaan, vastaavatko aiotut toimenpiteet EU:n uudistussovitimuksessa vahvistettuja toissijaisuuden ja suhteellisuuden periaatteita.

8. toteaa, että komissio ei esitä tiedonannon yhteydessä seurausten arviointia, ja pitää valitettavana, että toimeenpanosta alue- ja paikallistasolle syntyviä hallinnollisia ja taloudellisia lisärasitteita ei ole arvioitu.

Merkitys alue- ja paikallistasolle

9. pitää valitettavana, että vaikka komissio esittelee tiedonannossaan nuorisostrategian laatimisessa tarvittavaa päättäjien ja sidosryhmien yhteistyötä unioni-, jäsenvaltio- sekä alue- ja paikallistasoilla, se ei kuitenkaan kuvaile tarkemmin alue- ja paikallistason roolia nuorisopolitiikassa.

10. korostaa, että nuorisopolitiikkaa pannaan toimeen erityisesti alue- ja paikallistasolla. Paikallisilla ja alueellisilla strategioilla edistetään osaltaan merkittävästi korkealaatuisten toimenpiteiden toteuttamista, joilla pyritään koulutuksen ja jatkokoulutuksen parantamiseen, nuorten sosiaalisen ja ammatillisen osallisuuden lisäämiseen sekä heidän kannustamiseensa aktiiviseen kansalaistoimintaan. Nimenomaan alue- ja paikallistasolla pystytään keskittämään muita tasoja paremmin nuorten erityistarpeisiin ja näin ollen myös toimimaan määrätietoisemmin.

11. kehottaa komissiota kunnioittamaan kansallista, alueellista ja paikallista monimuotoisuutta koulutus-, nuoriso- ja työllisyysalalla. Jäsenvaltioiden lisäksi myös alue- ja paikallistason on päästävä osallistumaan koordinoivien, tukevien ja täydentävien toimenpiteiden suunnitteluun ja toimeenpanoon.

Enemmän ja parempia koulutusmahdollisuuksia kaikille nuorille

12. korostaa, että eurooppalaiset yleissivistävät ja ammatilliset koulutusjärjestelmät ovat avaintekijöitä EU:n kilpailukyky potentiaalisen pitkäaikaisen kehityksen kannalta ja pitää Koulutus 2010 -työohjelman sisältöä näin ollen tervetulleena⁽⁴⁾. AK muistuttaa kuitenkin samalla siitä, että jäsenvaltioiden ja alue- ja paikallistason toimivalta opetussisältöä ja koulutusjärjestelmiä suunniteltaessa on tunnustettava ja kunnioitettava järjestelmien kulttuurista ja kielellistä monimuotoisuutta.

⁽⁴⁾ Euroopan koulutusjärjestelmien tavoitteiden yksityiskohtainen seurantaohjelma, EYVL C 142, s. 1, 14.6.2002.

13. yhtyy komission käsitykseen siitä, että kansallisten ja alueellisten yleissivistävien ja ammatillisten koulutusjärjestelmien tehtävänä on oltava työmarkkinoiden kannalta hyödyllisen perusosaamisen välittäminen. Ei tule kuitenkaan unohtaa, että vahvalla, yleissivistävällä ja yksilöä kehittäväällä koulutusperustalla on laajempikin merkitys etenkin yhteiskuntaelämään osallistumisen kannalta.

14. katsoo toisin kuin komissio, että kun on kyse esikouluikässä olevista lapsista etusijalla on oltava avainosaamisen kehittämisen sijaan ennemminkin kokonaispersoonallisuuden kehitys. Kuitenkin voidaan jo hyvin pienissä lapsissa herättää mm. teknisten tai luonnontieteellisten pelien ja leikkien avulla kykyä ja kiinnostusta, joilla voi olla suurta merkitystä tulevalle ammatinvalinnanalle.

15. viittaa kielen kehityksen edistämisen merkitykseen varhaiskasvatuksessa. Erityisen tärkeää se on maahanmuuttajalasten kohdalla. Näin luodaan myös perusta muiden kielten tulevalle oppimiselle.

16. katsoo, että useissa jäsenvaltioissa käytössä oleva kaksijakoinen ammattikoulutusjärjestelmä, eli yrityksissä ja kouluissa annettava ammattikoulutus, on esimerkillinen koulutusmuoto mahdollisimman monen nuoren ammatillista integroitumista ajatellen. Komitea pitääkin valitettavana, että ammattikoulutus kärsii monissa valtioissa kiinnostuksen ja hyväksynnän puutteesta. Kyseinen koulutusjärjestelmä, kuten myös muu keskiasteen jälkeinen tai korkeakoulutus, joutuu kuitenkin kohtaamaan sen seikan, että pätevyydelle, jota moniin työpaikkoihin edellytetään, asetetaan yhä kasvavia vaatimuksia. Tällaisen koulutusjärjestelmän kiinnostavuutta on parannettava myös erityisesti lisäämällä mahdollisuuksia päästä kaksijakoisen ammattikoulutuksen kautta yliopistoon asti.

17. katsoo näin ollen, että koulutustasoa on yleisesti nostettava. Oleellinen edellytys tälle ovat korkeasti koulutetut ja motivoituneet opettajat ja kouluttajat, joilla on oltava paitsi ainekohtaista ja didaktista myös sosiaalis-integroivaa pätevyyttä⁽⁵⁾. Lisäksi opetussuunnitelmien on heijastettava työmarkkinoiden vaatimuksia.

18. pitää tervetulleena, että komissio on kehottanut jäsenvaltioita toteuttamaan tutkintojen tunnustamista koskevat euroopalaiset puitteet, ja vaatii tässä yhteydessä, että siinä otetaan huomioon opetustoimen kansallinen ja alueellinen monimuotoisuus. On esimerkiksi löydettävä ratkaisuja ammatillisten koulutusosioiden integroimiseksi.

19. korostaa EU:n elinikäisen oppimisen toimintaohjelman ja nuorisotoimintaohjelman merkitystä. Kyseiset ohjelmat, joissa etusijalla on rajanylittävä liikkuvuus ja siihen liittyvä virallinen koulutus ja arkioppiminen, täydentävät arvokkaalla tavalla kansallista sekä alueellista ja paikallista koulutuspolitiikkaa.

20. kehottaa komissiota ottamaan tiedonannossaan ja/tai suunnittelemisessaan toimenpiteissä (esimerkiksi EU-ohjelmissa)

⁽⁵⁾ Vrt. myös komission tiedonanto aiheesta "Opettajankoulutuksen laadun parantaminen", KOM(2007) 392 lopullinen sekä neuvoston ja neuvostossa kokoontuvien jäsenvaltioiden hallitusten edustajien päätelmät opettajankoulutuksen laadun parantamisesta, EUVL C 300, 12.12.2007, s. 6.

paremmin huomioon heikossa asemassa olevien nuorten tilanne. Kyseisiä nuoria voidaan auttaa toteuttamaan omat mahdollisuutensa ja integroitumaan työmarkkinoille hyödyntämällä erilaisia malleja, esimerkiksi integroivan ammattikoulutuksen mallia. Kyseiset mallit antavat heikossa asemassa oleville nuorille mahdollisuuden suoriutua koulutuksesta tavallista hitaammin tai hankkia ainoastaan osapätevyys. Tärkeää on myös nuorten intensiivinen sosiaalinen opastus ja mentorointi, ja tätä työtä voidaan tehdä ainoastaan alueellisella ja paikallisella tasolla. Kyseisten mallien avulla voidaan myös alentaa edelleen suurta koulunkäyntinsä keskeyttäneiden määrää.

Nuoret ja työllisyys: haaste Euroopalle

21. toteaa, että siirtyminen koulusta ammattiin on nuorille yhä vaikeampaa.

22. Samalla monilla Euroopan alueilla vallitsee jo nyt paradoksaalinen tilanne, että osittain merkittävän nuorisotyöttömyyden⁽⁶⁾ ohella esiintyy –varsinkin erittäin ammattitaitoisentyyvoiman puutetta, ja se kasvaa vielä tulevaisuudessa.

23. korostaa, että nuorten ammatillinen ja sosiaalinen integroituminen heikossa asemassa olevilla kaupunki- ja maaseutualueilla on erityisen vaikeaa, ja viittaa tässä yhteydessä alueellisen lähentämiseen ja kilpailukyvyyn parantamiseen tähtäävien eurooppalaisten, kansallisten sekä alueellisten ja paikallisten politiikkojen merkitykseen, sillä niillä voidaan luoda edellytykset sille, että koulutetut nuoret jäävät kyseisille alueille.

24. yhtyy komission käsitykseen siitä, että kasvuun ja työllisyyteen tähtäävissä kansallisissa uudistusohjelmissa on kiinnitettävä erityistä huomiota nuorten työllisyyteen, ja kehottaa koordinoimaan kyseiset uudistusohjelmat mahdollisimman hyvin Koulutus 2010-työohjelman puitteissa suunniteltujen toimenpiteiden kanssa.

25. kehottaa laajentamaan jäsenvaltioiden hallituksille avointa Lissabonin vertaisarviointiprosessia siten, että myös paikallis- ja alueviranomaiset ja muut sidosryhmät voivat hyötyä EU:n laajuisesta tietojenvaihdosta vertaistensa kanssa ja tutustua paikallisiin ja alueellisiin toimiin koulutus- ja työpaikkaa vailla olevia nuoria koskevan kysymyksen ratkaisemiseksi.

26. pitää epävarmojen ja huonon työsuhteturvan tarjoavien työsuhteiden jatkuvaa lisääntymistä erityisesti nuorten työntekijöiden perusongelmana, koska työskentelyolosuhteet ja tulotaso pysyy usein vuosien ajan epävakana, mikä estää itsenäisen elämäntavan.

27. kehottaa siksi EU:n toimielimiä, jäsenvaltioita sekä alue- ja paikallisviranomaisia huolehtimaan joustoturvan mahdollisessa toteuttamisessa työnantajien ja työntekijöiden etujen eli joustavuuden ja turvan hyvästä tasapainosta. Myöskään nuorten sosiaalista integroitumista ei saa vaikeuttaa.

⁽⁶⁾ Nuorisotyöttömyyden aste on tiedonannon mukaan 17,4 prosenttia.

28. katsoo, että komissio ei käsittele tiedonannossaan riittävästi heikossa asemassa olevien nuorten työllisyyttä. Etenkin nuorten työmarkkinasuuntautunutta koulutusta koskevien ennakointien toimenpiteiden ohella tarvitaan — erityisesti heikossa asemassa olevien — nuorten integroimiseksi työmarkkinoille myös intensiivisiä — ja sosiaalisia — yksilökohtaisesti räätälöityjä tukitoimia. Tässä yhteydessä on tärkeä toimia Euroopan työllisyysstrategian mukaisesti, eli tavoittaa aukottomasti kaikki nuoret ja työllistää heidät mahdollisimman lyhyessä ajassa. Tässä saatetaan tarvita myös työtä etsiville, heikossa asemassa oleville nuorille suunnattuja turvaverkkoja sekä nuorille tarkoitettuja julkisesti rahoitettuja pätevyöitymis- ja työllistämishankkeita (?).

29. muistuttaa, että EU:n rakennerahastot — erityisesti Euroopan sosiaalirahasto — mahdollistavat tällaisten hankkeiden tukemisen ja tukee komission tiedonannossa esitettyä vaatimusta lisätä Euroopan sosiaalirahaston käyttöä nuorisotyöllisyyden edistämiseksi, kun alueelliset olosuhteet (korkea nuorisotyöttömyys) sitä vaativat.

30. pitää jäsenvaltioiden sekä alue- ja paikallistason keskeisenä tehtävänä parantaa nuorten työllistytävyyttä ja työvalmiutta. On mm. vahvistettava päättäväisesti henkilökohtaista ammatti- ja koulutusohjausta ja -tiedotusta sekä siinä yhteydessä mahdollisuuksia tehdä tunnetuksi tulevaisuuteen suuntautuneita ammatteja. Siten voitaisiin myös edesauttaa sukupuolien välisen tasapainon saavuttamista eri ammattiryhmissä.

31. tukee komission ehdottamia suositusluonteisia harjoittelujaksojen laatupuitteita, sillä harjoittelijoita — jotka liikkuvat yhä useammin myös rajojen yli — käytetään osittain hyväksi ”halpana työvoimana”. Asianmukainen työharjoittelu tarjoaa kuitenkin nuorille arvokkaan mahdollisuuden ensimmäisten työkokemusten keräämiseksi. Ne saattavat vaikuttaa oleellisesti ja ratkaisevasti tulevaan ammatinvalintaan tai täydennyskoulutukseen. Lisäksi koulutusta saavia nuoria on kannustettava suorittamaan harjoittelujaksoja, ja niiden tarjontaa on lisättävä.

32. toteaa, että peruskoulutuksen lisäksi myös ammatillinen täydennyskoulutus tulee yhä tärkeämmäksi. Tekniset tiedot ja työprosessin vaatima osaaminen muuttuvat nopeasti. Haasteena on siis parantaa täydennyskoulutuksen kiinnostavuutta ja avoimuutta sekä lisätä täydennyskoulutusvälineiden tarjontaa. Nuorille, joilla ei ole riittävästi peruskoulutusta, on tärkeää, että puuttuvat tiedot ja taidot voidaan hankkia myöhemmässäkin vaiheessa (toinen mahdollisuus) (?).

(?) Instituutioita ja koulutusta vieroksuville nuorille on myös luotava helposti lähestyttävää tarjontaa, joka antaa heille mahdollisuuden hankkia ”työkokemusta”. Myös (osittainen) määräaikainen palkkakustannusten siirtäminen julkiselle taholle voi kannustaa yrityksiä palkkaamaan ammatissaan aloittelevia nuoria. Tutkimukset ovat osoittaneet, että tällaisen toiminnan kansantaloudellinen vaikutus voi olla selkeästi myönteinen, kun otetaan huomioon lukuisten nuorten pitkäaikaistyöttömyyden yhteiskuntapoliittiset seuraukset.

(?) Kyseiset koulutustoimenpiteet, joita tuetaan myös Euroopan sosiaalirahastosta, ovat ratkaiseva edellytys työmarkkinoille pääsemiselle. Esimerkkeinä mainittakoon lukutaitokurssit ja oppivelvollisuuskoulutuksen päättäminen jälkikäteen.

Kaikkien täyden potentiaalin hyödyntäminen

33. toteaa, että etenkin köyhien perheiden lapset ja nuoret ovat monessa suhteessa heikossa ja osittain syrjäytyneessä asemassa. Tämä koskee sekä heidän koulutus- ja työllistymismahdollisuuksiaan että heidän terveydellistä tilannettaan. Lisäksi köyhyys on usein ”periytyvää”: aikuisiän köyhyys ja sosiaalinen syrjäytyminen ovat seurausta lapsuus- ja nuoruusajan heikosta asemasta.

34. korostaa siksi, että köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen torjuminen on asetettava etusijalle. Kyse on ensisijaisesti jäsenvaltioiden sekä alue- ja paikallisviranomaisten tehtävästä, ja se edellyttää talous-, työllisyys-, koulutus- ja sosiaalipoliittikan saumatonta yhteistyötä sekä nuorisopoliittisten näkökohtien huomioon ottamista kaikilla aloilla.

35. katsoo, että ensimmäisenä lähtökohtana on oltava lapsiperheiden köyhyysriskien lieventäminen. Erityistä huomiota on kiinnitettävä yhteiskunnallis-taloudellisiin tekijöihin, kuten eriarvoistumiseen sekä pitkäaikaistyttömiin ja vähän koulutettuihin vanhempiin, jotta voidaan estää pysyvien köyhyysloukkujen synty.

36. muistuttaa, että ilman vanhempia kasvavien tai ongelmiaisten vanhempien lasten ylläpidosta ja koulutuksesta sekä kyseisten lasten itsenäisen elämän edellytysten luomisesta huolehtivat usein juuri alue- ja paikallisviranomaiset.

37. muistuttaa, että asuinmaan kielen osaaminen on edellytys nopealle kotoutumiselle, hyvälle koulumenestykselle ja paremmille mahdollisuuksille työmarkkinoilla. Se on siis myös keskeinen tekijä köyhyyden torjumisessa.

Aktiiviset nuoret kansalaiset

38. korostaa, että nuorten osallisuus — heidän osallistumisensa yhteiskunnallisen elämän muotoiluun ja toteuttamiseen — vahvistaa lapsia ja nuoria, kasvattaa iteluottamusta ja edistää demokratiaa ja aktiivisuutta.

39. nostaa esiin paikallis- ja aluetason osallistumisprosessien erityismerkityksen. Nuorten osallistuminen on erityisen opettavaa ja pitkään tuntuvaa tilanteissa, joissa he voivat vaikuttaa omalta osaltaan elinympäristöönsä ja joissa he kokevat välittömästi osallistumisprosessin hyödyn.

40. pitää erittäin tärkeänä saada nuoret kiinnostumaan kunnallisesta ja alueellisesta itsehallintojärjestelmästä tutustuttamalla heidät kunnallisten ja alueellisten luottamushenkilöiden toimiin, tehtäviin, ja vastuualueisiin sekä heidän mahdollisuuksiinsa auttaa paikallisia ihmisiä parantamaan työ- ja elinolojaan.

41. pitää paikallisten ja alueellisten osallistumisaloitteiden vahvistamiseksi tervetulleena EU-tason kokemustenvaihtoa ja kehottaa jäsenvaltioita ja EU:ta sekä paikallis- ja alueviranomaisia kehittämään monialaista nuorisopoliittikkaa tiiviissä yhteistyössä nuorison kanssa.

42. pitää tervetulleena Euroopan komission ehdotusta laatia säännöllinen EU-nuorisoraportti. Raportin avulla voidaan analysoida nuorten elinolosuhteita, kuvata heidän toiveitaan ja näin luoda perusta kansallisen, alueellisen, paikallisen ja EU:n tason monialaisille nuorisopolitiikoille. Tässä yhteydessä on varottava asettamasta jäsenvaltioille sekä alueille ja kunnille uusia raportointivelvoitteita. Nyt esitettävät monet raportit, jotka kattavat myös nuorten elämäntilanteen, sisältävät paljon tarpeellista tietoa.

43. korostaa, että nuorten vapaaehtoistoiminta on tärkeää, koska se antaa samalla mahdollisuuden sekä osallistua aktiivisesti yhteiskuntaelämään että kerätä ensimmäisiä työkokemuksia ammatinvalinnan helpottamiseksi.

44. muistuttaa, että vapaaehtoistoiminta opettaa myös tietoja ja taitoja, jotka saattavat olla tärkeitä tulevan ammatin kannalta.

Edellytys kyseisen toiminnan kiinnostavuuden lisäämiselle nuorten parissa on kyseisen epämuodollisen oppimisen tuoman pätevyyden tunnustaminen.

45. pitää näin ollen tervetulleena komission nuorisotoimintaohjelman puitteissa käyttöön ottamaa Youthpass-todistusta, joka on henkilökohtainen todistus ohjelmatoimien parissa nuorten tekemän työn laadusta. Komitea tukee komission aikomusta täydentää yhteisön puitteita tutkintojen ja pätevyysien selkeyttämiseksi (Europass)⁽⁹⁾ hankitun epämuodollisen pätevyyden kuvauksella.

46. vaatii, että kaikilla tasoilla huolehditaan entistä tarkemmin siitä, että myös heikossa asemassa olevat nuoret pääsevät mukaan sekä osallistumisprosesseihin että vapaaehtoistoimintaan.

Bryssel 10. huhtikuuta 2008

Alueiden komitean
puheenjohtaja
Luc VAN DEN BRANDE

⁽⁹⁾ Ks. päätös N:o 2241/2004/EY.